

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА II ● БРОЈ 5 ● АПРИЛ 2016. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

**ДРАГАН СТАШЕВИЋ И
БОРИСЛАВ АНТОНИЋ**

Пољопривреда
и туризам
развојна
шанса Бача

СТРАНА 9.

МИТРОПОЛИТ ПОРФИРИЈЕ

Не желим да
Хрватска буде
на лошем гласу
због екстремиста

СТРАНА 3.

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ ПРИМИО ПРЕДСТАВНИКЕ ДИЈАСПОРЕ И СРБА У РЕГИОНУ

Чувајмо име српско гдје год да живимо!

» Премијер Србије оцијенио је да свака угледна земља у свијету има јаку дијаспору и нагласио да не сматра да је важна форма, већ суштина, а то је да земља размишља о дијаспори и да дијаспора мисли на матицу

СТРАНА 5.

МИЛОРАД ПУПОВАЦ

Јасно смо рекли
НЕ онима који
релативизирају
усташке злочине

СТРАНА 2.

ЧЕСТЕРЕГ: ШТРАПАРИЈАДА

Четири коња
дебела тегле
преко Бегеја...

СТРАНА 10.

Гдје су нестали Срби са Баније

СТРАНЕ 6 И 7

МИОДРАГ ЛИНТА ПРЕАО ПРОТЕСТНО ПИСМО ХРВАТСКОЈ АМБАСАДИ У БЕОГРАДУ

Хрвати, докажете
нам на дјелу да
не обнављате
усташку државу

» Писмо је упућено председници Хрватске
Колинди Грабар Китаровић, као и осталим
хрватским званичницима

СТРАНА 18.

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА ПРОДУЖАВА АКЦИЈУ ЕВИДЕНТИРАЊА ОТЕТЕ И УНИШТЕНЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ СРБА И ДРУГИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА У ХРВАТскоЈ, БиХ И СЛОВЕНИЈИ ДО 30. ЈУНА 2016.

ПРИЈАВИ СВОЈУ ОТЕТУ И УНИШТЕНУ ИМОВИНУ

детално упутство на страни 4.

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Питање повјерења, или борба око „нуле“

Јасеновац је свакако најболнија рана свеукупног постојања српског рода. Годинама слушамо препирке историчара које се свде на бројеве. Хрватски научници покушавају да оставе поруку да можемо говорити о неколико десетина хиљада побијених жртава, а не о стотинама хиљада. Суштински, они се не баве истраживањем злочина, већ расправу свде на дискусију око једне „нуле“. Част изузецима!

Доласком нове власти у Хрватској реторика се заострила. Искусни Јевреји први су одреговали на повампирено усташтво, лупили шаком о сто и рекли – доста је било. Бојкот! Мада је деценијама био под сталним притисцима да пристаје на разне компромисе, овог пута прекипело је и Милораду Пуповцу, па се Хрватска нашла у неочекиваној позицији. Та тешка ријеч – ИЗВИНИ!

Предсједница Грабар Китаровић морала је, напokon, јавно казати оно што и птице на грани одавно знају, а то је да је усташки режим НДХ био злочиначки.

Хрватска нема разлога да брине око губитка српског повјерења. Рачунају да на овај или онај начин Срба ту свеједно ускоро неће ни бити

Истог је дана и хрватски премијер Орешковић, који још није потпуно научио свој језик, савладао час историје и сложио се са предсједником, правдајући то лицемјерним образложењем да је и Степинац рекао „да је Јасеновац највећа лъга за Хрватску“.

Међутим, тамо многи још увијек нису ставили прст на чело и запитали се каква ли је била творевина НДХ, ако је само у њој било могуће имати логоре за дјеце.

По архиви Субнора из 1964. године пописано је 650.000 имена жртава од којих су апсолутну већину чинили Срби. Режим Фране Туђмана је 50 година касније протјерао 500.000 наших сународника, па се намеће питање каква је будућност Срба у најмлађој држави чланици ЕУ.

Одговор је брзо стигао. У Двору на Уни, једној од ријетких средина гдје Срби чине већину, планира се градња центра за нуклеарни отпад. Ако томе додамо да се у том појасу и са друге стране обале Срби налазе у већини, тешко је вјеровати да је избор случајан.

Колики је данак радијације научили смо од НАТО бомбардовања обје српске земље. Жртве и данас умиру по болницама од неких нових болести узрокованих осиромашеним уранијумом.

Један чувени индустријалац још давно је рекао: „боље изгубити новац него повјерење“. Хрватска рачуна да нема разлога да брине око губитка српског повјерења, јер Срба, на овај или онај начин, ту свеједно ускоро неће бити.

СРПСКО КОЛО

оснивач и издавач: Савез Срба из региона

Главни и одговорни уредник: Трифко Ђоровић

Лектор: Сања Вуковић

Припрема и дизајн: Студио Платинум

веб администратор: Милосав Шапић

Секретар: Дејан Орабовић

Редакција: Краљице Марије 47, Београд

Дописништво: Булевар Ослобођења 26, Нови Сад

Мејл: srpskokolo@ssr.org.rs

Телефон: 011/3820-250

Сајт: www.ssr.org.rs

Тираж: 10.000 примјерака

Штампа: Штампарија Графопродукт

Десанке Максимовић 52, Нови Сад

Лист излази сваког посљедњег дана у мјесецу.

Рукописи и фотографије се не враћају

ISSN 2466-3476

МИЛОРАД ПУПОВАЦ, ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКОГ НАРОДНОГ ВИЈЕЋА У ХРВАТској, О АКТУЕЛНИМ ПРОБЛЕМИМА

Јасно смо рекли НЕ онима који рехабилитују усташки покрет!

На маргинама сусрета премијера Србије Александра Вучића са представницима Срба из дијаспоре са великом пажњом дочекан је Милорад Пуповац. У кратком разговору за *Српско коло* Пуповац је дао коментар око обиљежавања годишњице страдања жртава у Јасеновцу, али и око проблема образовања српске дјеце у Хрватској, антићириличне пропаганде, питања депоније нуклеарног отпада у Двору на Уни...

– Солидарно смо судјеловали на комеморацији 15. априла, коју је организовала Координација јеврејских општина Хрватске. *Српско народно вијеће* са Српском православном црквом организовало је помен за побијене жртве у Јасеновцу 22. априла у селу Млака, јужно од Јасеновца, гдје је био женски логор, и ту је одржана литургија. Два дана касније одржан је велики комеморативни скуп који су организовали хрватски антифашисти, а који смо подржали. На тај начин послали смо јасну поруку актуелној власти и свима који су до сада толерисали умањивање броја жртава, њихово негирање, релативизирање злочина и директно или индиректно рехабилитовање оних који су те злочине починили, а то значи усташки покрет. И то је нешто што смо ми били дужни урадити и наставићемо инсистирати на домаћем и међународном плану да се однос промијени.

● На који начин мислите да је могуће промијенити однос према жртвана?

– У првом реду могуће је промијенити у јавности, у школама и у уџбеницима у којима се учи о том пери-

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

оду. И с друге стране, да се промијени поставка Музеја у Јасеновцу из којег се не да видјети о чему се заправо радило, која је размјера страха која су размјере страдања и патњи кроз које су људи пролазили, независно да ли су убијени или су преживјели. Такође, да се договоримо о томе какву ћемо комеморацију имати. Комеморација мора бити резултат усаглашености између представника заједница народа жртава и државе, а не да нам се намећу рјешења која ће изазивати осјећаје повријеђености или незадовољства, као што је то знало бити раније. Ове године је кулминирало таквим односом да смо напросто морали одбити судјеловање у службеној комеморацији.

● Српско коло у сваком броју доноси приказ живота људи у појединим дијеловима Хрватске. Примјетно је да родитељи избегавају да сво-

—
Код државе нисмо за сада успјели произвести никакву значајну промјену да се ћирилично писмо третира као цивилизацијско

ју дјецу шаљу да уче српски језик у срединама гдје је то доступно. Стиче се утисак да и данас, двије деценије након Олује, Срби избегавају да се национално идентификују.

– Антићирилична кампања која је почела прије 3 године попримила је најгрубље облике и продубила страхове код Срба у Хрватској. У таквим околностима није једноставно да родитељи донесу одлуку о укључивању своје дјеце у било коју врсту програма, јер тиме се дјеца жигосу, што додатно оптерећује, и на то смо одмах почели упозоравати. Не можемо процијенити колико смо амортизирали страх код родитеља и код дјеце, али код државе засада нисмо успјели произвести никакву значајну промјену да се ћирилично писмо третира као цивилизацијско писмо, као тековина хришћанске писмене традиције, као једно од европских писама.

● На који начин је могуће заштити и искористити право на учење ћирилице?

– Наш је задатак да се изборимо за примјену закона о службеној употреби језика и писма у срединама

које задовољавају прописане услове. Потребна нам је и додатна кампања како би у наше породице долазили текстови, брошуре које ће бити на ћириличном писму и на српском језичном изразу и на тај начин ћемо ситуацију бар мало олакшати. Такође би требало да спроведемо позитивну јавну кампању о ћирилици у цијелом хрватском јавном простору. Требало би ангажовати један број људи који нису само Срби, него истакнути културни радници у Хрватској или значајне личности у политичком животу, који ће афирмисати ћирилицу након овога погромског односа према српском писму.

● У овом броју доносимо тему како Срби данас живе у Банији. Многи су изразили страх од нуклеарне депоније предвиђене у Двору на Уни. Каква су Ваша сазнања о овоме пројекту?

– Пратимо врло интензивно оправдане страхове код људи, манипулације појединих политичких групација, као и активности власти и државних институција. Будите увјерени, ништа се неће догодити што би било на штету по здравље људи и животну средину.

Не смије се угрозити могућност за обнову пољопривреде, туризма или било које друге активности. Тамо је ускладиштена једна количина нискога радиоактивног отпада из Института *Руђер Бошковић* и других институција, које су се војно бавиле ниско радиоактивним војним отпадом који није никаква пријетња и који треба додатно ускладиштити у складу са правилима.

Не вјерујем да би ико пристао на било коју другу врсту отпада или на било коју врсту рјешења осим тога. Дакле могуће је одлагање ниско радиоактивног отпада који није опасан ни за животну средину, ни за људе, али дискутоваћемо о томе и водити рачуна о интересима људи, њиховом здрављу. Свакако ћемо инсистирати на безбједности и што ово питање треба значити за сам Двор и за људе који живе тамо. У сваком случају пратимо сваки корак који је предузет или се предузима у том погледу.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

КАПЕТАН ДРАГАН УПУТИО ПИСМО МИОДРАГУ ЛИНТИ НАКОН ЊЕГОВЕ ПОСЈЕТЕ СПЛИТСКОМ ЗАТВОРУ БИЛИЦЕ

Поздравите све Србе свијета и поручите – оран сам за борбу

Вама и народном посланику Небојши Беричу неизмјерно сам захвалан на посјети и, наравно, подршци. Ја сигурно не бих овако са лакоћом издржао ову неправду и мукотрпну битку са злотвором без подршке часних људи као што сте Ви, народни посланик Берич и, наравно, Саво Штрбац, који, ево, већ другу деценију овог процеса, неуморно и непоколебљиво, активно, раме уз раме са мном, бије ову битку, заједно са мојим адвокатима. Знаш да сте од првог дана након моје екстрадиције Хрватској улагали пуно напора да премостите препреке и дођете

до мене. Моја породица и ја захвални смо вам на истрајности. Господине Линта, као што знате, ја међу Хрватима имам пуно драгих и блиских, дугогодишњих пријатеља. Као што сте упознати за све вријеме мог боравка у Хрватској нисам доживио ни најмању непријатност, већ супротно.

Молим Вас пренесите моје поздраве Вашим колегама и нашим државницима, уз поруку да не дозволе да се мој процес користи за продубљивање јаза између Срба и Хрвата, јер сам сигуран да има пуно часних Хрвата и хрватских патриота, који се стиже ове очигледне злоупотребе хрватског закона. Само послушајте недавни говор вашег хрватског колеге, саборника Стипе Петрине. Све је више и више јаким личности у Хрватској које, попут саборника Петрине, имају довољно храбрости да отворено говоре о овим бесчасним злотворима. Сигуран сам да ће злотвор бити

побијеђен и да ће истина о усташкој агресiji 1991, геноциду и егзодусу Срба из Хрватске остати уписане на страницама историје, а ја Вам обећавам да ћу учинити све да се стргне маска хрватске демократије и открије злочиначко лице хрватског правосуђа. За то се вриједи борити без обзира на вријеме. Поздравите ми све Србе свијета и реците им да сам здрав и да никад нисам био јачи и орнији за борбу него данас. Вама и народном посланику Беричу желим побједу на изборима и пуно мудрости након побједите.

ДРАГАН ВАСИЉЕВИЋ

Митрополит загребачко-љубљански Порфирије у вријеме Васкршњег поста у разговору за *Српско коло* отворено прича о стању православља у Хрватској и Словенији. Упркос видљивој асимилацији, узрокованој „линијом мањег отпора“, митрополит каже да се након година комунистичке идеологије, ипак, повећава број вјерника који у Хрватској није занемарив.

● **Колико данас има православних вјерника у Митрополији загребачко-љубљанској. Направите поређење са периодом прије 1991. Какав је положај наше црквене заједнице у Хрватској, а какав у Словенији?**

— И Хрватска и Словенија су чланице Европске уније, што значи да су, са одређеним разликама, законодавна рјешења која се односе на положај Цркве у друштву у складу са високим стандардима. Друго је питање ко је православни вјерник? Онај који долази на богослужења и као такав је активан или онај ко се тако приватно, јавно или у ужем кругу тако декларише. По том критеријуму у Словенији, узевши у обзир број Срба који тамо живе, процентуално је већи број вјерника него у Србији. У Хрватској је ситуација сложенија. У том смислу била је сложена и прије 1991. године. Утолико је теже дати егзактан одговор о броју вјерника. За Цркву су, прије свега, вјерници они који долазе редовно на богослужења. Са одређеним задовољством могу казати да, упркос проблемима који су актуелни у данашњој Хрватској, број православних који долазе на богослужења није занемарив. Преображењски храм у Загребу готово увијек пун је вјерника.

● **Стиче се утисак да је опстанак српског идентитета прилично угрожен.**

Да ли су наши људи црквени, у којој мјери дјеца иду на вјеронауку, да ли имају прилику да науче ћирилицу?

— Повезујући српски национални идентитет са црквеношћу, са духовном припадносту православлу, самим питањем погодили сте проблем. Сагледајмо објективно период прије наведене 1991. године, тачније од краја Другог свјетског рата. Срби у Хрватској у великом броју изјашњавали су се као Југословени. Генерације су васпитаване у потпуно атеистичком духу, буквално искоријењене из вјековног православног предања које нас је и конституисало као етнос. И гле: нестале Југославија и југословенство као идеологије, а богоборни комунизам дио је историје. Они који су живјели у складу са таквом идеологијом нашли су се у егзистенцијалном вакууму! Сви заједно, ми свештеници који смо позвани и призвани да будемо њихови пастири и макар онај дио нашег народа који се декларативно изјашњава да је православан, морамо корак по корак заједно прилазити Христу, његовој љубави, љепоти, слободи живота у Христу, како би-

ФОТОГРАФИЈЕ: БИШЕРС

ИМОВИНА СПЦ

Питање се, с обзиром на обим и значај баштине, у мањој мјери односи на Словенију, а више на Хрватску. Чини ми се да је битно смањен број угрожавања и скрнављења наших храмова. У претходном периоду било је провала у храмове, исписивања фашистичких обиљежја, пријетњи и слично. Надамо се да таквих појава више неће бити. У атмосфери безбједности, у сразмјерној мјери, могуће је враћање црквено-умјетничког блага које је због девастирања у ратном пожару склоњено у Србију, тамо стручно заштићено и сачувано за наредна покољења. Примјер треба да буде пакрачка Саборна црква из 18. вијека, бисер барокне архитектуре, која се заједно са Владичанским двором лагано обновља, после страшног уништавања деведесетих година, и то захваљујући труду владике Јована и помоћи добрих људи, као и помоћи државе.

МИТРОПОЛИТ ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКИ ПОРФИРИЈЕ

Не желим да Хрватска буде на лошем гласу због екстремиста

» Нисам срећан због екстремистичких појава, прије свега зато што знам да већинска Хрватска, искрени вјерници католици, не подржавају такве појаве. Гнушају их се! Од таквих појава ограђује се и сваки цивилизовани грађанин

смо се ослободили од, прије свега, субјективних, али и неких објективних страхова и учврстили се у личном и колективном идентитету. Тако ћемо се ослободити фрустрација, лакше рјешавати све проблеме, личне, породичне и народне.

● **Регион је заједно након инцидента хрватског ТВ водитеља и реченице: „Пазите да вас четнички викар не прекоље.“ Били сте на челу РРА и имате велико искуство на том пољу. По Вашој оцјени, колики ефекат имају овакви инциденти и да ли је забрана рада од три дана адекватна за говор мржње?**

— Премда, како кажете, заиста имам искуство на медијском пољу, стечено, између осталог и у регулаторном тијелу за електронске медије у Србији, искуство попут овог о коме говорите, на срећу, нисам имао. Лично сматрам да је реакција Хрватске агенције била заснована на закону и, узевши све околности у обзир, примјерена случају. Овакви инициденти имају реалан ефекат како на већину, тако и на мањину у хрватском друштву. Већини сугеришу да су православни Срби њихови непријатељи и су-

да према нама треба поступати као према непријатељима. Код мањине, православних Срба, али и других, изазивају страх, који се подстиче и, рекао бих, феноменима на које данас обраћа пажњу и читава Европа. Нисам срећан због таквих екстремистичких појава, прије свега зато што знам да већинска Хрватска, искрени вјерници католици, не подржавају такве појаве. Гнушају их се! Од таквих појава, видјели смо, ограђује се и сваки цивилизовани грађанин. Не желим да Хрватска буде на лошем гласу због екстремиста.

● **Какав је однос са римокатоличком црквом и да ли у овом времену има покрштавања?**

— Са Католичком црквом лично имам сасвим коректно односе. Прије свих са надбискупом Бозанићем и другим епископима. Терминологија, покрштавање узвучемо за одређену врсту притиска, насиља. Митрополија загребачко-љубљанска нема података о насилном прекрштавању из Православне цркве у Католичку цркву. Вјероватно је било оних који су били номинални Срби, номинални православни вјерници, који су из конформистичких или утилитарних разлога постали номинални католици. При том, треба рећи да постоји евидентан процес асимилације. Шта су томе прави разлози, тешко ми је да разумијем до краја. Знамо да постоји страх код наших људи, понекад објективан, понекад субјективан, а понекад и су-

НАШ ИНТЕРЕС ЈЕ БОЉИ ОДНОС СРБИЈЕ И ХРВАТСКЕ

Квалитет живота српског народа у Хрватској у веома битној мјери, чини ми се пресудно, зависи од квалитета односа двију држава. Наш интерес је да односи Србије и Хрватске буду што бољи. Наравно да постоји подршка наше матичне државе и њених највиших званичника Српској цркви и народу у Хрватској. Чини, ми се, међутим, да би та помоћ требала и могла бити већа, континуиранија, организованија и конкретнија. Многи наши људи препуштени су сами себи и живе, како је то најбоље могуће рекао владика Фотије, у библијској сиротињи и биједи. О овим проблемима разговарао сам и са врхом власти у Србији и дао неке приједлоге. Надам се да ћемо успјети бар дио да реализујемо како би нашем народу овдје било лакше.

бјективан и објективан. Рекао бих, међутим, да се добрим дијелом ради о линији мањег отпора. У сваком случају то је питање и изазов и за нас. Да ли смо ми учинили довољно да тога не долази? Наравно, уколико буде сазнања да постоји отворени притисак да неко напусти Православну цркву, мо-

— **Евидентан је процес асимилације. Рекао бих, међутим, да се добрим делом ради о линији мањег отпора. У сваком случају то је питање и изазов и за нас. Да ли смо ми учинили довољно да тога не долази?**

ја дужност је да то настојим спријечити и да о томе обавијестим све којих се то тиче.

● **Стиче се утисак да су Срби у Хрватској, посебно на политичкој сцени, подијељени. Да ли наш народ има представнике који се заиста боре за остваривање српских националних интереса?**

— Нема никакве сумње да српски народ у Хрватској има своје представнике који се боре за остваривање српских националних интереса. Сјведок сам њиховог прегнућа и личне жртве. У политичком животу је, пак, легитимно да постоје разлике у мишљењима и разлике у виђењу начина за остваривање политичких циљева. Моја је жеља и настојање да представници нашег народа, независно од тога којој партији припадају, увијек дефинишу минимум националних интереса око чијег остварења не смије бити спорова. Треба рећи и то да су и даље неријешена питања станарских права, исплате пензија, у рату оштећених или срушених непокретности, девизне штетње, радног стажа...

● **За неколико дана прослављамо највећи хришћански празник Васкрс. Шта бисте поручили православним вјерницима?**

— Не знам да ли сте гледали Кишловског филм *Три боје њаво*? То је сан о уједињеној Европи. Његови филмови знају да буду поезија и литература. Филм се не завршава химном европске заједнице, већ химном љубави 13. главе *Посланице Коринћанима*, а порука те химне јесте: три боје плаво нашег медитеранског неба, одакле је европска цивилизација и кренула. Човјек, ако љубави нема, ништа је. Све што је створено, створено је љубављу. Све што вриједи и што траје, инспирисано је љубављу.

Љубав и ерос су тајанствене нити и конопци, којим нас Бог привлачи себи. Бог је послао сина свог, не да суди свијету, него да се свијет кроз њега спасе. Луда љубав Божија, како каже свети Николај Кавасила, карактеристика је онога што зовемо агапи, несебична, која не тражи своје, која се не надима. Све је то тако једноставно.

Чини нам се кад погледамо трагедију живота и кад сагледамо сву ону „биједу људску без Бога“, како би рекао Блез Паскал, кад би ђаво упитао Бога зашто воли човјека, мислим да Бог не би могао да одговори на то. Љубав измиче свакој категорији сазнања, зато је немогуће исказати. Она је дјело и чин Бога и човјека. Христос Васкрсе — Ваистину Васкрсе!

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ИСКОРИСТИМО ПРИЛИКЕ ДА ОСТАНЕМО СВОЈИ

Да поновим, са задовољством, повећава се број вјерника на богослужењима, постоји могућност да дјеца уче вјеронауку, и имају прилику не само да науче ћирилицу, на примјер у СКД *Просвјета*, него и да се квалитетно школују у нашој гимназији у Загребу. Надам се да ће такве прилике у будуће користити још већи број младих, јер то зависи и од наше свијести и одлучности, зависи и од наше спремности да, за почетак, користимо оно што нам је на располагању.

ПОЗИВ ПРЕДСЈЕДНИКА САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА КОЈА СЕ НАЛАЗИ У ХРВАТскоЈ, БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ И СЛОВЕНИЈИ

Поштовани земљаци, даме и господо,

Савез Срба из региона креће 15. децембра 2015. године у евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица из Хрватске, Босне и Херцеговине (Федерација БиХ) и Словеније који живе расијани широм свијета и имовине осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији. **Евиденција имовине ће трајати до 30. јуна 2016. године.**

Први циљ акције Савеза Срба из региона јесте да се изврши, у што већој мјери, евиденција отете, уништене, општећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине путем попуњавања обрасца. **Образац за евидентирање имовине налази се на сајту нашег Савеза Срба из региона (www.ssr.org.rs).**

Образац је могуће попунити само на сајту наше организације електронским путем тј. није га могуће штампати и ручно попуњавати. Након што лице попуни образац потребно је на крају обрасца само да кликне на ријеч „Пошаљи” и образац ће бити послан у нашу базу.

Један образац односи се на домаћинство које је постојало прије ратних сукоба и може га попунити носилац или било ко од чланова тадашњег домаћинства (отац, мајка, син, кћерка, унук, унука, блиски рођак и др.)

Други циљ акције **Савеза Срба из региона** јесте да, након завршетка евиденције имовине, ангажује угледне стручњаке који ће извршити анализу прикупљеног материјала и урадити свеобухватан извјештај са прецизним подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица и других оштећених грађана. *Извјештај* ће бити преведен на енглески језик а затим послат на адресе свих значајних међународних организација, као што су Уједињене нације, Европска унија, ОСЦЕ, Савјет Европе и друге. Извјештај ће бити доступан и на нашем сајту.

Савез Срба из региона ће тражити, прије свега од Европске уније тј. од њених институција: Европског парламента, Европског савјета, Савјета министара и Европске комисије да изврши притисак на Хрватску, Босну и Херцеговину и Словенију да поштују Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода; да Хрватска испуни преузете обавезе потписивањем Уговора о приступању Европској унији крајем 2011. године и да Босна и Херцеговина испуни *Анекс 7* Дејтонског мировног споразума који се односи на повратак имовине избјеглих и расељених лица.

Једини попис имовине избјеглих и прогнаних лица урађен је још 1996. године а *Извјештај* тек 2001. године. Нажалост, у претходне двије деценије нису предузете никакве мјере и активности да се међународне организације и међународна јавност упозна са подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица који су наведени у Извјештају из 2001. године. Наш је став да није могуће успоставити односе међусобног поштовања и повјерења међу државама насталим на простору бивше Југославије без проналажења правичног и трајног рјешења овог питања.

Главни разлог због чега **Савез Срба из региона** креће у евиденцију отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији јесте јер су подаци из пописа имовине из 1996. године застарјели и у једном дијелу промјењени. Наиме, један мањи дио наших земљака и оштећених грађана је повратио, продао или размјенио имовину, другом дијелу су обновљене куће и др.

Дакле, подаци из пописа имовине из 1996. године не могу да се шаљу међународним организацијама и међународној јавности јер нису тачни и поуздани.

За више информација о нашој акцији и начину попуњавања обрасца можете се обратити путем емаила info@ssr.org.rs или назвати на слиједеће телефоне: **011 3820 250** (канцеларија у Београду), **021 6613 600** (канцеларија у Новом Саду) и на број мобилног телефона **064 1162 109**.

Такође, у случају да су потребна додатна појашњења можете и мене позвати на мој број мобилног телефона 063 76 86 837.

Радно вријеме канцеларије у Београду (ул. Краљице Марије 47, код Вуковог споменика) је уторком и четвртком од 9 до 16 часова а понедељком, сриједом и петком од 14 до 21 часова.

Радно вријеме канцеларије у Новом Саду (ул. Булевар ослобођења 26) је понедељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова а уторком и четвртком од 13 до 20 часова.

С поштовањем,

*Председник Савеза Срба из региона
Миодраг Линта*

Наведени позив и образац за евидентирање налази се на нашем сајту www.ssr.org.rs

САВЕЗ СРБА ССР ИЗ РЕГИОНА

Почетна О нама Актуелно Организација Документа Видео Фотографије Учлани се Контакт

Позив председника Савеза Срба из региона Миодрага Линте за евидентирање имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, БиХ и Словенији

уторак, 15. децембар 2015. Edit

Поштовани земљаци, даме и господо,

Савез Срба из региона креће 15. децембра 2015. у евидентирање имовине избјеглих и прогнаних лица из Хрватске, Босне и Херцеговине (Федерација БиХ) и Словеније који живе расејани широм свијета и имовине осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, БиХ и Словенији. Евиденција имовине ће трајати три мјесеца тј. до 15. марта 2016. Детаљније...

Образац за евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, БиХ и Словенији

уторак, 15. децембар 2015. Edit

Молимо Вас да сваку ријеч у обрасцу пишете великим почетним словом. Пожељно је да се подаци у обрасцу уписују ћирилицом а ако се попуњава латиницом потребно је користити слова С, Џ, Ђ, Џ, Џ, Џ, Џ а не С, Dj, S, Z, Dz.

Да бисте отворили образац кликните **ОВДЕ**

ССР на фејсбучу

Савез Срба из региона 437 свијанца

Свиђа ми се страница

Поделите

Линта на фејсбучу

Миодраг Линта 313 свијанца

Свиђа ми се страница

Поделите

САВЕЗ СРБА ССР ИЗ РЕГИОНА

Почетна О нама Актуелно Организација Документа Видео Фотографије Учлани се Контакт

Образац за евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, БиХ и Словенији

Молимо Вас да сваку ријеч у обрасцу пишете великим почетним словом. Пожељно је да се подаци у обрасцу уписују ћирилицом а ако се попуњава латиницом потребно је користити слова С, Џ, Ђ, Џ, Џ, Џ а не С, Dj, S, Z, Dz.

1. ПРЕЗИМЕ (ИМЕ ОЦА) И ИМЕ НОСИОЦА ДОМАЋИНСТВА

У случају да је носилац домаћинства погинуо у рату или преминуо, податке у наредне рубрике уписује један од преосталих чланова домаћинства. У случају да је у питању самачко домаћинство овај образац попуњава самач.

Презиме	Име оца	Име
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, СА ЧЛАНОВИМА ВЛАДЕ, ПРИМИО ИСТАКНУТЕ ПРЕДСТАВНИКЕ ДИЈАСПОРЕ И СРБА У РЕГИОНУ

Чувајмо име српско гдје год да живимо!

На иницијативу представника српске дијаспоре у Европском парламенту, председник Александар Вучић, са члановима Владе Србије, Небојшом Стефановићем и Јадранком Јоксимовић, примио је истакнуте представнике дијаспоре и Срба у региону. Представници дијаспоре пренијели су молбу Влади да поруче грађанима да је европски пут Србије без алтернативе, али да држава треба да настави и свој пут сарадње са другим народима у свијету.

Премијер Александар Вучић оцијенио је да свака угледна земља у свијету има јаку дијаспору, а у разговору с представницима српске дијаспоре у Европском парламенту и више српских организација и истакнутих појединаца рекао је да не сматра да је важна форма, управа или министарство, већ суштина, а то је да земља размишља о дијаспори и да дијаспора мисли на матицу.

Нагласивши да се ради о обостраном процесу, он је замолио представнике дијаспоре да кажу шта држава може да учини да однос буде још бољи, констатујући да обје стране никада неће бити потпуно задовољне односом.

Премијер је на састанку у Клубу посланика у Београду

» Премијер Александар Вучић оцијенио је да свака угледна земља у свијету има јаку дијаспору и нагласио да не сматра да је важна форма, већ суштина, а то је да земља размишља о дијаспори и да дијаспора мисли на матицу

» Учесници скупа са министром Небојшом Стефановићем

истакао да Србија неће никога да искоришћава, већ да жели слушати паметне, успјешне људе, који су успјели у животу.

— Ако неко каже да има три хотела у Луцерну, ја ћу

да замолим да направи један у Србији. Али то није обавеза — рекао је и упитао представнике дијаспоре како држава може да помогне да се не затре српско име широм свијета, од Јужне Африке до Канаде, од Торонта до Владивостока, да можемо гдје год да се налазимо сачувати нашу културу, писмо и језик.

Изразио је жаљење што тамо гдје постоји друга и трећа генерација многи не знају више српски језик, а саговорницима је пренио оцјену да Србија данас има шансу и да у наредних пет година за-

сигурно неће бити рецесије у Србији, да ће имати убрзан и динамичан раст.

Мића Алексић, представник српске дијаспоре у Европском парламенту, изразио је захвалност премијеру Вучићу и Влади Србије за све оно што је учинила за приближавање Европској унији, али и за очување положаја наших људи на Косову и Метохији, као и на реформама, које су бројне, али које су претпоставка за бољи живот у Србији.

У разговору су учествовали и министри Небојша Стефановић и Јадранка Јоксимовић, савјетник премијера Владимир Божовић, председник Привредне коморе Србије Марко Чадеж и други представници државе Србије.

Председник Организационог одбора сусрета Александар Влајковић закључио је да је скуп био веома значајан, јер су се представници најзначајнијих српских организација окупили у великом броју и да је скуп на високом нивоу испунио очекивања свих.

С.К.

» Министарка Јадранка Јоксимовић, премијер Александар Вучић и Александар Влајковић

СВИ ЗА СРБИЈУ

Славомир Гвозденовић, посланик у парламенту Румуније, није крио задовољство након састанка.

— Премијеру смо неизмјерно захвални што су отворена два гранична прелаза према Румунији. Да напоменем да 25 година није отворен ни један гранични прелаз, иако смо то више пута тражили. Очекујемо да се отвори и трећи, Соколовац, који је родно мјесто легендарног фудбалера Црвене Звезде Миодрага Белодедића. Очекујемо да се припреми пројекат за ауто-пут који ће повезати Тимишвар са Београдом. За нас је то од животне важности. Од свих партија у Србији, ми имамо само једну — то је Србија.

ФОТО: Т. ГОРОВОЋ

ЛИНТА: КОМУНИКАЦИЈА ОТКЛАЊА ПРОБЛЕМЕ

Међу званицама био је и Миодраг Линта, потпредседник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије: — У разговору са нашим сународницима видљиво је колико је овај сусрет био неопходан. Морамо наставити са добром комуникацијом јер је то једини начин да рјешавамо конкретне проблеме. Премијер, као и присутни министри, врло одлучно су показали да имају визију надоградње односа са нашим људима у дијаспори.

» Миодраг Линта, Млађен Цицовић, Иван Стојиљковић, Милорад Пуповац, Владимир Божовић, Предраг Владиковић, Јанко Николић и Славомир Гвозденовић

» Србија заједничка брига: Миодраг Линта, Иван Стојиљковић, Славомир Гвозденовић, Млађен Цицовић, Александар Вучић и Александар Влајковић

УЧЕСНИЦИ ДОПУТОВАЛИ ИЗ 16 ЗЕМАЉА

На овом скупу учествовало је 25 представника српских организација и привредника из 16 земаља, са свих континената. Међу њима били су: Мића Алексић, представник дијаспоре у Европском парламенту; проф. др Дејан Илић, бизнисмен из Њемачке; Предраг Владиковић, бизнисмен из Канаде; Славомир Гвозденовић, посланик у парламенту Румуније; Рајко Корнеа, директор гласила *Наша реч*; Рајко Дамњанац, стручњак за ИТ; Иван Стојиљковић, посланик у парламенту Македоније; Никола Тодоровић, потпредседник *Савеза Срба* у Словенији; Петар Гојковић, потпредседник *Савеза Срба* Француске; Горан Радмановац, привредник из Москве; др Милорад Пуповац, посланик у Хрватском сабору; Љубомир Алексов, посланик у Парламенту Мађарске; мр Танасије Рајић, инжењер *Мерцедеса*; Петар Марјановић, привредник из Прага; Владан Тодоровић, експерт за ИТ; Бранислав Рајић, посланик у Скупштини Словеније; Владимир Бједов, привредник из Америке; др Наташа Чича, консултант из Сиднеја; Стојан Стевановић, бизнисмен из Цириха...

НВО КУЋА ПРАВДЕ СТРАЗБУР ОРГАНИЗОВАЛА ЈЕ ОКРУГЛИ СТО У БЕОГРАДУ НА ТЕМУ СРБИ У РЕГИОНУ КАО ПОДРШКА У ЕВРОИНТЕГРАЦИЈАМА

Срби из региона морају да се изборе за побољшање свог статуса

На скупу су говорили: Чедомир Антић, историчар; Миодраг Линта, народни посланик; Душан Козарев, замјеник директора канцеларије за КиМ; Зоран Миливојевић, каријерни дипломата и Предраг Савић, адвокат.

— Да би Срби из региона могли ефикасније да помогну Србију на путу евроинтеграција прво морају да се изборе за побољшање свог положаја. Држава Србија мора више да се укључи и помогне свом

народу, прије свега на остваривању људских и мањинских права — основни је закључак округлог стола.

Миливојевић је навео примјер да у Европском парламенту представник Румуније из Мађарске мањине штити мађарске интересе у Европском парламенту.

Историчар Чедомир Антић казао је да је трећина балканских Срба, који су некад готово сви живјели у једној држави са пуним правима, остала

прије двије деценије ван граница Србије. Значај њихових права и политички статус од темељне су важности за одржање демократије и владавине права у Србији.

У Црној Гори спроводи се Срба. Они тамо имају статус националне мањине, али нису добили сва права националне мањине јер их има превише. У Румунији, Срби имају најбољи положај, док се у Мађарској њихов положај мало поправио.

Миодраг Линта, народни посланик и председник *Савеза Срба из региона*, истакао је да је положај Срба који живе у региону веома тежак, изузев Румуније и Мађарске. На првом мјесту су проблеми идентитета и системског кршења људских права. Убједљиво најтежи положај је у државама које имају ратно наслеђе, а то су БиХ и Хрватска. Срби су тамо грађани другог реда. Они су тамо дискриминисани, рекао је Линта.

БАНИЈА: ГДЈЕ СУ НЕСТАЛИ НАШИ ЉУДИ

Да ли је могућ опстанак у ситуацији када родитељи нису заинтересовани да им дјеца уче ћирилицу, српски језик и вјеронауку, када млади људи избјегавају да се изјасне као Срби, када свој језик не учимо ни тамо гдје смо већина, када у Сиску у коме живи готово 50.000 људи, тек двије дјевојчице уче српски и када су све помирљивији тонови око градње депоније нуклеарног отпада у Двору на Уни.

За Српско коло пишу српски представници са Баније.

БУРО СТОЈИЋ, ЗАМЈЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГЛИНЕ ПКУШАВАЈУ ДА ПРОМИЈЕНЕ ПРОШЛОСТ

Српска дјеца похађају основну школу у Глини, као и у подручној школи Маја. За њих је организован превоз на читавом градском подручју, као и могућност похађања настава на српском језику по *Моделу Ц*. Наставу одржава професор српског језика за 35 полазника. Број ђака није већи вјероватно јер већина њих путује. Одржава се и настава из вјеронауке, коју предаје глински парох за укупно 43 ђака.

Овде се до 2012. године могло добро живјети од пољопривреде. Многи наши људи бавили су се сточарством и продајом млијека. Међутим, последњих година пала је откупна цијена млијека тако да се продаја више не исплати. Млађи људи запослење могу пронаћи у *Дрвном центру Глина*, који је у пословној експанзији и стално запошљава нове раднике. Прије четири године позвали смо се на члан 22. Уставног закона о правима националних мањина и на тај начин успјели смо у *Казнионици Глина* запослити 12 наших младих као правосудне полицајце. Упркос томе, примјетно је да у последње вријеме долази до одласка радно способних повратника, који траже бољи живот у Канади, Ирској или Њемачкој.

Срби на подручју Глине традиционално обиљежавају Светосавску духовну академију и Рођење Пресвете Богородице 21. септембра, када је присутан већи број грађана. Већ дуги низ година није забиљежен нити један међунационални инцидент. Дневна политика нема утицаја на заједнички живот Срба, Хрвата и досељених Хрвата из БиХ на овим просторима. Срби су на подручју Баније више стотина година присутни и преко истакнутих појединаца дали су значајан допринос хрватској историји, а посебно култури. Поднијели су велике жртве у Другом свјетском рату и кроз партизански покрет дали значајан допринос побједи антифашизма. Свједоци смо да су данас скоро сви споменици антифашистичке борбе и цивилних жртава уништени или оштећени на читавом простору гдје живе Срби. Тиме се настоји избрисати овај период, промијенити историја постојања. Улажемо велике напоре за поврат имена Спомен-дом, зграде изграђене на мјесту срушене православне Цркве рођења пресвете Богородице, гдје је на стотине Срба крајем јула 1941. г. побијено на звјерски начин.

Ускоро издајемо зборник радова историчара изложених на семинару под називом *Што се уистину догодило у српској православној цркви између од 29/30 јула и 4/5 августа 1941. године? Свједочанства и култура сјећања*, одржаном на Филозофском факултету у Загребу 2012. г. Биће то значајан допринос расвјетљавању нашег страдања и историје на овом простору.

ДАЛИБОР КУКУРУЗАР ЗАМ. НАЧЕЛНИКА Д. КУКУРУЗАРИ НЕМА РАДНИХ МЈЕСТА, ПА НИ ПОВРАТНИКА

Од родитеља зависи да ли ће дјеца ићи на вјеронауку, али у школи нема ћириличне настава. Повратника нема у последње три године, што не чуди јер нема радних мјеста. Могућност изградње депоније за радиоактивни отпад у Двору на Уни додатно нам отежава ионако лошу ситуацију. Срби у миру славе празнике, али као народ ближи су политици него цркви. Сарадња са матицом скоро је никаква и требало би на томе да се поради.

ДУШАН ШИПОВ, ЗАМЈЕНИК НАЧЕЛНИКА СУЊЕ КАКО ПРЕЖИВЈЕТИ СА 750 КУНА МЈЕСЕЧНО

Српска дјеца која похађају школу немају наставу на српском језику нити уче ћирилицу. Покушали смо увести вјеронауку, али родитељи нису заинтересовани. Уставна одредба о двојезичности као да и не постоји.

У последње вријеме повратка готово и да нема. У једној од највећих мјесних заједница Црквени Бок од 2004 г. само се један самац вратио. У мјестима у којима су Срби у већини углавном се живи од пензија или пољопривреде.

Разлике су веома познате, власт и само власт. Странке које немају српски префикс дјелују различито, а мислим да лијево оријентисане странке не праве разлике међу становништвом.

Осим моралне, нисам примјетио неку подршку од Србије. Можда ми са периферије и нисмо најбоље информисани. Било би добро да се наша матица укључи више у организовани повратак наших људи. Другачије не видим будућност српске националне мањине на овим просторима.

Неимаштина је велики проблем, а могућности за бољи живот веома су мале. Људи лутају, траже излаз борећи се за голу егзистенцију. Довољно је видјети на шта личи овај простор у коме обичан човјек треба да преживи са 750 куна мјесечно.

СИСАК

Према резултатима пописа из 2011. у Сиску живи 47.500 становника. У ужем градском подручју живи 33.000, а укупан број Срба по попису из 2013. пао је на 3.071 или 6,43%.

ПЕТРИЊА

Према резултатима пописа из 2011. у Петрињи живи 20.925 становника, од чега је 2.710. или 12,95% Срба

ГЛИНА

Према резултатима пописа из 2011. у Глини живи 9.283 становника, од чега је 2.549 или 27,46% Срба

БОГДАН РКМАН, ЗАМЈЕНИК ЖУПАНА СИСАЧКО-МОСЛАВАЧКЕ ЖУПАНИЈЕ

Због акумулираног страха и комунизма данас 80% Срба средње генерације не зна ћирилицу!

Према попису из 2011. године у Сисачко-мославачкој жупанији живи 172.500 становника, од тога је 21.002 или 12,2% Срба. Претпоставка је да у нашој жупанији живи најмање 7–8.000 припадника српске националне мањине који су се другачије изјаснили. У руралним крајевима живи популација треће животне доби, док су млађе генерације углавном по градовима у којима се постепено губи национални идентитет.

Двојезичност је присутна већ десетак година у називима институција којима је оснивач општина или се налазе у зградама општине. Међутим, називи мјеста и улица су само на латиничном писму.

Поразно је да родитељи нису много заинтересовани за питање образовања и учења српског језика и ћирилице. И данас је видљива оставштина из времена комунизма, када су црква и ћирилица свјесно потискивани.

Тврдим да 80% Срба средње генерације не зна ћирилицу. Акумулирани страх и конформизам довео је до тотал-

не „аутоцензуре“. Само тако се може објаснити избјегавање у изјашњавању националне припадности, што даље доводи до незаинтересованости за учење језика и писма.

КОЛЕКТИВНА ХИПОТЕКА РАТНЕ ОДГОВОРНОСТИ

Чести су случајеви повратника иу периоду од 2000. до 2006. године. Почели су интензивно радити и стварати, улагати у механизацију и сточни фонд, улазили у разне кредите и када подвуку црту схвате да њихов труд нема економске исплативости. Многи су се вратили у избјеглиштво. Перспективе посла су минималне и за већински хрватски народ. Друштво је Србима наметнуло колективну хипотеку ратне одговорности, чак и над оним генерацијама рођеним иза рата и тиме је отежан пут до добивања било каквог посла.

Нико нам не брани да славно светковине. Напротив, имамо и моралну и материјалну подршку локалних институција. Већи је проблем комунистичко наслеђе и „тешки“ банијско-кордунашки динарски менталитет, који након свих страдања не вјерује никоме. Наши су храмови, ако изузмемо највеће празнике, углавном празни. Генерација младих свештеника максимално се труди вјеру приближи народу, али то је дуготрајан процес.

Подршка државе нашег матичног српског народа је више декларативна, него стварна. Врећице кукуруза или саднице воћки добра су ствар, али нама требају инве-

ИНФРАСТРУКТУРА

Село са изолованим макадамским путем, без јавне расвјете, често без водовода, донедавно и без струје – несумњиво је настањено Србима! Илустрације ради, село у ком живим – Перна, у општини Топуско – до рата је имало осам аутобусних линија. Данас их је свега двије и то док траје школска година.

стиције. Људи желе радити, а овдје је нетакнута природа, без ГМО и без пестицида, јер људи немају новаца за њих.

Постоје сировине, радна снага и јефтин производни процес. Сарађујем са избјегличким удружењима која дјелују у Србији и недавно сам у разговору са колегама Ковјанићем, Жунићем, Абрамовићем, Бајићем и другима из Завичајног удружења потомака и пријатеља Баније рекао да бих волио да неко од наших земљака, који су у избјеглиштву постали успјешни пословни људи, инвестирају у свој родни крај.

ЈОВО ЋЕ МИ ОПРОСТИТИ, ГЛАСАЋУ ЗА ЈОЗА!

Вијековима плаћамо данак неслози, а и ништа нисмо научили и сада је матрица иста: два Србина – пет мишљења. Прије три године уложио сам максималан труд да на изборима саставимо заједничку изборну листу од 43 кандидата из чак четири овдашње српске странке. Желио сам да се српски бирач не ломи да ли ће гласати за брата од стрица на листи ДСС-а, сестру од ујака која је на листи ДПС-а, кума на листи БДС-а или првог комшију који је члан СНС-а! Најчешће се дешава у таквим случајевима ни да не изађе на изборе, да се ником не би замјерио. Нажалост, ни заједничку листу која је била новитет, Срби нису препознали. Мањкало нам је око 300 гласова да уђемо у Жупанијску скупштину и са 2-3 мандата постанемо „битни играчи у своју корист“. Међутим, просјечан Србин води се логиком како неће гласати за свога „Јову“ већ за „Јозу“ и неку од хрватских политичких странака, рачунајући да је Јово његов и да му неће замјерити, а „Јози“ ће се додворити и он ће га цијенити. У пракси, Јови је одузео политичку моћ, иако би он могао да му помогне, а СДП, ХНС, ХСС и друге партије хрватске политичке сцене заборавае тај глас одмах по завршетку избора. Ту нам нико није крив!

ОД ДРЖАВЕ ТРЕБА ИЗВУЋИ МНОГО ВИШЕ НОВЦА

Да је радиоактивни отпад добра ствар не би га добио Двор! Међутим, чињеница је да држава ту врсту нискордиоактивног отпада негдје мора смјестити. О свему треба размислити хладне главе, полазећи од струке, а не да они који не живе у Двору, а најчешће ни сами нису добро информисани плаше Дворчане, а то раде само да би стекли политичке поене. Ако Двор у пракси постане једино одлагалиште, треба добро размислити полазећи од става и мишљења становника дворске општине, а не увезених душебрижника. Треба наћи „модус операнди“ како да се за накнаду складиштења на територији општине извуче што већи новац, а не мрвице које сада нуди држава. Као политички представник Срба увијек ћу послушати и руководити се оним што обични људи који живе на том простору желе и мисле. Треба тражити неколико пута већи износ новца од до сада помињаних 7-8 милиона куна. Са већом количином новца, који би се трошио транспарентно, становници могу доживјети економску, социјалну и другу ревитализацију. Међутим, нулта тачка око радиоактивног отпада је мишљење становника Двора, Рујевца, Гага, Љубне, Педља, Горичке, Ванића, Тргова, Матјјевића. Жировца и других села ове општине.

СТЕВО РУШНОВ, ЗАМЈЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА ХРВАТСКЕ КОСТАЈНИЦЕ

Политичари окрећу главу од стварних проблема

Демографска слика банијских градића и мјеста дешко страдалих у рату десетих, из године у годину све је гора: иселавање становништва запелог у сиромаштву и бесперспективно-сти, независно о томе је ли ријеч о оном српске или хрватске националности. Радних мјеста нема, тако да млади одлазе у земље ЕУ, а највише у Њемачку.

Повратак, који је био интензиван прије 15 година, данас је занемарив и спорадичан, а становништво је старо, тако да се не може бавити пољопривредом, а камоли ЕКО производњом која је захтјев-

нија. Из економских разлога људи обављају веће куповине у сусједној Костајници, која је у БиХ.

Многи наши људи продали су куће и имања Државној агенцији АПН-а, а они који нису, једном годишње обилазе куће које нагриза зуб времена, док пољопривредна земљишта осваја шикара. Расправа о смјештању нуклеарног отпада у Двору на Уни, удаљеном од Хрватске Костајнице двадесетак километара, није транспарентна и вјероватно ће политички бити ријешена, а требало би референдумом испоштовати вољу грађана, не само у Хрватској, него и у околним општинама у БиХ.

Високу политику многи означавају као скретање с го-

рућих животних проблема, па су и међунационални инциденти занемариви с обзиром на стање ранијих година.

Иначе српске институције имају одличну сарадњу с протојерејем Далибором Танасићем, који у складу с могућностима обнавља српске храмове.

Од Владе Војводине и њеног Фонда за прогнану и избјегла лица својевремено смо добијали помоћ, као и од Комесаријата за избјеглице из Београда. Међутим, недостаје веће инвестирање Србије које би подстакло повратак и запошљавање без обзира на нацију.

Х. ДУБИЦА

Према резултатима пописа из 2011. у Хрватској Дубици живи 2.079 становника, од чега је 22,45% Срба

СУЊА

Према резултатима пописа из 2011. у Суњи живи 5.745 становника, од чега је 22,27% Срба

МАЈУР

Према резултатима пописа из 2011. у Мајуру живи 1.100 становника, од чега је 27,3% Срба

Х. КОСТАЈНИЦА

Према резултатима пописа из 2011. у Хрватској Костајници живи 2.756 становника, од чега је 25,4% Срба

Д. КУКУРУЗАРИ

Према резултатима пописа из 2011. у општини Доњи Кукурузари живи 1.645 становника, од чега је 34,4% Срба

ДВОР НА УНИ

Према резултатима пописа из 2011. у општини Двор на Уни живи 5.570 становника, од чега је 71% Срба

**СРПСКО КОЛО 2
ЗАПАДНА КРАЈИНА
ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ**
**СРПСКО КОЛО 3
СЈЕВЕРНА ДАЛМАЦИЈА
ВЛАДИКА ФОТИЈЕ**
**СРПСКО КОЛО 4
ЛИКА И ГОРСКИ КОТАР
ВЛАДИКА ГЕРАСИМ**

Претходне бројеве можете наћи на сајту Савеза Срба из региона www.ssr.org.rs Уколико желите штампано издање позовите број 021 6613 600

БОЈАНА ПОДРИЋ, ПРЕДСЈЕДНИЦА ВИЈЕЋА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ У СИСКУ

Младе људе је срамота да се изјасне као Срби

Поразно је да смо у двије године, између пописа становништва 2011 и бирачког списка 2013. године, изгубили око 1.000 Срба. Разлози су многоструки и комплексни: од смртности, пресељења у друге средине због посла, до чињенице да се млађи дио популације, који постаје бирачко тијело, не изјашњава припадницима српске мањине.

Управо тај податак један је од оних који обесхрабрују, као и њихови разлози: страх, срам и незнање. Од других националности, уз већински народ, овдје живе још Бошњаци, Роми, Албанци и Чеси. Ове националне мањине, уз Србе, имају своје регистроване представнике или вијећа.

Модел Ц успјели смо увести у једној од сисачких школа, у самом центру града, у другом образовном полугодишту 2009/10. Настава је започела с четворо ђака различитог узраста, а успјели смо на одређено вријеме запослити и тада незапослену професорку српског језика, повратницу из САД.

Сљедеће школске године вођење наставе за више разреде преузима професорка која има мањи фонд сати укупно, а има квалификацију за извођење наставе српског језика и културе. Одласком једне дјевојчице у средњу школу, на крају те школске године, опет смо имали четворо ученика, јер се ис-

товремено уписује још један првачић.

Идућа година доноси почетак пада, јер још једна дјевојчица одлази и српски језик у школи с око 500 ученика остају похађати моје три кћерке. Занимљиво је да ни једна, никада, није имала баш никакву неугодност због тога, да је другој дјеци интересантно видјети и питати

КЊИГА ЈЕ НЕКАД ВАЖНИЈА ОД ХРАНЕ

Библиотека и читаоница коју је Вијеће српске националне мањине службено отворило пред Св. Саву ове године обратило се молбом за донацију књига Министарству културе Србије, Матици српској, Народној библиотеци. Обратили смо се и градским библиотекама градова у Србији за које имамо сазнања да у њима бораве избјегли Срби. Јавила се Матица српска, а одмах затим и Народна библиотека, са жељом да нам донира 500 наслова значајних за историју и књижевност Срба. Од обе институције добили смо информацију да смо ми први који смо се обратили с таквим захтјевима и да ће они урадити све што могу да нам и даље помажу, јер схватају важност. Надамо се да ће нам Министарство културе и информисања омогућити отварање мобилне библиотеке, којом бисмо људима из околице, који су, како сам већ рекла, старије доби и често без аутомобила, у одређене дане достављали књиге и штампу, коју издају наше институције у Хрватској.

ОДЛУКА О НУКЛЕАРНОМ ОТПАДУ ДАВНО ЈЕ ДОНЕСЕНА

Питање складиштења радиоактивног отпада је беспредметно. Наравно да ћемо се сви сложити око тога да Трговска гора није адекватно мјесто за смјештање тако потенцијално опасних твари. Не желим вјеровати да је наведена локација одабрана искључиво јер на њој живе Срби. С друге стране, ријетка насељеност и постојање одређене инфраструктуре (складиште Черкезовоц), за владајуће добро је рјешење, јер се због ријетке насељености не очекује превелики отпор, а постоји релативно прихватљив простор који је лако чувати. Искрено, бојим се да је одлука већ давно донесена.

какво то писмо оне користе, али да се не прикључују. Неколико дјеце је понијело књижице листић којим се родитељи обавјештавају да постоји могућност још једног изборног предмета, по коме би они требали дати свој пристанак, али једна од пријатељица моје кћерке рекла је да јој мама не дозвољава.

Занимљиво је, такође, да

се у међувремену покреће и учење чешког језика, по истом моделу, и да чешки похађају и дјеца која нису припадници чешке мањине.

Од ове школске године можемо рећи „спала књига на два слова“. Остале су моје двије дјевојчице, будући да је трећа први разред гимназије. Оно што ја видим као проблем јесте чињеница да родитељи заиста нису заинтересовани да им дјеца познају језик и писмо свог народа. Једини који су заиста одговорни смо ми сами: заједница, мањина, скупина грађана, како год нас називали други или ми сами себе.

Хрватска је у преговорима с ЕУ усвојила законе који се тичу националних мањина, какве нема ни једна држава у ЕУ. Палета права, ако то могу тако назвати, заиста је широка, разнолика и врло задовољавајућа. Нажалост, и опет, и овдје велики дио одговорности лежи на нама самимима и на нашој инертности.

МАРА ВИЛУС, ПРЕДСЈ. ПОДОДБОРА СКД ПРОСВЈЕТА ПЕТРИЊА

Српски језик не учимо ни тамо гдје смо већина

Трагично звучи податак да у сеоској школи у Јабучковцу, која има укупно 75 ученика, од чега је чак педесеторо српско дјеце, а свега пет ђака похађа допунску наставу на српском језику по Моделу Ц. Вјеронауку учи 45 дјеце. Уназад неколико година вршени су притисци на родитеље и дјецу и омаловажавање српског језика од стране наставног кадра у Јабучковцу. Они су дјеца, а и родитељима, постављали питања: како ћете се уписати

у средњу школу ако вам пише да сте похађали допунску наставу по Моделу Ц на српском језику? Циљ је био онемогућити одржавање наставе, пребацавањем часова суботом, када у зимском периоду нема гријања у школи. Тако је је дјеца био онемогућен долазак у школу, јер живе у селима која су прилично удаљена од школе. У граду Петрињи постоје три основне школе, али због малог броја наше дјеце нема организоване наставе за српском језику.

У Петрињи од 2001. године, од када се већи број Срба вратио из избјеглиштва, до данас било је неколико међународних инцидената, а последњи се догодио 6.6.2015. године на Првом фестивалу ојкаче у организацији Српског културног друштва Просвјеша. Увијек постоји страх од нових провокација.

Влада Србије одобрила је финансијску помоћ СКД Просвјеша за организацију Првог фестивала ојкаче у Петрињи у износу, а пружа помоћ и за рад КУД Банија из села Блиња.

НИКОЛА АРБУТИНА, НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ ДВОР НА УНИ

Не желимо депонију радиоактивног отпада!

У основној школи у Двору има 193 ученика од којих 25 ученика похађа наставу по Моделу Ц. На вјеронауку иде 80 ученика.

Економска ситуација није сјајна, производних погона је мало. Претежно се живи од пољопривреде. Нема образованих, што се најбоље може видјети на примјеру доктора, гдје и након пола године нико се не јавља на конкурс. Због тешке економске ситуације људи одлазе.

Успјели смо ријешити електрификацију. За побољшање водоснабдијевања направили смо пројектну документацију за двадесет и пет километара водоводне мреже, која ће обухватити петнаест насеља. Проблем који притиска нашу општину је збрињавање радиоактивног отпада. То је државни проблем и рјешава се на националном нивоу, Међутим, вјешто је пребачен на локалну разину и служи у дневно-политичке сврхе. Под мотом забринутости и сигурности грађана иде се према остварењу циљева немарећи,

у суштини, како ће се тај процес завршити. Општина активно судјелује у том процесу. Изнијели смо став да смо против збрињавања отпада. Укључили смо грађане путем мјесних зборова како бисмо добили информацију од предлагача ове идеје, пред којим би могли постављати питања и изнијети свој став.

Свих девет мјесних зборова грађана потврдили су општински став да су против збрињавања радиоактивног отпада у нашој општини. И на крају смо изнијели своје примједбе на нацрт Националног програма и стратешке Студије за збрињавање радиоактивног отпада, уз објашњење зашто мислимо да није добро да то буде на Черкезовцу и Трговској гори.

МИЛИНКО СИМИЋ, ЗАМЈЕНИК НАЧЕЛНИКА Х. ДУБИЦЕ
ЗАУСТАВИТИ РАСПРОДАЈУ СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Основну школу похађа 128 ученика, од тога тринаесторо је српске дјеце. Од прошле јесени по први пут похађају наставу из вјеронауке. Ћирилица и српски језик се не изучавају. Прошле године неколико дјеце било је укључено у љетне школе.

Уставна одредба о двојезичности се не поштује. Не поштују се ни друге законске одредбе. Уставни закон о мањинама написан је за загребачке и бриселске салоне.

Шансе за посао, у неком класичном смислу, не постоје. Посла би евентуално могло да буде у здравству и услужним дје-

ОДЕ „ЂЕДОВИНА“ У БЕСЦИЈЕЊЕ

У посљедњих неколико мјесеци почела је јагма за српском земљом. Чланови ваших завичајних удружења утркују се ко ће јефтиније продати земљу. Продаја „ђедовине“, која је требала бити прослијеђена наследницима, продаје се у бесцијење. Требало би Србе поријеклом из РХ подсетити на одговорност према завичају и прецима који су стекли огромну имовину и да се не треба неодговорно понашати.

латностима. Прошле године запажен је одлазак млађих људи за послом у земље ЕУ. Имовина избјеглих Срба изложена је пљачки и девастацији.

У неким насељима са српским становништвом недостаје вода, иако је урађен водовод.

Питање нуклеарног отпада у Двору готова је ствар. По неким гласинама отпад је депонован. Нисмо правовремено реаговали. Озбиљнију буку могао би начинити Нови Град, јер је он ближи тој локацији него Двор.

За већински народ, српско питање у Хрватској је коначно ријешено. За ово Срба колико их још има у Хрватској важи правило: будите ту, али немојте да знају за вас.

Улога и задатак завичајних организација би требао бити подстицање повратка Срба у Хрватску. Потребно је осмислити разне мјере, користити овдашње законске могућности. Имамо примјер Кинеза који у Сиску и другим мјестима имају радње, укључују се у расподјелу посла.

Велике странке у Србима виде изборни потенцијал и ништа више. Евентуално, покретање неких питања од значаја за Србе покрећу српске организације.

ЂУРО ЈАНЧИЋ, ЗАМ. НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ МАЈУР
ЛОПОВИ ОТИМАЈУ ШУМЕ, А СДП ГЛАСОВЕ

Највећи проблем српске популације видљив је у пљачки шума које су у приватном власништву. Проблем у општини Мајур индикативан је и важи као највећи проблем српског становништва на подручју читаве Хрватске. На тај начин српско становништво доводи се у безизлазну ситуацију, опстанка или повратка. Разлоге за овакву ситуацију треба тражити и у начину политичког дјеловања Срба, како водећих тако и осталих субјеката у политичком амбијенту Хрватске. Значајан број Срба дјелује у политичким оквирима странка хрватског политичког блока (СДП, ХНС, ХСС), што у многу чему доприноси неодрживости опстанка српског живота на овим просторима, јер се оваква незавидна ситуација, без обзира на њихову малобројност у укупном удјелу становништва РХ, могла једино и произвести на бази њихове разједињености.

Истичем да сам и у својој матичној странци (СДСС) наилазио на препреке, или на зид ћутања, па и на највишем нивоу, када сам у више наврата тражио да се оваква деструкција у оквиру српског корпуса, ако не осуди, а оно обзнани. У контексту напријед наведеног, потребно је рећи да се ескалација приказане проблематике догодила баш за вријеме власти СДП-а на државном нивоу а истовремено, и прије тога у два мандата, на локалном (жупанијском) нивоу.

КО СУ ПОЛИТИЧКИ ПРОТИВНИЦИ

Сматрам чак и непотребним наглашавати како је главни политички противник Срба у РХ баш СДП, јер поред приказаног, узима припаднике српске националности под оквире свог политичког дјеловања, као и дио бирачког тијела, чак у већини. Ради се о формули, по којој се једино уз помоћ Срба остварују претпоставке неодрживости њиховог (нашег) опстанка на овим просторима.

ДИЈАНА САВИЋ, ЧЛАНИЦА РЕГИОНАЛНОГ ФОРУМА ЗА ОКОЛИШНУ СИГУРНОСТИ

Градњом центра за нуклеарни отпад Хрватска гаси живот у Двору на Уни!

» Саговорница Српског кола открива које су све чињенице игнорисали аутори Стратешке студије о градњи Центра за нуклеарни отпад

Стари рудници у близини села Мајдан, односно Трговска гора, 1999. године уврштена је у Просторни план Републике Хрватске, као могућа локација за одлагање половине нуклеарног отпада из електране Кркино у Словенији. Трговска гора је, уз Мославачку гору, Папук и Псуњ, била једна од четири потенцијалне локације.

Прве акције против такве погубне идеје догодиле су се 2003. године. Тада су своје снаге удружиле општине и градови уз обалу Уне у Хрватској и БиХ. Тада је одржан Зелени округли сто *Трговска гора*. Том приликом прикупљено је 16.000 потписа из цијеле регије, који су предали у Сабору Хрватске. Четири године касније тадашњи премијер Хрватске Иво Санадер јавно је дао обећање у Глини да неће бити депоније на подручју општине Двор.

ОСАМ ГОДИНА БУТАЊА

Осам година Хрватска се није оглашава по овом питању, да би *Државни завод за радиолошку и нуклеарну сигурност* у априлу прошле године послао општини Двор обавјештење да учествује у процесу одабира локације за изградњу *Центра за нуклеарни отпад*. Овог пута приједлог локације је старо Војно складиште *Черкезовца*, на домак насеља Матијевићи, удаљено мање од једног километра од ријеке Уне.

У брошури која је дијељена на предавањима стоји да су се „при избору локације руководили критеријумима одобреним од стране Владе РХ 1992. године, а да су током 1996. одабране четири могуће локације међу којима и Трговска гора“.

Намеће се питање како су проведена истраживања која трају неколико година, ако се зна да од 1991. до 1995. године територија Двора није била под контролом Републике Хрватске. Како је онда могуће да је тадашња Влада у ратним годинама водила бригу о нуклеарном отпаду и вршила истраживања.

Не помиње се нигдје зона *НАТУРА 2000*, (еколошка мрежа заштићених подручја на подручју ЕУ) која се налази мање од једног километра од Черкезовца, нити потенцијални утицај на то подручје.

У студији није приложена одлука Министарства заштите околиша и природе, као ни одлука Државног завода за заштиту природе, у којој стоји да се сама ријека Уна налази под посебном заштитом Министарства и Завода. Завод, који је надлежан

КРШЕЊЕ БРОЈНИХ ЕВРОПСКИХ СПОРАЗУМА

Никога није брига ни за број становника сусједних мјеста у БиХ. Занемаривањем прекограничног утицаја озбиљно су прекршене одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Оба ентитета и БиХ донијела су резолуције у којима се противе изградњи депонија. Евентуални даљи наставак процеса изградње депонија довео би до покретања међународне арбитраже због кршења одредби које прописују међународни споразуми.

» Дијана Савић окружена новинарима на једном од протеста ФОТО: ФБ - РАД ЗА НАШ ГРАД

за *НАТУРУ 2000*, требало би да изда тзв. „упутство о поступању“ и прецизно наведе критеријуме које предлагачи из агенција морају да поштују.

Ријека Уна и њена околина један су од најважнијих и најбоље очуваних простора у широј регији. Многе биљне и животињске врсте са овог подручја спадају у угрожене, ријетке и осјетљиве, па су као ријетке врсте уврштене у Црвене књиге.

Подручје Двора је таложно и на њему се некада налазило Панонско море. Говори се у народу: гдје год да се „зачепрка“ могу се наћи фосили. Међутим, од проналазача остатака миоценоског чудовишта у Горичкој, седамдесетих година, није било нових истраживања и проналазача. Да ли треба напомињати да људи са овог подручја егзистирају захваљујући пољопривреди, на коју би сада требало ставити ознаку радиоактивности?!

МИ СЕ НИСМО ОТПИСАЛИ

Подручје је подложно поплавама и у вријеме великих киша данима смо одсјечени, а Уна показује своју силу тако што поплави усјева и улази у дворишта и куће. Замислите шта би се десило када би којим случајем нуклеарни отпад завршио у ријеци Уни? Не само да би страдало ово подручје, него и читав слив ријеке које су оријентисане ка Црном мору.

На свега два километра удаљености од потенцијалне локације, налази се Нови Град у Р. Српској. Преко пута ријеке Уне налази се резервоар воде Млакве. Отприлике иста је удаљеност и до општине Бујим у Федерацији БиХ.

КАКВЕ ЋЕ ПОСЉЕДИЦЕ СНОСИТИ ОБИЉЕЖАВАЊЕ ГОДИШЊИЦЕ ЖРТВАМА ЈАСЕНОВЦА

Да ли ће Пуповац бојкотовати и службену комеморацију на Јадовну?

» Предсједник Удружења грађана *Јадовно 1941*. из Бањалуке о српској (не)слози и друштву које се поноси историјским тековинама НДХ

ПИШЕ: ДУШАН Ј. БАСТАШИЋ

Темељни разлози који су Милорада Пуповца данавели да бојкотирају службену комеморацију у Јасеновцу нису од јуче, него супостојали не само за вријеме бивше власти СДП-а него и раније, док је СДСС био у коалицији са ХДЗ-ом.

Истина је да у протеклим неколико мјесеци, од успоставе нове хрватске власти, свједочимо низу догађаја који указују да се хрватско друштво не стиди, а камоли одриче, историјских тековина НДХ и да је можда то навело да се Пуповац одлучи на овакав њему несвојствен протест.

Али није тако.

Да заједници јеврејских општина Хрватске није „лукао филм“ због дивљања усташа и урлања „За дом спремно“ улицама Заграда, све на челу са потпредседником хрватског парламента, сличних сцена на недавној утакмици у Осиеку и ономе што је прелило чашу – забрљачкој премијери филма Јакова Седлара *Јасеновац-истина* – Пуповац би и ове године заједно са Сашом Милошевићем, поред шпалира хрватских гардиста са исуканим бајонетима, однио вијенац до каменог цвијета.

Оставља горак укус чињеница да највише политичко тијело српског народа, који је поднио највећу жртву у геноциду почињеном од стране Независне Хрватске Државе, није скупило толико храбрости и одлучности да на савим конкретан начин, прије него су то урадили Јевреји, изрази свој протест због отворене галопирајуће усташизације хрватског друштва и непримјереног начина комеморисања у Јасеновцу.

Већ дуги низ година обиљежавања Дана пробоја логора Јасеновца организује се под покровитељством хрватске државе у наглашено револуционарном маниру, као да су жртве хапшене мучене и убијане због своје револуционарне и антифашистичке дјелатности. Тако је прошле године, позив на комеморацију од стране СНВ-а објављен уз слоган: „Напријед другови“ – Анте Бакотић (човјек који је тим ријечима позвао на пробој), тако да се неупућенима сугерише да је Јасеновац био логор за комуни-

сте у коме су највише страдали Хрвати.

Позив за полагање вијенца: „За полагање вијенца свечаним кораком сту-пај“, заори се из грла хрватског часника (у жућкастој униформи) са исуканом и уздигнутом сабљом, који при томе лупи гласно чизмом о чизму и пропусти двојицу гардиста који носе и полагају вијенац оних који их у тишини, погнутих глава, слиједе.

У говорима хрватских званичника, готово по правилу, повуче се паралела са злочиним у Вуковару и Сребреници и спомене број до сада пописаних имена жртава који је готово десет пута мањи од оног процијењеног од стране Међународне комисије за Јасеновац.

Након тога слиједи обраћање неког, пажљиво одабраног, политички коректног преживјелог логораша, често са припремљеним говором и кратка молитва од стране представника вјерских заједница.

Камера пажљиво фокусира ложа са преживјелим логорашима којима је осигурана столица, качкет, кишобран ако затреба, вода и ознака „Бивши заточеник“.

Хрватским властима је много стало да комеморација у Јасеновцу, који је опште прихваћен за парадигму свих (у траву и трње зараслих) познатих и непознатих страстишта из времена НДХ, прође без инцидената и да се таква слика која свједочи о Уставу записаном антифашистичком опредјељењу Хрватске, која његује културу сјећања на Холокауст и Геноцид, пошаље у свијет.

У прољеће 2013. године Милораду Пуповцу у његовој забрљачкој канцеларији, у четири ока, указао сам да је нама потомцима жртава неприхватљив начин комеморисања у Јасеновцу.

Предложио сам да заједнички организујемо још једну комеморацију и молитвени скуп 20. августа, на дан када је Јасеновац примио своје прве заточенике. Њих око 2.000 су били Срби и Јевреји, које усташе због италијанске реокупације нису стигле побити у казниони у Госпићу и логорима Јадовно и Слана, па су их транспортовали у логоре I и II, Крапје и Брочице, прве дијелове јасеновачког комплекса логора. Подсјећам да су ти несрећници

мучени у незамисливо тешким условима и већ у новембру мјесецу готово сви били побијени.

На ту комеморацију били би позвани преживјели логораша и потомци жртава са цијелог подручја које је покривала НДХ, званичници Србије, Српске, Хрватске и БиХ, као и дипломатски кор у Хрватској.

Господин Пуповац је то одмах одбио рекавши да би то била још једна комеморација у Јасеновцу што је неприхватљиво и додао да ће СНВ устрајати у настојању да се постојећа комеморација учини прихватљивом.

Како се данас, три године касније, може видјети одржане су не једна ни двије, него чак три комеморације јасеновачким жртвама.

Крајем јуна, на 75-годишњицу злочина почињеног у Госпићу, Личком пољу, Велебиту и острву Пагу, Удружење *Јадовно 1941* Бањалука-Београд организоваће обиљежавање „Дана сјећања на Јадовно 1941“.

Трећу годину за редом, други комеморативни скуп под покровитељством државе Хрватске проћи ће без постојања и поштовалаца жртава окупљених око ова два удружења.

Учествовање овог удружења у организацији прекинуо је јуна 2013. Милорад Пуповац, када је гласно изговорио ријечи: „Никад више!“ Неколико дана касније и Савез антифашистичких бораца и антифашиста Хрватске на свом сајту објавио је изјаву Ивана Фумића, свог члана Предсједништва, суорганизатора окупљања:

„Неки људи из Бањалуке жељели би то приватизовати, али то не иде! Наиме, то обиљежавање може организовати Савез антифашистичких бораца и Српско народно вијеће, а никако неки са стране, који онда дају непримјерене изјаве које штете и Хрватима и Србима и међусобним односима.“

До краја јуна не вјерујем да ће се ишта промјенити на боље (нажалост, може само на горе) у односу хрватске државе и друштва према Јасеновцу и Јадовну.

Хоће ли СНВ са Милорадом Пуповцем на челу учествовати на комеморацији код Шаранове јаме на Велебиту под покровитељством државе Хрватске?

Мада би то након догађања око Јасеновца заиста био скандал, вјерујем да хоће, без обзира што на централном споменику обновљеном 2011. и данас нема ни једног слова, што три пута уништена спомен-плоча на мјесту логора Слана на Пагу није обновљена и што ће недалеко од јаме и овај пут бити организован тзв. „контраскуп“ локалних десничара.

Да ли ће се можда прикључити потомцима жртава на њиховом молитвеном скупу?

Сигуран сам да неће!

8 ПИТАЊА ВЛАДИ РХ

1. Зашто је 1996. године Трговска гора одабрана као потенцијална локација за депонију нуклеарног отпада, кад претходно није било услова за озбиљна истраживања?
2. Зашто је занемарено подручје које обухвата *НАТУРА 2000*?
3. Зашто се не помиње да је ријека Уна под посебном заштитом Министарства заштите околиша и природе?
4. Зашто нико не мари што пољопривредни производи више неће имати купце, јер морају да носе ознаку радијације?
5. Зашто се игнорише опасност од пожара?
6. Зашто се занемарује прекогранични утицај, који би пред међународном арбитражом сигурно био поразан због кршења одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода?
7. Зашто је занемарена чињеница да се у близини локације налазе и минска поља?
8. Зашто се игнорише воља грађана који су се одредили по овом питању?

Нама у Двору савршено је јасно да су нас све политике до сада отписале, али ми се нисмо отписали.

Занемарена је чињеница да се становништво Двора као и градова и општина у околици 15 година противи овом подмуклом плану.

Прошле године општинско вијеће Двора донијело је једногласно одлуку којом се противе овоме, а проведени су и мини референдуми путем мјесних зборовна грађана на којима се становништво по трећи пут изјаснило да не жели нуклеарни отпад у својој близини.

Поред јасног противљења локалне заједнице, једнострано и агресивно кампања се наставља, чиме се крше одредбе *Архушке конвенције* и Уредбе Владе РХ о информирању јавности.

ФОТОГРАФИЈЕ: ФОНТАЛРС

МИНСКА ПОЉА И САМО ЈЕДАН ПРИСТУПНИ ПУТ

Објект у коме је планирано складиште налази се у шуми са само једним приступним прилазом. Занемарена је опасност од могућности шумских пожара. У близини локалитета Черкезовца нема ресурса који би могли контролисати овакву катастрофу. Занемаривањем ових чињеница озбиљно су прекршене директиве *Европске заједнице за атомску енергију*, а никако не смијемо заборавити на чињеницу да су у близини налазе и минска поља.

ДРАГАН СТАШЕВИЋ И БОРИСЛАВ АНТОНИЋ, ГОВОРЕ О ПЕРСПЕКТИВАМА СВОЈЕ СРЕДИНЕ

Пољопривреда и туризам су развојна шанса општине Бач

Бач је крстио цијелу регију у којој се налази, а први трагови овог древног градића могу се наћи у писаним изворима још из периода Јустинијана, када га господар Цариграда и цар Источног римског царства помиње у свом писму 535. године. Данас је Бач мјесто у коме живи 5.500 становника. Значајан број људи чине они који су у колонизацији након Другог свјетског рата и деведесетих година прошлог вијека нашли овдје свој нови дом.

Наши саговорници, председник општине Драган Сташевић и председник Скупштине Борислав Антонић, који је и сам поријеклом Крајишник, са поносом истичу да је Бач права мултикултурална средина.

– Општина Бач као мултикултурална, мултиетничка, вишенационална и вишејезична средина јесте општина у којој становништво живи у миру, сложено и у којој је заступљен висок степен толеранције и разумијевања. Управо нас различитост издваја и чини посебном општином и то је оно на шта смо изузетно поносни – каже Драган Сташевић и наставља:

– Сви који су у Бачу пронашли нови дом дали су велики допринос развоју читавог краја. Истовремено, наставили су са његовањем својих обичаја и традиције што је у великој мјери допринијело развоју мултикултуралности на коју смо изузетно поносни. Колонисти и њихови потомци су након доласка 1945. године учествовали како у вођењу локалне самоуправе, тако и у руковођењу бројним фирмама, комбинатима и другим радним организацијама. Данас, локална самоуправа води бригу о избјеглим и раселиним лицима путем њиховог економског оснаживања али

ЈЕЗЕРО ПРОВАЛА БИЋЕ ТУРИСТИЧКА АТРАКЦИЈА

Сташевић не пропушта да укаже и на туристичке потенцијале: – Поред предивне природе која нас окружује ту су и историјски споменици од непроцењиве вриједности: Бачка тврђава из 14. вијека, Фрањевачки самостан, манастир у Бођанима, турско купатило и други. Велики потенцијал представља и језеро Провала. До прошле године ту се није ништа улагало. Његовим уређењем привукли смо дуго више посјетилаца. Планирамо да и ове године уложимо средства и дубоко сам увјерен да ћемо од језера Провала направити праву туристичку дестинацију.

им помажемо и кроз набавку грађевинског материјала.

– Бач је побратимљена са Новим Градом (Република Српска) а има споразуме о сарадњи са Вуковаром, Ердутом и Боровом – истиче Борислав Антонић и додаје:

– За вријеме претходне власти ови односи су захладили и готово да су прекинути. Наша је жеља да их вратимо на ниво на којем су били, па и да их унаприједимо. Такође, желимо да се збратимимо са још неколико мјеста из Републике Српске, јер познато је да већина колонизованог становништва поти-

дан минибус којима се бесплатно превозе ученици, али се по повољним условима превозе и грађани, спортски клубови и други. Поносни смо што смо успјели из сопствених средстава проширити и адаптирати вртић, уредити језеро Провала и изградити 11 километара атарских путева.

Антонић напомиње да је започета је и изградња вишенамјенске производне хале у Индустријској зони коју ће инвеститори моћи закупити на више година:

– Постоји могућност да им буде уступљена на 3–5 година без накнаде, уз услов да запосле одређени број радника са територије наше општине.

Сташевић је оптимиста и вјерује да Бач има потенцијал који је предоређен добрим географским положајем. Наиме, Дунав пролази у дужини у 43 километра кроз територију ове општине, а до Новог Сада стиже се за мање од сат времена. До Београда друмом је потребно око два сата.

– За непуну два мјесеца инвеститори ће моћи да закупе или без накнаде добију халу од 1.200 квадрата за своје пословање. Инвеститори могу очекивати сарадњу на највишем нивоу са општином Бач. Спремни смо понудити све врсте помоћи око неопходне документације, проналаска кадрова и сл, али и финансијску подршку за отварање нових радних мјеста.

Антонић сматра да је у пољопривреда највећи развојни потенцијал:

– У општини Бач има око 25.000 хектара пољопривредног земљишта од чега је 7.500 државно. Може се рећи да смо лидери у региону по производњи органске хра-

ЛОШЕ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Када је ријеч о привреди Антонић истиче да је у Бачу без посла остало више од 2.000 људи што је директна посљедица лоших приватизација коју је спроводила бивша власт. – Предузећа су затворена, а за већину имовине се не зна гдје је завршила. Овај губитак још увијек није надокнађен. У нашој средини послују фирме које се баве грађевинарством, органском производњом, производњом сточне хране, производњом метли...

не. Прошле године општина је субвенционисала бушење бунара за 83 газдинства и тиме омогућила боље приносе. Знатне површине су под засадом јагода што је тек у почетној фази развоја.

Антонић набраја и које су краткорочне капиталне инвестиције предвиђене у наредном периоду:

– Планирамо изградњу нових атарских путева, завршетак изградње производне хале и уређење каналске мреже.

Сташевић истиче да је обновна храмова допринијела и бољем духовном животу житеља Бача:

– Дошло је вријеме да се обнове сви храмови којима је то неопходно јер се дуго година није ништа улагало у њихово очување. Помогли смо Српској православној цркви у Бачу средствима за изградњу парохијског дома, цркви у Вајској за зидање бедема, цркви на Малом Бачу средствима за ограђивање храма као и Црквеној општини Плавна.

Изборна кампања је пала усред Васкршњег поста, али многе политичке групе не хају много

– Представници неких странака не бирају ријечи када покушавају да за себе прикупе поене. Они се не либе да понизе жене или да у негативном контексту ставе припаднике других националности. Такође, није им страна да износе неистине или да на разне начине вријеђају све оне које не мисле исто – закључује Антонић.

32. СЛАВОНСКО ВЕЧЕ У СМЕДЕРЕВУ

20.2. 2016. Одбор Славонске вечери на челу са Симеоном Јовановићем организовао је 32. Славонско вече у ресторану Марина у Смедереву. Присутне су забављали Нон стоп бенд и Звучи завичаја. Од 1991. до 1994. године због ратних догађаја Славонско вече није одржавано, да би од 1995. године поново настављено дружење. Од тада, сваке треће суботе у фебруару одржава се Славонско посјело. Град Смедерево прихватило је Славонце као најрођеније. Због тога се на логотипу удружења налази Смедеревска трвђава, тамбура као симбол Славоније и ријека Дунав. У смедеревско-пожаревачком подручју има око 5.000 људи поријеклом из Славоније, а много је и прогнаних лица.

ДЕСЕТО ЈУБИЛАРНО ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ СЕЛА СТРМЕН, ЦРКВЕНИ БОК И ИВАЊСКИ БОК

26.3. 2016. Десето јубиларно Завичајно вече села Стрмен, Црквени Бок и Ивањски Бок одржано је у суботу 26. марта 2016. године у ресторану Јавор – сала Анђелина у Борчи, поред Београда. Присутне госте забављао је Момо Станић и група Додир. Као и обично, окупило се више стотина Крајишника, који су се забављали уз музику до раних јутарњих часова. Организатор завичајних вечери и ресторану Јавор веома је агилна Веселинка Бркић Вила, са својим сарадницима. Наведена села смјештена су у источној дијелу Баније, у тзв. Банијском троуглу, источно од варошице Суња, у близини десне обале ријеке Саве. Удаљена су око 40 км од Сиска и 50 км узводно према Јасеновцу. Становништво је 100% српско и православно.

УДРУЖЕЊА САЊАНА ГРМЕЧУ АКЦИЈИ ЧИШЋЕЊА ПОВРАТНИЧКОГ СЕЛА ДАБАР

Чланови Завичајног удружења Сањана Грмеч, са сједиштем у Бањалуци, спровели су радну акцију чишћења и уређења на подручју села Дабар, које је удаљено петнаестак километара од Санског Моста.

Према ријечима једног од организатора, Драгана Срдића, ради се о наставку радних акција које ово удружење проводи у повратничким селима на подручју санске општине: – Протекле године организовали смо четири овакве акције. Чистили смо зарасле локалне путеве, те просторе око вјерских објеката и друштвених установа по селима – истакао је Срдић. Према његовим ријечима, на овај начин желе помоћи и олакшати живот малобројним повратницима српске националности на подручју општине Сански Мост.

ДРУГИ ЗИМСКИ САБОР МОРПОЛАЧАНА

2.4. 2016. Завичајно удружење Морполачана организовало је у суботу 2. априла 2016. године Други зимски сабор Морполачана у хотелу Novella Uno у Новим Бановцима. У званичном дијелу програма наступили су драмски уметник Љуба Манасијевић; млади гуслари Алекса Рончевић из Гацка и Петар Манојловић из села Ивошевца, код Книна, који су из Школе гуслала Сандић и бивша учитељица из села, Бранка Мандић, која је читала своје пјесме. Поред тога, одржано је занимљиво такмичење за најбољу лаж, а медаљу за прво мјесто освојио је Младен Шкорић.

Ово традиционално такмичење започето је у засеку Павићи, у првој половини 20. вијека, а касније су га преузели земљаци из засека Клеути. Посебне симпатије присутних изазвао је легенда села Морполача Гојко Томасовић, звани Драга, који је био човјек испред свог времена. У његову част Вишња Клеут је написала пјесму под називом „Одај Маро одај“. Дружењу Морполачана присуствовали су, између осталих, познати гуслар Вукојица Сандић и народни посланици Небојша Берић, Милан Ђурица и Миодраг Линта који је земљаке упознао са акцијом евидентирања уништене и отете имовине.

Присутне су забављали крајишки пјевачи Милорад Гагић и Миле Делија, као и група Корјени.

1.200
квадрата је површина пословне хале коју ће инвеститори моћи да добију бесплатно на одређен временски период уколико запосле житеље Бача

СТАШЕВИЋ: НИСМО ДАВАЛИ ЛАЖНА ОБЕЋАЊА

– Трудил смо да се да рјешавамо проблеме. Уложили смо велики труд да набавимо аутобусе, поносни смо што смо без ичије помоћи проширили вртић, грађани су могли да се увјере да се нисмо шалили када смо рекли да ћемо поднијети пријаве за све оно што није рађено по закону, а о чему смо имали сазнања – каже Сташевић.

ШТРАПАРИЈАДА - ТАКМИЧЕЊЕ ТЕГЛЕЊИХ КОЊА У ЧЕСТЕРЕГУ, У СЕЛУ КОЈЕ БРОЈИ ТЕК ОКО ХИЉАДУ ЖИТЕЉА, ОКУПИЛО 3.000 ЗЕМЉАКА

Честерег, мало село од 1.000 становника, било је у недјељу 17. априла ове године бројније за 3.000 посјетилаца са свих страна, понајвише из Житишта и Зрењанина, али и из западне Србије, БиХ, Хрватске и Румуније, која је ту, на двадесетак километара источно. Разлог: коњи, и то теглећи. Тешки и дебели, као у оној пјесми *Четири коња дебела иду преко Бегеја*.

Ни ријека Бегеј није далеко од Честерега, ту је на 4,5 километара од села. Такмичење у вучи балвана, све популарније у региону, одржано је први пут у овом банатском селу, насељеном махом нашима са Високе Крајине, из Петровца, Кључа, Санског Моста, Бањалуке, Омарске... Циљ је да штрапаријада, како су назвали надметање коња за вучу, тешких просјечно 800 килограма и старих од три до пет година, постане традиција.

СПОНА СА ЗАВИЧАЈЕМ

Организатори, Марко Глигић и Душко Кочалка из Честерега, задовољни су посјетом и атмосфером. Кочалка, који је родом из Подгумца, каже да је мотив за организовање штрапаријаде првенствено буђење крајишког духа у Банату.

– Та спона са завичајем, било да је ријеч о Козари, Херцеговини, Грмечу, може се освјетити и оснажити само ако ово постане традиција. Да знамо ко смо, шта смо и куда идемо. Ја сам родом из Јасенице, Босанска Крупа – каже Кочалка.

Организатори су и *Православни извори* из Житишта, Удружење за његовање традиције *Подгумец*, Теслићани општине Житиште, те Удружење Краљевина Србија.

Док под шатором свира музика или се оре ојкаче, група младића се натпјевава уз *Нема раја без роднога краја* и остале свима добро знане пјесме, а на роштиљима пеку се кобасице, плескавице, вјешалице и „бијело“, на трави стадиона ФК *Найредак* коњи уз рзање и њиштање чекају свој тренутак за старт. Ту су Видран, Бећар, Игор, Петко, Ждралин, Марко, два Сокола, Жућо, Будисава, Вибор, два прелијепа зекана Буцко и Мишко, те Дорат, Шарго...

Веселин Недељковић из Горњег Милановца каже да није стручњак за коње, али да има lijепих грла:

Четири коња дебела тегле преко Бегеја...

» Такмичење у вучи балвана одржано је први пут у овом банатском селу, насељеном становницима који су махом поријеклом са Високе Крајине, из Петровца, Кључа, Санског Моста, Бањалуке, Омарске...

» ПРАВИЛА СУ ЈАСНА: Судије нису имале много посла

ЛАКА КАТЕГОРИЈА – САМЦИ	
1. Николић Жарко	18.000 дин
2. Цвјетичанин Лазо	15.000 дин
3. Протић Гордан	12.000 дин
ТЕШКА КАТЕГОРИЈА – САМЦИ	
1. Ђокић Маринко	20.000 дин
2. Боројевић Брацо	18.000 дин
3. Николић Жарко	15.000 дин
ЛАКА КАТЕГОРИЈА – ПАР	
1. Цвјетичанин Лазо	22.000 дин
2. Николић Жарко	18.000 дин
3. Којић Зоран	15.000 дин
ТЕШКА КАТЕГОРИЈА – ПАР	
1. Боројевић Брацо	25.000 дин
2. Бугарин Милинко	22.000 дин
3. Цвјетић Немања	20.000 дин

– Нисам ово још никада видио. Гледај оног путана тамо што се ваља.

До њега је Мићо Ђулибрк, поријеклом из Лушци Паланке. Мићо гледа и не може да се нагледа љепоте Ждралина: – Коњи су вам чудо, лијеви су кб вила, отмени кб соко, а добри као анђели – каже Мићо, док Игор и Бећар отварају такмичење у паровима.

– Треба их упарити, погодити моменат – каже Ђулибрк.

Зачас се у паузи штрапаријаде, када наступа нова фаза такмичења и када на трави младићи и дјевојке заи-

грају коло, развијају приче о завичају.

Свако мало неко сретне некога из Крајине кога дуго није видио. Грљење и љубљење, пита се за здравље, породицу, познате.

Милан Радуљ је из Честерега. Ту је као гледалац, али и као учесник такмичења у бацању камена с рамена.

– Није ово лоше, само ако нема политике. Треба да се окупљамо, да смо ближи једни другима. Некада се славила слава села, славио се 27. јул, Дан устанка, играло *Козарачко коло*, јер овдје су колониисти стигли 1946. године из Босне. То нас је окупљало, али се изгубило осамдесетих. Коначно нешто ново и позитивно да се дешава. Нисмо ми лоши, али треба нам јединства – каже Радуљ.

Додаје и да Честерег замире, његова привреда је мртва. Некада су у селу производили, и то ручно, традиционалне ћилиме. Петсто људи је ту радило. Извозило се у Њемачку, а један је завршио код Дражена Далипагића, наше кошаркашке легенде. Тога више нема, а ни млин више не ради.

Радуљ каже да се морамо мијењати како би Србија напредовала:

– Ми смо мјешавина Нијемаца и Турака, само би да сједимо у кафани и чекамо да почнемо радити.

УСКРО ШТРАПАРСКА ЛИГА

Марко Жигић из Удружења *Рајковчани Војводине* поручује, обраћајући се окупљенима са платформе камиона, гдје је постављено озвучење: морамо бити сложни, ако желимо да Република Српска и Србија буду јаче.

Ограда се криви под теретом оних који су се наслонили на њу не би ли боље видјели шта се дешава на стази, стубови се повијају у мекој земљи.

» Такмичење је изузетно напорно и за коње и за власнике

СЕЛО СМОЉАНА РОДНО МЈЕСТО ШТРАПАРИЈАДЕ

Главни судија штрапаријаде у којој је учествовало 18 екипа и 40 расних грла је Драгиша Радоња, који каже да је штрапање и штрапар појам који је узет као компромисно рјешење између више израза који се употребљавају у Србији, Републици Српској и Федерацији БиХ, гдје је ово такмичење, такође, врло популарно. Синоними су кочијаш, фурман, кириџија.

Пропозиције не дозвољавају канџију, односно шибање племенитих животиња, а бодрене је, наравно, дозвољено. Балван не смије да се окрене, мора се теглити равно. Коњи крећу са старта стазе, која је ограђена дуплом оградом због безбједности публике, међу којом има оних који се разумију у ове коње и који су на неки начин повезани са експлоатацијом шумске грађе, али већина нема додира са том дјелатношћу, већ је ту ради такмичења, провода, јела и пића. Кажу да је село Смољана код Петровца родно мјесто штрапаријаде.

Грла вуку најприје појединачно, а потом коњи иду у паровима. Такмичење у Честерегу одујило се преко цијелог дана, јер коњима, а вјероватно и власницима, треба много одмора. Коњ најприје направи један цуг и стане. Након одмора поново вуче, па се опет одмара. Неки коњи и не стигну до циља. Тада се израчуна колико су метара прешли. Онима који стигну до краја стазе дуге 70 метара рачуна се вријеме за које су прешли стазу. Има и одустајања.

– Диста, диста. Ија, ија – вичу тјерачи на коње, док публика код које узбуђење расте бодри виком и аплаузима.

Не изостају ни добацивања и савјети: Одмори га... онај десни гине, лијеви касни... Не може овај више, остарио је, готово је... Нема ништа, док маше главом.

ВИДИМО СЕ У РУМИ

Перо Стевић, посланик у Народној скупштини Републике Српске, први је наступио у лакој категорији. Он је народни је посланик из Бијељине у српском парламенту у Бањалуци. Перо је организатор штрапаријаде у Бијељини.

– Је ли Перо, је ли посијана Семберија? Чули смо да све иде на Романију – питају га. Наградни фонд износио је 228.000 динара. Судије штрапаријаде у Честерегу били су: Драгиша Радоња са Пала, Република Српска и Ристо Рођевић из Чачка.

Сљедећа штрапаријада је 15. маја у Руми. **Д.Б.**

ПОБЈЕДНИКА ЧЕКА И НОВАЦ И СЛАВА

Побједа на штрапаријади доноси „славу“ и, осим новчане награде, повећава вриједност грла. Иначе, добар коњ за штрапање кошта од 2.500 до 3.000 евра. Такмичење је прије неколико година прешло преко Дрине у Србију. То је дјело Гордана Протића из села Цветке код Краљева. Отуда се такмичење проширило на Лозницу, Руму, Жарковце, Чачак, Ваљево, Пожегу, Ужице, Лучане.

» Ако коњи не крену истовремено, балван остаје у мјесту

» Изгедом најатрактивније било је грло Ждралин Браце Боројевића из Жарковца

» ДИО СРПСКЕ ТРАДИЦИЈЕ: Бацање камена са рамена

ТРИБИНА АЛОЈЗИЈЕ СТЕПИНАЦ: СТАРА ПРИЧА И НОВИ ДЕТАЉИ ДАЛА СУШТИНСКЕ ОДГОВОРЕ О НАМЈЕРАМА РИМОКАТОЛИЧКЕ ЦРКВЕ

Канонизација Алојзија Степинца први је корак ка рехабилитацији Анте Павелића

Трибини на тему *Алојзије Степинац: стара прича и нови детаљи*, која је одржана у сарадњи Универзитета Светосавске омладине Београда и Светосавске омладинске заједнице Архиепископије београдско-карловачке на београдском Правном факултету, привукла је велику пажњу посјетилаца, али не и медија, што посебно чуди јер су о овој теми говорили веома пробрани говорници: протојереј-ставрофор др Велибор Џомић (Митрополија црногорско-приморска), др Вељко Ђурић Мишина (Музеј жртва геноцида), др Александар Раковић (Институт за новију историју Србије) и др Радован Пилиповић (Архив СПЦ).

МЕГАЛОМАНИЈА НЕИСТИНА

Говорећи о томе како је хрватска емиграција одмах након Другог свјетског рата здушно радила на очувању усташих тековина, протојереј Велибор Џомић указао је да је одмах након успостављања вишестраначја у Туђмановој Хрватској управо њихова литература постала једна од званичних државних политика и историографије Хрватске:

– У Хрватској већ 25 година штампају на десетине и десетине књига у којима се „силом на срамоту“ велича култ Алојзија Степинаца. Кад год одем у Хрватску, одем и купујем њихове књиге о Степинцу у Другом свјетском рату. Један од наслова је *Степинац и жидови*, дјело Љубице Штефан, која је деценијама у Београду живјела и радила, а прије тога објавила је књигу *Српска црква и фашизам*. Има озбиљних индиција да су то писали католички теолози из *Гласа Концила*, као нпр. Томислав Вуковић, који је то и признао у једном интервјуу. Кроз те књиге покушава да се изврши историјско оправдање дјеловања Алојзија Степинаца за вријеме Независне Државе Хрватске.

КАРДИНАЛ БИО ДОБРОВОЉАЦ СРПСКЕ ВОЈСКЕ

Професор Ђурић навео је још једну занимљивост из Степинчеве биографије:

– Алојзије Степинац је заробљен на италијанском ратишту и крајем 1918. године јавља се као добровољац у српску војску. На Солунски фронт дошао је 26.12.1918. године. Рат је одавно завршен. Значи, добровољац јесте, али није солунски. Наравно, обавештајна служба краља Александра 1933. године свјесно промовише причу да је надбискуп загребачки – солунски добровољац. Значи, прича о његовом „солунском добровољству“ није тачна.

» Бесједници: др Радован Пилиповић, др Александар Раковић, др Велибор Џомић и др Вељко Ђурић Мишина

Џомић је рекао да се у Хрватској тренутно штампа ко зна ко зна које издање књиге *Повијест независне државе Хрватске*, из које се у школама образују дјеца, а ријеч је о дјелу које врви од фалсификата. Да се култ Степинаца шири и ван граница Хрватске свједочи и дјело Јосипа Печарића, члана тзв. Дукљанске академије наука у Црној Гори, *Српски мити о Јасеновцу*.

– Оно што видим и што знам када је у питању процес канонизације Алојзија Степинаца, надбискупа геноцида како је с правом назван, јесте покушај да се кроз његову антикомунистичку идеологију, која је у основи била усташка, оправда све оно што је урадио или оно што је пропустио да уради у току Другог свјетског рата, а био је дужан као хришћанин да уради. У захтјеву за канонизацијом Алојзија Степинаца нема ни Х од хришћанства, нема ни С од светитеља – закључио је Џомић.

ШТА ПИШЕ У ДНЕВНИЦИМА?

Професор др Вељко Ђурић Мишина, који се деценијама бави проучавањем геноцида у НДХ, открио је да је последице хапшења Алојзија Степинаца у Загребу извршена преметачина у његовом двору у коме је пронађено злато, али и његови лични дневници.

ПРЕПИСАН УСТАВ СПЦ

Џомић је навео да је проучавајући Устав Хрватске православне цркве закључио да је преписан и незнатно измијењен у односу на Устав СПЦ: – Све су чинили са знањем и благословом Алојзија Степинаца да се затре име православно хришћанско и име српско на подручју Независне Државе Хрватске, па су чак и ту псеудоцрквену организацију, Хрватску православну цркву, устројили на простору осам епархија СПЦ.

– Човјек најважније интимне ствари пише на папиру. Алојзије Степинац је иза себе оставио пет дневника. Ондашња Савезна безбједносна служба фотографисала је сваку страницу тог дневника. Сваку фотографију умножавала у 10 примјера. Једна је стигла у Савезно министарство унутрашњих послова у Београду, а друга у републичко. Значи наследник тих служби данас је БИА и постоје два сачувана примјерка дневника. Ово одговорно тврдим јер могу да поткрепим фактографијом. Ако бисмо читали Степинчеве дневнике сазнали бисмо нешто о његовом карактеру, психолошком профилу, антропологији, плановима и пројектима.

Ђурић закључује да Степинац није човјек високог интелектуалног степена, већ да иза њега стоје велики умови римокатоличке цркве:

– Један од њих, Крунослав Драгановић, планирао је Независну Државу Хрватску, етничко чишћење 1942. године, пресељење Јањеваца са Косова априла 1941. године, Маспек 1971. године, федерализацију

Југославије 1974. кроз устав и томе слично.

Ђурић открива да је последњем ловцу на нацисте, Ефраиму Зурофу, у својој канцеларији у Музеју жртва геноцида показао Драгановићев шифарник, који је добио од Министарства унутрашњих послова Републике Србије:

– Запитајмо се шта ли се све може наћи у тајном одјељењу БИА?!

ПАКЛЕНИ ХРВАТСКИ ПЛАН

Др Александар Раковић се у свом излагању фокусирао на улогу тзв. Хрватске православне цркве, апострофирајући декана римокатоличког Богословског факултета у Загребу, Јураја Коларића, као кључног идеолога.

– Попис из 2011. године у Хрватској показује да први пут имамо 17.000 православних Хрвата. Послије православних Срба, којих још увијек има око 200.000 у Републици Хрватској, та група од 17.000 православних Хрвата најбројнија је православна заједница у Републици Хрватској. Много мање има Македонаца, Бугара и оних који себе сматрају Црногорцима.

Раковић је сликовито објаснио колико је овај податак кључан за будућност.

– Тај процес је много сложенији због тога што 2003. године, након што је уписала Српску православну цркву у регистар традиционалних верских заједница, Хрватска то исто урадила са Бугарском православном црквом, која има само осам вјерника и са Македонском црквом у расколу, која има неколико стотина вјерника. Онда је 2006. уписала у регистар цркве и вјерске заједнице и тзв. Црногорску православну цркву, која заправо и нема вјернике. То је план који је један државни службеник Хрватског министарства културе открио, а по коме би се уписала и Хрватска православна заједница чим стекне респектабилан број вјерника. Ако су они другачије заједнице православних по бројности у Хрватској након СПЦ, а уписане су и ове мање, па чак и Мирашева секта у Црној Гори, која су онда објављена јавности за неуписивање Хрватске православне цркве у регистар цркви и вјерских заједница.

БИА ИМА ФИЛМ КРИЗМАЊЕ ДЈЕЦЕ СА КОЗАРЕ

Професор Ђурић каже да Архив Србије има посебно одјељење које се зове Архив БИА (Безбједносно-информациона агенција). – Један дио архива је доступан, али постоји други дио који није видљив. Е тај невидљиви дио крије многе тајне. Наиме, знам да постоји филм из лета 1942. године, сниман у *Катедралној цркви* у Загребу, *Кризмање дјеце са Козаре*. Чин „кризмања“ обавља надбискуп Загребачки Алојзије Степинац, а кумује поглавник Анте Павелић. Филм има 96 метара. Умножен је за Савезни секретаријат за унутрашње послове а подијељен свим Републичким секретаријатима. Сходно томе сазнању претпостављам да постоје барем 2 примјерка у БИА у Србији. Знајући за ту ствар из повјерљивих извора молио сам патријарха да се учини код ове владајуће елите у Србији да се дође до тих материјала, да се умноже, однесу у Рим папи и да се каже: „Ево, то су факта!“

кву, која заправо и нема вјернике. То је план који је један државни службеник Хрватског министарства културе открио, а по коме би се уписала и Хрватска православна заједница чим стекне респектабилан број вјерника. Ако су они другачије заједнице православних по бројности у Хрватској након СПЦ, а уписане су и ове мање, па чак и Мирашева секта у Црној Гори, која су онда објављена јавности за неуписивање Хрватске православне цркве у регистар цркви и вјерских заједница.

Професор Раковић је до танчина објаснио читаву генезу ове канонизације Степинаца:

– Комисија римокатоличке цркве и Медицинска независна комисија потврдиле су да су се на посмртном одру кардинала Алојзија Степин-

само је први корак ка његовој рехабилитацији. То је начин да римокатоличка црква у Хрвати амнестира саму себе.

ДЕФИЦИТ СВЕТИТЕЉА

Др Радован Пилиповић изнио је врло занимљиву тезу да Хрвати имају дефицит националних светитеља:

– Чини ми се да тенденција да се Алојзије Степинац приброји пантеону великих Хрвата јесте пројекција историјске инфериорности о којој је писао један СС-овац док је посматрао како усташе пале цркве у околини Дрvara. То је био поручник Артур Хефнер који каже: „Гледајући шта раде хрватске усташе сматрам да они испољавају историјску инфериорност према историјски значајнијим и у погледу животне снаге надмоћнијим Србима.“

Пилиповић је указао и на Степинчев сензибилитет:

– Ништа није учинио да подигне свој глас против чињенице да је у Независној Држави Хрватској већ до јуна 1941 године од девет епархија само епископ далматински Иринеј Ђорђевић остао жив и то захваљујући италијанској окупационој власти. Па зар Алојзије Степинац, иако му је суђено пред комунистичким судом, може да има исту моралну снагу као онај који је пролио крв за своју вјеру и свој народ?

Пилиповић је указао и како је Степинац користио моћ: – У НДХ је по истраживању професора Ђурића убијен 171 свештеник СПЦ, тако да ми нисмо имали уопште организацију СПЦ од 1942. године па надаље, што поткрепљују ријечи Анта Павелића: „У православље не дира нитко, али у Хрватској не може бити српске цркве“. **ТРИФКО ЂОРЂЕВИЋ**

171

српског свештеника убиле су усташе за вријеме НДХ, тако да од 1942. године па до краја рата СПЦ не функционише као организација

Џомић: СПЦ свједочи о истини и нема разлога да устукне пред Ватиканом!

Протојереј Велибор Џомић одговарајући на питање фудбалске легенде Душана Савића зашто СПЦ уопште учествује у расправи око Степинаца је рекао:

– Важно знати да је ово први пут у историји католичке цркве да један тако озбиљан процес као што је канонизација неке личности за светитеља буде у овој фази заустављен на основу писма поглавара једне друге цркве. То је нешто што до сада није виђено од раскола 1054. године. Мислим да је јако важно што су Свети архијерејски синод и Свети архијерејски сабор Српске православне цркве својим свједочењем, кроз писмо актуелном папи Франђи, заправо указали на све оне проблематичне садржаје и последице

које један такав чин може изазвати. Наравно, чули смо овдје да се на том пројекту у Хрватској интезивно ради пуне две деценије. Није узалудно знати да је он беатификован од папе Јован Павла II у Марији Бистрици. То има своју симболику.

Морам да подсетим зашто је суђено Алојзију Степинцу последице Другог свјетског рата. Знате да се он одмах последице завршетка Другог свјетског рата на овим просторима, сретао са Јосипом Брозом. Они су размјењивали различите поруке у међусобним сусретима, мада, према ономе колико сам видио и прочитао, према њему је вршен одређени притисак да одвоји римокатоличку вјерску организацију, од-

носно цркву Хрвата од Ватикана, и да он на то није пристајао. Дакле, било би веома значајно упознати се и са целокупним стенограмом, односно са судским списом са суђења Алојзију Степинцу, и то је веома важна историјска грађа која ће дати одређене информације о односу социјалистичке власти после Другог свјетског рата према њему и стварним узроцима и разлозима за његово суђење.

У сваком случају он не зависи од нас, али свједочење истине зависи од нас и мислим да наша црква нема разлога да устукне пред тим историјским чињеницама и догађајима ни пред комисијом коју је са стране римокатоличке цркве формирао папа.

» Душан Савић са супругом Марином, Миодраг Линта, Гордана Достанић...

ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ: УСТАШКА ФАБРИКА СМРТИ

Логор Јасеновац био је највећи концентрациони логор у злочиначкој творевини, Независној Држави Хрватској, на простору окупиране Југославије за вријеме Другог свјетског рата. Формиран је у августу 1941. године у околини истоименог градића, а уништен од усташа априла 1945. године. „Радни логор Јасеновац“, како га назива хрватска државна администрација, био је стратиште за Србе, Роме и Јевреје, свих узраста, полова, старосних доби, социјалних, образовних и других профила, као и за комунисте, помагаче и симпатизере Срба, Рома и Јевреја.

ИДЕОЛОГ МАКС ЛУБУРИЋ

Систем концентрационих логора Јасеновац је у егзилу осмислио Вјекослав Макс Лубурић, који је био и његов први командант. Први управник логора био је бивши римокатолички свештеник Мирослав Филиповић, а касније Динко Шакић.

ПРИКУПЉЕН ВЕЛИКИ БРОЈ ФОТОГРАФИЈА ИЗ ЈАСЕНОВАЦА

– Иницијатива Јавне установе Спомен-подручје Доња Градина којом из свих општина са подручја Козаре и Поткозарја тражи старе фотографије становништва страдалог у Другом свјетском рату има велики одзив са подручја Бањалуке, Козарске Дубице и Градишке – изјавила је Срњи директор ове установе Тања Тулековић.

Тулековићева је навела да су за три мјесеца добили доста фотографија и предмета који свједоче о страдању становништва и уништавању српске имовине:

– Интерес становника премашо је наша очекивања. Прикупљени материјали чиниће фондус будућег Меморијалног музеја Доња Градина – изјавила је Тулековићева.

Она је додала да прикупљене фотографије, настале прије или у периоду од 1941. до 1945. године, жртава усташких злочина геноцида и Холокауста у Независној Држави Хрватској и њеном највећем логору Јасеновац, приказују страдале у том логору и оне који су преживјели.

– Позивамо све становнике да уколико посједују фотографије настале прије Другог свјетског рата или у току рата јаве стручним радницима Спомен-подручја Доња Градина на телефон 052 446 030 – рекла је Тулековићева.

Она је објаснила да по позиву власника фотографија или других материјала, стручни радници Спомен-подручја Доња Градина излазе на терен, а фотографије се након обраде враћају власницима.

Тулековићева је напоменула и да је захваљујући великом интересовању становништва прикупљен и велики број дописних карти из логора Јасеновац.

Она је на сарадњи посебно захвалила општинама са подручја Козаре и Поткозарја, матичним канцеларијама и другим институцијама, које су помогле у реализацији пројекта, чија трајање није ограничено.

СРНА

СРБИ НЕМАЈУ ПРЕЧЕГ ПОСЛА ОД ПОПИСИВАЊА ЖРТАВА У 20. ВИЈЕКУ

Животије Ђорђевић, који се злочинима НДХ и постратним страдањем српског народа бави 75 година, поручио је да Срби немају пречег посла него да попишу своје жртве у 20. вијеку.

Ђорђевић је нагласио да и сада, када се навршило 75 година од оснивања Јасеноваца, нема одговора зашто су се партизанске јединице на том простору појавиле тек почетком маја 1945. године, 10 дана пошто су усташе 22. априла напустиле логор.

– У то вријеме Титова војска имала је 57 дивизија. Нијемци су се повукли из Србије 1944. године, а више од шест мјесеци Јасеновац је радио пуном паром. За тих шест мјесеци и усташки официри, преобучени у партизане, водили су у јуришу српску младеж на Сремски фронт – рекао је Ђорђевић за *Вечерње новости*.

Он је нагласио да нема одговора ни на питање зашто чувени партизански авиони „кукурузари“ нису са Сремског фронта долетјели до Јасеноваца да „макар митраљирају усташке страже“. Према његовим ријечима, један од одговора зашто је то тако може бити упутство Јосипа Броза опуномоћеним представницима Врховног штаба од 2. јула 1943. године да се свим хрватским војницима, који се предају, гарантује безбједност, да им се признају чиновни стечени у формацијама у којима су били, па затим омогући напредовање и да се као такви употребе против четника у источној БиХ.

– До 6. априла 1944. године око 80.000 војника НДХ прешло је у партизанске редове – указао је Ђорђевић.

Говорећи о хрватском минимализовању српских жртава у Јасеновцу Ђорђевић је истакао да се из више стотина извора долази до закључка да је тамо убијено више стотина хиљада Срба:

– Та бројка иде од 700.000 до 1.000.000. Генерал Александар Лер, командант за југоисток 1943. године, обавјештава да је до фебруара 1943. године уморено 400.000 Срба, затим СС генерал Ернс Фик 15. марта 1944. године извјештава надређеног Хајнриха Химлера да је у логорима у НДХ поклано до 700.000 људи, њемачки генерал Адмунд Глез фон Хорстнау пише о 750.000 убијених. То су чињенице које се не могу сакрити – додао је Ђорђевић.

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ НА ЦЕРЕМОНИЈИ СЈЕЋАЊА НА НЕВИНЕ ЖРТВЕ УСТАШКОГ ПОГРОМА

НДХ – највећа гробница Срба

КАО ДИЈЕТЕ ИЗБЕГЛИЦЕ, ЖЕЛИМ ДА САЊАМО ЖИВОТ

– Пред собом, ми, у Србији, имамо још једно питање: Шта и како даље? – рекао је Вучић и додао да ни сам, као дијете избеглице чију су готово цијелу породицу побиле усташе, а остале протјерали преко Дрине, није сигуран да зна да одговори.

– Многи Срби су маштали о реваншу, „да врате крв“, али, срећом то нису урадили.

И нисмо то урадили, нити ћемо, претпостављам и зато што смо јасно видјели, овдје у Србији, резултат сваке мржње, и наше и туђе, и несрећу коју она доноси.

И на крају, сасвим лично, сигурно, као премијер ове земље, имам основни задатак да је држим далеко од сваког пакла. Пакао је туђ посао, не мој.

Рат, освета, мржња, јесу пакао, па и онда када се ка њему крећу путем посутим добрим намјерама.

Зато и данас свима, па и онима који су жртве, јасно поручујем: немојте да сањате освету. Сањајте живот. Живот јесте и мора да буде наш одговор. Земља у којој живимо, и која нам је свима мајка, мора да буде наш одговор – рекао је предсједник Владе Србије.

У Југословенској кинотеци одржана је централна церемонија обиљежавања и сјећања на невинне жртве усташког погрома у нацистичкој творевини НДХ, која је створена 10. априла 1941. године. Премијер Србије Александар Вучић рекао је обраћајући се присутнима у Кинотеци да је прије тачно 75 година створена НДХ – „монструм држава, држава злочина, која је превазишла све нацистичке снове о истребљењу нижих народа и раса“.

– Независна Држава Хрватска, формирана 10. априла, највећа је гробница Срба и масовна гробница за Јевреје и Роме – рекао је Вучић и додао:

– Гробница највећег броја Срба икада страдалих у свим дотадашњим ратовима и сукобима. Држава чији је смисао постојања био да буде само велика јама за Србе. И то само зато што су Срби. Срби, трофазни, православни, реметилачки и непокорни олош, како су их називали, морали су бити уништени. Срби нису људи, они су Срби, а то је горе од свега. То је била и остала једина идеологија злочиначке, нацистичке Независне Државе Хрватске. Да, убијали су и Јевреје и Роме. Нису били чисте хрватске крви, а и личили су на Србе – подсетио је Вучић на ту идеологију.

ШТА ПИШЕ У ДНЕВНИЦИМА?

Према његовим ријечима, у тој монструм држави, једино у њој, и нигдје више у Европи, постојали су организовани логори за дјецу.

– Јасеновац, то страшно мјесто у којем се и данас чује тишина, тишина гласнија од сваке буке. Јасеновац, најстрашнији логор смрти породица је НДХ. Јаме смрти, које су преплавиле Лику, Далмацију, Банију, Кордун, Херцеговину и Босну, породила је НДХ. Убијали су и клали са сладострашћу, не зато што су били натјерани. Убијали су и клали, јер то је била државна политика.

Вучић је подсетио и да је на територији данашње Хрватске, када је 10. априла 1941.

ФОТО: ТАНИНГ

године усташки пуковник Славко Кватерник у Загребу прогласио НДХ, живјело више од милион Срба.

– Данас, када говоримо о том 10. априлу и чудовишту које се у њему појавило, број Срба у Хрватској је за осамдесет одсто мањи.

Истина, која може бити гора од лажи, ако је изговоримо у погрешно вријеме, а за НДХ и њене злочине данас не само да је право, него и посљедње вријеме – рекао је Вучић и примијетио да ће сјутра бити касно, не само за њих, већ за све нас.

И зато, према његовим ријечима, данас, и овдје, морамо отворено да говоримо о ономе што јесте била политика НДХ, а то је истребљење читавог једног народа. Морамо да га сачувамо од заборавља, јер је и тај

заборав, како је рекао Бодријар – дио истребљења.

Вучић је подсетио на ријечи фра Дионизија Јуричева, прочелника Вјерског одсека, онима које је тјерао да се покаолише:

– У овој земљи не може више да живи нитко осим Хрвата, јер ово је земља Хрватска, а ко се не покрсти, ми знадемо куда ћемо с њим. Ја сам у овим крајевима давао очистити од пилета, па до старца а, ако буде потреба, учинит ћу и овдје, јер данас није грехота убити и мало дијете од седам година, а које смета усташком поретку... И немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори, али да знате да ја, када је потребно, узем стројницу и таманим све до колијевке.

ДОДИК: СРБИ СУ НОСИЛИ АНТИФАШИСТИЧКУ БОРБУ

Присутнима се претходно обратио Милорад Додик, предсједник Републике Српске, који је истакао да је формирање НДХ био почетак огромног страдања Срба на овим просторима.

– Срби расути широм бивших простора Југославије показали су да су једини спремни да се боре против фашизма. Једини устанак био је на српским националним подручјима. Историјски факти говоре да су Срби носили антифашистичку борбу – рекао је Додик и додао:

– Срби који су жртвовали своју слободу и идентитет, градећи и прихвативши југословенску идеју, морали су да схвате да то није идеја која афирмише Србе.

Навео је и да је његова породица страдала у Јасеновачком логору и додао да у пограничним општинама поред Јасеноваца, 25 година касније, није било војника, нити се родило дијете, јер су усташе формирале дјечије логоре.

Предсједник РС је рекао и да нас наша вјера учи да треба да опростимо, а да „са опростом иде и смирај“.

КОЈА ЈЕ ЦИФРА ДОВОЉНА ДА ПРИЗНАЈУ ЗЛОЧИН

Усташки заповједник Макс Лубурић је сам, подсетио је Вучић, навео да је за четири године НДХ убијено око 500.000 хиљада Срба. – И да једну душу не додам том његовом списку, а други извори тврде да је коначна бројка око седам стотина хиљада, питање остаје исто: да ли је, или није, то истребљење? Оно важи и за свједочење фра Вјекослава Филиповића, који је касније промијенио име у Мирослав Мајсторовић и који је рекао да је само током његовог управљања Јасеновцем, а био је заповједник непуна четири мјесеца, током јесени и зиме 1942. године, тамо убијено између 20 и 30 хиљада Срба. И само да се на томе завршило, неко би морао, поново да каже: да ли је то довољно? Бар за грижу савјести. О цифрама и злочинима даље готово да не смиемо. Неки од њих су непојамни, попут оног у селу Шипраге, када су усташе, 7. фебруара 1942. године, у основној школи убили шездесеторо дјеце, и то тако што су им, свима, одсјекли главе. Или оног у руднику Раковац, гдје су пијуком убили педесет два радника. Или оних у Ливну, Бугојну, Купресу, Коњицу, Брадини... – навео је премијер.

ХТЈЕЛИ СУ ДА НАС НЕМА

– Са Хрватском зато хоћемо мир и добре односе, али да заборавимо нећемо и не смиемо – рекао је Вучић.

Према томе – истакао је – јако је важно да запамтимо: немамо ми данас ништа са Независном Државом Хрватском.

– Морамо да изађемо на крај. И свако од нас, са самим собом.

И посао нам је да је промијенимо, убрзано, оснажимо и учинимо оазом мира на овим просторима – рекао је Вучић.

– Хтјели су да нас нема, хтјели су да нас више никада и нигдје не буде. А Србин, упркос томе, живе и живјеће. И нико ме више неће дозволити ни Јасеновац, ни Јадовно, ни Пребиловце. Живјела Србија, живјела Српска, живјела слобода – закључио је премијер.

Скупу су присуствовали предсједница Скупштине Србије Маја Гојковић, чланови Владе, представници Републике Српске, начелник Генералштаба Љубиша Диковић, градоначелник Београда Срниша Мали, представници вјерских заједница, представници Српског народног вијећа, као и преживјели логорашаи.

СРНА

ГРАДЊА ЛОГОРА ТРАЈАЛА ПОЛА ГОДИНЕ

Логор је грађен од августа 1941. до фебруара 1942. године. Већи дио логора налазио се у мјесту Јасеновац, око 100 километара југоисточно од Загреба. Логори I и II били су у селима Брочици и Крапју, али су брзо расформирани због честих поплава. Затвореници су пребачени у логор Циглана (Јасеновац III), који је био највећи логор и укључивао је крематоријум. У Доњој Градини, са друге стране ријеке Саве, вршена су погубљења.

НИСУ ЗАОБИШЛИ ДЈЕЦУ

У Доњој Градини, са друге стране ријеке Саве, вршена су погубљења. Логор за дјецу био је у Сиску и у Јастребарском, а женски логор у Старој Градишки, југоисточно од Јасеновца, мада је жена и дјеце било и у Јасеновцу. У Јасеновцу је Независна Држава Хрватска извршила геноцид над Србима, Ромима и Јеврејима. Тачан број жртава у системима логора Јасеновац није никада утврђен.

ЕПАРХИЈА ПАКРАЧКО-СЛАВОНСКА СПЦ ОДРЖАЛА ЈЕ ПОМЕН У ЦРКВИ СВЕТОГ ИЛИЈЕ, У СЕЛУ МЛАКА КОД ЈАСЕНОВЦА

Порфирије: Страдалници су имали наду која је побиједила, као што је Христос побиједио смрт!

Епархија пакрачко-славонска Српске православне цркве одржала је у Цркви Светог Илије, у селу Млака код Јасеновца, архијерејску литургију и помен за жртве усташког логора Јасеновац. Литургију је служио митрополит загребачко-љубљански Порфирије уз саслужење епископа пакрачко-славонског Јована и пензионисаног епископа Атанасија са свештенством и монаштвом.

– Нисмо дошли овдје да се бавимо математиком и сабирамо и одузимамо жртве овог страшног мјеста. Дошли смо да се помолимо за покој мученика и царство небеско да им Бог да, али још више смо овдје да у покајању молимо опроштење од других и да молимо свете мученике, жене и дјецу који су ту страдали, да нама опросте јер смо против њих учинили што нисмо смјели или нисмо учинили, а требали смо – рекао је у проповиједи митрополит Порфирије.

Митрополит је подсјетио да је у Млаки био женски логор у којем су услови били стравични, као и да је 22. априла 1945. извршен пробој последњих логораша из Јасеновца:

– Тај пробој значи чежњу

за слободом, а онај који че-зне за слободом није у стању да укида другом слободу и зато овај пробој није био обично бјекство у слободу, иако и то постоји. Био је више од тога. То је бјекство од смрти, то је васкрсење, јер голгота која се налази овдје јесте истовремено и мјесто васкрсења – ка-зао је митрополит, нагласивши да је свака релативизација зла које се овдје десило већи грјех од онога који су починили злочинци.

– Свака врста релативизације зла које се овдје десило, или било гдје у свијету, није ништа друго него већи грјех од онога који су починили злочинци, зато што ничим условљени, ничим изазвани, они који покушавају да минимизирају и релативизују зло, у ствари дају сигнал да је то до-

бар пут, да није лоше чинити зло, само је важно на који начин га маскирати – додао је.

Митрополит Порфирије новинарима је након помена за жртве Јасеновца нагласио да „Бог воли сваког човјека јер жели да сви будемо једно и да сви будемо браћа“.

– Ми смо у јединству и зато оваква мјеста треба да побуде љубав и молитву онима који су овдје пострадали да нама помогну да се ми покајемо за своје грјехе и да знамо да нада увијек отвара пут у живот. Људи који су овдје страдали и који су извршили пробој имали су наду која је побиједила као што је Христос побиједио смрт – рекао је митрополит.

Литургији у селу Млака присуствовао је велик број вјерника. Међу окупљенима

су били и представници Срба у Хрватској, укључујући предсједника СНВ-а и саборског заступника Милорада Пуповца, саборског заступника Милу Хорвата, предсједника СДСС-а Војислава Станимировића, дојупана сисачко-мославачког Богдана Ркмана и вировитичко-подравског Игора Павковића, начелника општине Двор Николу Арбутину, као и велики број чланова српских мањинских вијећа.

Осим њих, ту су били и амбасадорка Србије Мира Николић са сарадницима, као и дипломатски представници више земаља.

Осим хрватског министра културе Златка Хасанбеговића, литургији је присуствовао и Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Влади Републике Србије, Владимир Божовић савјетник премијера Вучића, као и министар просвјете и културе у Републици Српској Дане Малешевић, те директор Секретаријата за вјере РС-а Драган Давидовић.

Након литургије, владике, свештеници и вјерници отишли су у јасеновачки Манастир Светог Јована, гдје је такође одржан помен за жртве.

ПОМЕН ДРУГИ: КОМЕМОРАЦИЈА ХРВАТСКЕ ВЛАДЕ

Службену државну комеморацију почела је интонирањем химне *Лјуба наша*. Ова комеморација је одржана у организацији Јавне установе Спомен-подручје *Јасеновац*, под покровитељством Хрватског сабора, а присуствовали су јој, између осталих, премијер Тихомир Орешковић и предсједник Сабора Жељко Рајнер. За разлику од ранијих година, на комеморацији, према жељи преживјелих логораша, државни званичници нису одржали говоре, већ је прочитано писмо најстарије живе логорашке Паве Молнар, као и неколико писама логораша из књиге *Лисма из логора*, ауторке Маје Кућан. Молнарова је најприје изјавила да је повукла свој говор зато што је разочарана овогодишњим обиљежавањем годишњице од пробоја логораша у Јасеновцу, али се касније предомислила.

АНТИФАШИСТИ ОСУДИЛИ ПРИСУСТВО ХАСАНБЕГОВИЋА

Антифашистичка лига оштро је осудила то што су се службеној комеморацији жртвама Јасеновца придружили негатори геноцида и апологети НДХ, међу којима има и оних који тврде да се у том усташком логору није догодио пробој 22. априла 1945, као што је хрватски министар културе Златко Хасанбеговић. Службена државна делегација, подсећају, у којој је био изасланик председнице Републике, премијер с министрима и председник Хрватског сабора с бројним заступницима, полагала је вјенце на годишњицу очајничког пробоја логораша Јасеновца. „Важан члан те делегације који је полагао венац и за жртве пробоја био је министар културе који тврди да се тај пробој није догодио, јер се не спомиње у службеним усташким документима“, наводи се у саопштењу Лиге достављеном медијима.

МИНИСТАР НИКОЛА СЕЛАКОВИЋ НА ЦЕРЕМОНИЈИ КОД СПОМЕНИКА ЖРТВАМА ГЕНОЦИДА У ДРУГОМ СВЈЕТСКОМ РАТУ

Супротставити се повампиреном усташтву

Никола Селаковић, министар правде Србије, поручио је поводом Дана сјећања на жртве Холокауста, геноцида и друге жртве фашизма да је обавеза ширењем истине супротставити се ревизији историје и борити се против повампиреног нацизма и усташтва.

Селаковић је истакао да мјеста попут Јасеновца и Старог сајмишта представљају свједочанство најружнијих периода из прошлости, али и мјеста гдје треба доводити дјецу и причати им колико живот може да буде ужасан ако се не науче лекције из прошлости.

На државној церемонији код споменика Жртвама геноцида у Другом свјетском рату на Старом сајмишту у Београду, Селаковић је истакао да сјећања на жртве и оваква окупљања представљају гаранцију да геноцид неће бити поновљен.

– Предстоји нам још посла. Многобројна страстишта треба конзервирати и

на достојан начин обиљежити. Изградња музеја холокауста и геноцида у Другом свјетском рату и обавеза да се ширењем истине супротстављамо тежњама ревизије историје и извршања чињеница и борба против повампиреног нацизма и усташтва – рекао је Селаковић након полагања вијенаца.

Српски и јеврејски народ повезује историја заједничког живота, судбину им веже и судбина ромског народа, али

ништа, каже он, није учврстило пријатељство као период заједничког страдања и борбе за слободу.

Данашњи дан се обиљежава у спомен пробоја логора Јасеновац, фабрике смрти која је „радила“ до последњег трену са циљем убијања преосталих логораша, али и уклањања сваког трага и свједочанства постојања НДХ – подсјетио је министар.

Селаковић је рекао да су логораша, не чекајући ослободиоце, сами организовали пут у слободу и да је у томе успјело свега 128 логораша.

Церемонији на Старом сајмишту и полагању вијенаца присуствовали су и амбасадори Хрватске, Њемачке, Израела, БиХ, САД, преживјели заточеници логора смрти, чланови породица страдалих, представници Савеза јеврејских општина Србије, Савјета ромске националне мањине, дипломатског кора, удружења и појединци.

ПОМЕН ПРВИ: ЈЕВРЕЈИ, СРБИ, ИТАЛИЈАНИ ...

Координација јеврејских општина, у присуству представника српске и италијанске националне заједнице у Хрватској, одржала је 15. априла самосталну комеморацију жртвама усташког логора Јасеновац, а предсједник Координације Огњен Краус истакао је да је та комеморација одвојена од државне, јер је у Хрватској заиста на дјелу ревитализација усташтва. Краус је након полагања вијенаца и обреда, који је служио хрватски рабин Лучиано Моше Прелевић, истакао да одлуку о одвојеној комеморацији није хтио да мијења, те да би је промијенио потребно је да се „нешто промијени“ у хрватском друштву. Према његовим ријечима, осуда државног врха Хрватске, који се оградиле од усташких злочина, није довољна и дошла је када је већ одлучено о бојкоту државне комеморације. Краус је рекао и да потпредсједник владе и предсједник најутицајније владајуће ХДЗ Томислав Карамарко никада није осудио злочине почињене у овом логору. Предсједник Српског народног вијећа Милорад Пуповац рекао је да чињеница да се ове године у Јасеновцу одржавају одвојене комеморације треба схватити тако да је последњи моменат да се заустави релативизација усташког злочина и геноцида почињеног на овом и бројним другим логорским и нелогорским мјестима.

У прилог оживљавања усташтва у Хрватској, Пуповац је навео марш 6.000 људи у Загребу са проусташким порукама, смјењивање људи због њихове етничке припадности и слање расистичким и нацистичким порука, скандирање на утакмицама, посебно на утакмици између Хрватске и Израела... Истиче да се сада, уз подршку дијелова цркве, обилази земља, индоктринирају се људи да је Јасеновац био логор тек након усташког логора.

Пуповац је позвао хрватски државни врх да осуди се те појаве јер је, како каже, то једини начин да се комеморација у Јасеновцу обиљежава само једног датума.

СРНА

ПУПОВАЦ: ЧУДНА ВАМ ЈЕ РИЈЕЧ ГЕНОЦИД?!

На опаску новинарке хрватског медија да износи озбиљне оптужбе и да „чак“ говори о геноциду, Пуповац је бурно реагујући рекао да само констатује чињенице, које свакоме треба да буду познате:

– Да ли смо дошли до тога да се на овом мјесту каже „чак геноцид“? Ви сте зачуђени што ја на овом мјесту користим ријеч геноцид. Ми очекујемо од државних институција да то осуде, да не осуђују нас да дијелимо друштво, да наносимо штету угледу Хрватске, него онима који се облаче у усташке униформе, говоре „за дом спремни...“ – рекао је предсједник СНВ-а.

Умјесто, како је рекао, прича о дијалогу, нека нас позову на разговор.

ПОМЕН ТРЕЋИ: САБА, МЕСИЋ, ЈОСИПОВИЋ...

Више од 2.000 људи дошло је у Јасеновац на комеморацију жртвама усташког логора, коју организује Савез антифашистичких бораца и антифашиста /САБА/ Хрватске у сарадњи са Антифашистичком лигом Хрватске.

Предсједник САБА Фрањо Хабулин рекао је да актуелна власт ни у једном тренутку није реаговала на релативизацију жртва у Јасеновцу:

– Ћутали су и то значи, чини се, да одобравају. Бити с њима овдје у Јасеновцу била би лаж – рекао је Хабулин.

Он властима замјера то што Хрватској, како је рекао, на неки начин гурају у екстремно десну страну. Учесници комеморације окупили су се испред Меморијалног музеја Спомен-подручја Јасеновац, одакле су у поворци отишли према споменику *Цвијет*, гдје су положили цвијеће и вијенце жртвама овог усташког логора.

Комеморацији жртвама усташког логора у Јасеновцу су присуствовали предсједник Српског народног вијећа /СНВ/ Милорад Пуповац, некадашњи предсједник Хрватске и почасни предсједник САБА Стјепан Месић, бивши предсједник Хрватске Иво Јосиповић, предсједник СДП-а Зоран Милановић и други. Почаст су одали и представници амбасада Русије и Србије.

СРНА

ХРВАТИ ОКОМ – „МОНТЕНЕГРИНИ” СКОКОМ

Црна Гора испоручила капетана Пантића

Послије генерала Борислава Ђукића, Црна Гора је Хрватској изручила и капетана бојног брода Југословенске ратне морнарице Павла Пантића (78), који је командовао касарном Лора код Сплита. Као ни у првом случају, тако ни сада, званична Подгорица се није огласила. Тако је било и приликом Пантићевог хапшења, по потјерници Хрватске, последњих децембарских дана, док се из Београда возом враћао за Сутоморе. Ту је живио откако се морнарица ЈНА повукла са простора Далмације.

Информацију о хапшењу капетана Пантића објавио је хрватски портал *Индекс*, наводећи да је Павле у Сплит стигао у лошем здравственом стању, које је наступило последице смрти супруге. Имао је мождани удар, тешко се креће, а болује од високог притиска. Капетан је оптужен за гранатирање Сплита, смрт четворо и рањавање неколико десетина цивила. Портал истиче да је Пантић смјештен у сплитски затвор, гдје се већ налазе Драган Васиљковић и генерал Борислав Ђукић, оптужен за рушење бране *Перуча*. Наводи се и како Пантићеви пријатељи тврде да је он помагао Хрватима да напусте ЈНА и да није дозвољавао црногорским добровољцима да пуцају по Сплиту.

Жупанијски суд у том граду расписао је 1993. године потјерницу, којој је измицао све док га Црногорци нису ухапсили и ових дана изручили.

– Изручењем Павла Пантића, министар правде Црне Горе Зоран Пајин наставио је брутални прогон официра бивше ЈНА, отворено показујући да је главни акценат његовог министровања разрачунавање са часним родољубима који су бранили државу којој су положили заклетву. Тужна је истина да је данашња Црна Гора држава у којој се промотери усташтва срдечно дочекују, и то од стране министара, а прогоне, хапсе и испоручују патриоте које су браниле уставни поредак и територијални интегритет бивше СФРЈ – казао је Милун Зоговић, функционер Демократске народне партије.

– Упозоравам министра Пајина да када буде испоручивао адмирала Драгана Самарџића, који је такође био командант ратног брода у вријеме рата, то уради јавно, претходно најаву, а не никако кријући, како би се избјегла опасност од правног вакуума и ризикovalo остављање црногорске војске без начелника Генералштаба.

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

СПОМЕНИК ЗА 204 СРПСКА БОРЦА ИЗ ТУЗЛЕ

22. 4. 2016. На градском гробљу Пучиле у Бијељини освештан је споменик за 204 погинула борца Војске Републике Српске са подручја Тузле, од којих су 33 убијена на овај дан 1993. године бранећи српску земљу на Бањ брду. Некадашњи ратни командант Боривоје Ђокић рекао је да су 21. априла 1993. године непријатељи на мајевичком ратишту убили 33 српска борца, 32 су рањена и 13 их је заробљено, на српској територији на Бањ брду, на бранику Републике Српске.

Председник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић истакао је да су српски борци из тузланског краја већ на почетку сукоба у БиХ изгубили своја огњишта, али ипак остали на бранику Српске и слободе српског народа. У обраћању саборцима и породицама страдалих српских хероја, као и стотинама окупљених на освештању споменика, начелник Одјељења за борачко-инвалидску заштиту у Бијељини Славиша Савић је рекао да жртва мајевичких јунака неће бити заборављена и да је трајна обавеза друштва брига и помоћ њиховим породицама.

„То није само наша обавеза, то мора бити и наш културни и вриједносни образац, јер онако како се односимо према породицама хероја, тако ће се вредновати и наша борба и наше национално биће”, поручио је Савић. Говор којим се присутнима обратила Сандра Мирковић, кћерка српског полицајца Драгана Мирковића који је убијен на данашњи дан на Бањ брду на Мајевцима, изазвао је сузе дјевојача и младића из хора Србадија који су учествовали у програму, али и већине присутних на освештању споменике палим Тузлацима.

Вијенце на споменик положили су делегације народних посланика, борачких организација, градова и општина регије, полиције и Оружаних снага. За подизање споменика 15.000 КМ обезбиједила је локална заједница.

СРНА

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА ПРЕДСТАВИЛО ИСТОРИЈУ СВОГ ЗАВИЧАЈА

Изложба говори о животу, заоставштини и страдању ливањских Срба, а уприличена је у поводом обележавања 75 година српског страдања у НДХ и 25 година ексхумације и сахране жртава. Поред страдања људи, у ратним временима нестала су и вриједна документа и књиге, незамјенљиви свјedoци вијекова.

Након што су *Српски православни ђојци* отпјевали *Оче наши* присутнима се обратила председница УО Гордана Достанић, која је подсетила на историју Ливна.

– У Босни, српској држави средњег вијека, легенда каже, а и Мавро Орбин преноси, да је у Ливну живио Мрња од кога потичу Мрњавчевићи. Тачно или не, података нема, али да су Срби на том простору живјели и прије Немањића говоре документа писана ћирилицом, ма колико данас то писмо сматрали својим и други народи, у недостатку података за неке своје тврдње историјске природе.

Достанићка је навела да и у ропском положају у вријеме турске владавине у Ливну се замеће слој српских трговачких породица, које дају печат будућем животу цијеле српске заједнице.

– Православна црква, сазирана пред сам крај османске владавине, и њена покретна добра данас су споменници под заштитом државе, а тада подигнута школа била је друга српска школа на подручју Босне.

Положај Срба није се поправио ни у вријеме Аустроугарске, када царске власти насељавају римокатолике и мијењају демографску слику, док беспризорни злочини над Србима имају карактер етничког чишћења.

– Између живота Срба у Ливну и њихових грађевина постоји присна, вијековна веза. Њихове судбине су испреплетане да се одвојено не дају замислити. Стога је прича о постању и судбини школе, цркве и Сундечића, у исто вријеме и прича о животу ливањских Срба, из нараштаја у нараштај – рекла је Гордана Достанић напомињући да је кратак период равноправног, али не и јединственог, живота Срба са римокатолицима и муслиманима, током двадесетак година заједничке краљевине, коју су друга два народа доживљавала великосрпском хегемонијом, горко плаћен од самог настанка НДХ.

– Од тог страдања ливањски Срби никада се нису опоравили. Они који су чудом преживјели и они који су својом физичком и снагом свога духа преживјели и више недеља у дубоким крашким јамама, нису новим рађањем могли надомјестити број страдалих, али ни зауставити нова страдања у грађанском рату деведесетих. Иста реторика, иста идеологија, поново је уништала живе, али и мошти страдалника.

ЛИНТА: БАР ЈЕДАН СРБИН ДА ПОСТАНЕ ОДБОРНИК

Линта је указао и на политички значај рада овог удружења: – Поред тога што чува српско културно наслеђе, Удружење се труди да изгради што чвршће везе са завичајем, тражењем конкретних рјешења у свакодневном животу. То се односи на повратак, обнову уништених кућа, као и утицај на предстојеће локалне изборе у БиХ. Није нам свеједно да ли ће у скупштини општине Ливно бити барем један члан Србин, или нећемо имати ниједнога. А тај један могао би допринијети давању информација и бити једна врста посредника да још више са своје стране преко институција система помогнемо да Срби опстану на томе подручју.

» Будо Симоновић, Дијана Ковачић, игуманија Злата, Милош Дамњановић, Никола Петровић, Жељко Ђурица, Гордана Достанић и Оливера Радета

Срби Ливањског поља: трајање кроз вијекове

» Архимандрит Серафим, мр Радован Пилиповић и Гордана Достанић

Потом се у име Одбора за дијаспору у Скупштини Србије обратио Миодраг Линта, који је се захвалио организаторима на изложби „која представља пресјек живота ливањског краја”:

– За вријеме НДХ на томе подручју страдало је више од 1.600 Срба, од тога 700 дјеце, током деведесетих страдало је више од 100 Срба, а протјерано око 3.500. Данас је тамо око 300 наших сународника, али то није спречило удружење Марија Ливањска да се бори и чува сјећање на та страдања.

Присутнима се обратио мр Радован Пилиповић, један од аутора ове изложбе:

– Ливно само потврђује да се историја, као ни енергија, не може уништити. Она може да прелази само из једног облика у други. И не може се ништа под капом небеском сакрити јер истина ће из земље проговорити. Истина је проговорила деведесетих година, када су

лијевањски мученици вађени из јама у које су били сурвани 1941. г. Истраживајући историју тога краја схватио сам колико је тај злочин из 1941. године био усмјерен не само да повреди грклане наших предака, већ да извади наше срце, нашу душу, писменост, језик...

Пилиповић је подсетио да има нешто судбинско и у избору галерије Народне банке Србије.

– Син Ливна је био и Богдан Кујунџић, министар финансија Краљевине Југославије и дојупан Врбаске бановине. Ливно је најзначајнији град у историји српског трговачког сталежа на подручју данашње БиХ. Жељко Ђурица, лијевањски парох, нагласио је значај рада Удружења *Огњена Марија* са којој парохија има одличну сарадњу:

– Поред редовног духовног живота, наша парохија води борбу да сачува остатке и трагове православних Срба. По-

ред чувања културе сјећања, ниједног тренутка се не одустаје од борбе за опстанак на тим просторима. Нажалост, а на славу боју, преци су поред културне баштине дали и своје животе.

Владика Атанасије дао је благослов и за одржавање ове изложбе. У његово име присутнима се обратио архимандрит Серафим, настојатељ манастира Рмањ који је званично отворено изложбу.

– Срби из Ливна су страдали кроз вијекове. Још од времена Турака, па до НДХ. Римокатолички свештеници су се још 1939. године распитивали, управо у селима гдје су касније страдали Срби, гдје се налазе јама. Већ тада су имали намјеру побити половину Срба и бацити их у јама. Нажалост, то се и обистинило. Патријарх Павле је 1991. године боравио у Ливну и освештао капелу у којој су се налазиле мошти наших мученика. Дошао је и последњи рат у коме су опет оскрнављене мученичке кости. Лобање наших мученика Хрватима су послужиле за играње фудбала. Данас је то наш парох, Жељко Ђурица, са својим најближим сарадницима опет скупии, све те мошти на једно мјесто, чекајући други Христов долазак.

У програму, који је водила Оливера Радета, представили су се ученици, који су допутовали из Ливна: Стефан Ђурица и Давид Ковачић, који су са кларинетима извели *Химну Светом Сави*. Гуслар Владо Руњо казивао је стихове еписке пјесме *Штарац Вујадин*, а неколико пјесама из свог репертоара извели су *Српски православни ђојци*.

Међу гостима су били представници бројних завичајних удружења, а међу њима и моштиња Злата, игуманија манастира Свете Тројеруције који се налази подно Авале.

ТРИФКО БОРОВИЋ

ФОТО: СЛОБОДИМ ХЕРЦЕГОВИНА

ДОСТАНИЋ: ПОНОСНИ НА ДВАДЕСЕТ ТРОЈЕ НАШЕ ДЈЕЦЕ

Данас је тек неколико стотина Срба на подручју Ливна, што је, статистичким речником, око 2% у укупном броју становника. Мало. Ситне бројке за било какву политичку снагу. Ваљда зато их нико од политичара (па и српских) нигде и не спомиње, нити брине како живе. Нама, поријеклом са ливањског подручја, те бројке нису мале, јер тих неколико стотина, тих двадесет троје дјеце, једини су чувари наших вијекова, наше вјере, наших закоровљених кућишта. Они се, на свој начин, боре за своју вјеронауку, часасове српског, за своје писмо, они побјеђују на школским такмичењима, освајају медаље на републичком нивоу и тиме нас чине поносним.

ДРАГАНА ЂУКИЋ, ПРЕДСЈЕДНИЦА УДРУЖЕЊА СУЗА НА ПАРАСТОСУ ЖРТВАМА БЉЕСКА

Спавали смо у својим кућама вјерујући да смо заштићени!

У Цркви Светог Марка у Београду служен је парастос поводом 21 године од страдања Срба у западној Славонији, у хрватској војној агресији *Бљесак*, када је за три дана убијено 283 Срба, а протјерано око 15.000, а за тај злочин још нико није одговарао.

Парастосу су присуствовали породице жртава и протјерани Срби из Хрватске, директор *Веритас* Саво Штрбац, председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта, те представници Удружења породица несталих и погинулих лица Суза.

Председница Удружења Суза Драгана Ђукић рекла је новинарима да је битно обиљежити овај дан да се не заборави, те додала да су прошле пуне двије деценије, а многи случајеви се још воде као нестали и многе породице још увијек нису нашле мир.

– Ми као породице смо овдје да памтимо, да се сјећамо да се никада више не понови – рекла је она.

Што се тиче „повампирења“ усташтва у Хрватској, она је рекла да избјегли Срби најбоље осјећају те ствари на својој кожи и да су то прије двије деценије највише

ФОТОГРАФИЈЕ: Т. БОРОВИЋ

осјетиле породице које су неког изгубиле.

– Сваки говор мржње нама тешко пада и не волимо да се враћамо у деведесете – рекла је Ђукићева.

Она је подсетила да је погинуло 283 лица у акцији која је трајала свега 36 часова, у вријеме док је цијела територија западне Славоније била под заштитом УН.

– Мислили смо да смо заштићени. Сви смо били у својим кућама и нико није очекивао такав исход. Убијено је 57 жена, деветоро дјеце, гранатирани смо из авиона, били смо пробуђени ујутро у пола шест. Нисмо тако нешто очекивали, тако да је трагедија велика – рекла је она.

Она је додала да, нажалост, за овај злочин још нико

у Хрватској није одговарао, али да је породицама жртава битно да нађу кости својих најмилијих и да их достојно сахране, те да се уздају у правду.

Вјерски обред, који је до сада увијек био одржан 1. маја – на дан масовног прогона и убиства западнославонских Срба, уприличен је раније због Васкрса, који ове године пада на тај дан.

Хрватске војне, паравојне и полицијске снаге, под руководством Фрање Туђмана 1. маја 1995. године спровеле су акцију етничког чишћења на територији западне Славоније. За само 36 часова протјерано је око 15.000 Срба, 283 их је убијено или нестало, међу којима 57 жена и деветоро дјеце.

СРНА

ХРВАТИ УВИЈЕК НАЂУ НЕКИ ИЗГОВОР

Ђукић је додала да има велики број несталих у *Бљеску*, као и доста ексхумираних тијела која се налазе у Загребу, а која нису идентификована.

– Увијек постоји неки изговор: политичка ситуација, избори у Хрватској... Прошла је 21 година, а познате су локације за које се зна колико има покопаних тијела. То би могло све да се ријешу у року од годину дана, а прошле су двије деценије. Стално се питамо када ће доћи на ред локације које су скривене – рекла је Ђукићева.

МИОДРАГ ЛИНТА СМАТРА ДА ЕУ НЕ ВРШИ ПРИТИСАК

Не постоји воља да Загреб казни злочинце

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта рекао је да, нажалост, све чињенице показују да у Хрватској апсолутно нема политичке воље да се казне починиоци и налогодавци злочина, не само над Србима у војној акцији *Бљесак*, него и над Србима у другим хрватским злочиначким акцијама.

Линта, који је присуствовао у Цркви Светог Марка парастосу поводом 21 године од прогона Срба у акцији *Бљесак*, рекао је да нису кажњени ни починиоци злочина над Србима у акцији *Ошкос*, *Масленица*, *Миљевачки њајшо*, *Медачки џеј* и *Олуја*.

Он је додао да у Хрватској нема политичке воље ни да се казне злочинци и налогодавци злочина у низу хрватских градова, на првом мјесту у Сиску, гдје је убијено више од 600 Срба, као и на десетинама других мјеста, гдје је Хрватска имала контролу од 1991. до 1995. године.

Линта је изразио жаљење због чињенице да ЕУ не врши притисак на Хрватску да поштује преузете обавезе из

уговора о приступању са ЕУ крајем 2011. године, а једна од тих обавеза је да Хрватска мора процесуирати све злочинце без обзира на националну и вјерску припадност.

– Очигледно је да је Хрватска охрабрена таквим нечињем и пасивним односом европских институција, тако да не само да не кажува злочинце, припаднике хрватске војске и полиције, него у Хрватској имамо на дјелу отворени процес обнове усташке идеологије, велики број проушашких инцидената, а министри у Влади Хрватске отворено говоре да је антифашизам флоскула – навео је он.

Линта је оцијенио да због тога није реално очекивати да Хрватска у погледу кажњавања ратних злочина учини било какав помак.

Он је истакао да је због тога изузетно важно да Србија ни по коју цијену не пристаје на хрватски услов за наставак европских интеграција, а то је укидање регионалне надлежности у суђењима за ратне злочине, јер кажњавање ратних злочинаца је цивилизацијска обавеза.

САВО ШТРБАЦ ПОДСЈЕТИО НА ЗЛОЧИН УОЧИ БЉЕСКА

Помилован убица који је заклао Благојевића!

Директор Документационо-информативног центра *Веритас* Саво Штрбац рекао је да од нове хрватске власти не очекује да било шта покрене са мртве тачке што се тиче истраге злочина над Србима, осим релативизације и ревитализације усташтва.

Позивајући се на хрватске изворе он је као непосредан повод за акцију *Бљесак* навео догађај уочи те акције, односно од 28. априла 1995. године, када је један млади малолетни Хрват, неки Владо Гаврић, заклао на ауто-путу на једној бензинској пумпи Србина Тихомира Благојевића:

– Заклао га је као зеца пред 30 људи. Послије је он признао да га је заклао само зато што се декларисао као Србин. А 1998. године је Фрање Туђман, као председник Хрватске, помиловао тог човјека и он се слободно креће све ово вријеме. Ту нема никаквог разлога за помиловање – рекао је Штрбац.

Он је истакао да је то још

стравичније од злочина у војној акцији јер се злочин десило за вријеме једног мирног одласка Србина по гориво.

Говорећи о покушајима истраге злочина у *Бљеску*, Штрбац је подсетио да су још 2006. године хрватски борци, учесници у тој акцији, поднијели кривичну пријаву против Младена Крунца, који је тада био генерал Хрватске војске, да је наредио једном свом војнику, личном снајперисти, да убије цивила који је претрчавао цесту.

– Убио га је као зеца, али тужилаштво је одбацило ту пријаву уз образложење да су то нормалне појаве у ратовима – навео је Штрбац.

Он је напоменуо да је 2012. године Инцијатива младих Хрватске поднијела кривичну пријаву за један веома ружан однос према заробљеницима и малтретирање, али да је то још увијек у фази „некаквог изvida“, и још увијек није отворена истрага против било кога познатог.

ШАМАЦ: ПАРАСТОС ЗА 114 ПОГИНУЛИХ БОРАЦА ВРС И 22 ЦИВИЛНЕ ЖРТВЕ

16. 4. 2016. Представници Шамачке борачке организације организовали су данас служење парастоса за 114 погинулих припадника Војске Републике Српске /ВРС/ и 22 цивилне жртве рата.

У присуству породица погинулих бораца и грађана код Спомен-обилежја парастос је служио свештеник Јово Лакић. – Споменик је изграђен 2007. године средствима Републике Српске, општине Шамац и Борачке организације – рекао је председник Шамачке борачке организације Петар Буркановић.

Буркановић каже да се на овај дан са дужним поштовањем одаје почаст свима онима који су дали живот за нашу будућност.

– Ово је мјесто на коме смо дошли да се помолимо за њихове душе, да одамо пошту на достојанствен начин – каже Буркановић.

Он је позвао све Шамчане да се сваке године састају на овај дан и одају пошту, јер жртве не смију бити заборављене. Након парастоса вијенце су положили чланови породица погинулих, делегација општине Шамац, на челу са председником Скупштине општине Предрагом Маринковићем, представници Борачке организације, представници мјесне борачке организације.

СРНА

У НЕВЕСИЊУ И ЛУЦИ ОБИЉЕЖЕН ДАН ФОРМИРАЊА ДРУГЕ ЛАКЕ БРИГАДЕ

16. 4. 2016. Поменом погинулим борцима и полагањем цвијећа на спомен-обилежја у Луци и Невесињу обиљежен је Дан формирања Друге лаке пјешадијске бригаде Војске РС. Бивши саборци су евоцирали успомене на ратне дане и судбоносне битке у којима су погинула 174 припадника ове војне формације.

У Цркви успења пресвете Богородице у Луци помен за све погинуле и умрле борце из Отаџбинског рата служио је умировљени владика Атанасије са свештенством Црквене општине Невесиње. На темеље Споменика погинулим борцима и страдалим цивилима у зони одговорности Друге лаке бригаде цвијеће су положили делегације Општинске борачке организације и општине Невесиње и Источни Мостар. Обилежавање Дана бригаде настављено је потом у Невесињу. Бивши саборци посетили су Спомен-собу на Гвозду и положили цвијеће на Централно спомен-обилежје бораца Херцеговине.

РАДИО НЕВЕСИЊЕ

СЛУЖЕН ПАРАСТОС ЖРТВАМА ИЗ КОЊИЦА

16. 4. 2016 У Гацку је служен парастос и освештан централни споменик српским жртвама са подручја општине Коњиц, страдалим у последњем Одромбено-отаџбинском рату.

Споменик, у облику отворене књиге, постављен је у порти старе Цркве Свете Троице у Гацку, а открили су га чланови породица погинулих Коњичана. На споменику уписана 382 имена житеља Коњица, међу којима је било и дјеце.

Парастос је, у присуству великог броја чланова породица погинулих и гостију, служио његово преосвештенство владика захумско-херцеговачки и приморски Григорије са свештенством Епархије. У пригодној бесједи владика Григорије подсетио је на велику жртву Коњичана, истичући да је жртва Срба из долине Неретве једна од најславнијих жртава овога рата за Републику Српску.

Иако су сви ти храбри људи, како је рекао владика, знали да су њиве њихових предака у туђим рукама, борили су се до краја, јер су знали да оне припадају њима.

Од укупно уписаних имена 166 је погинулих бораца Друге лаке пјешадијске бригаде Војске Републике Српске из Коњица, девет добровољаца, 35 бораца убијених у логорима Челебићи и Мусала, 13 припадника других ратних јединица погинулих на територији општине Коњиц, 24 Коњичанина погинула у Одромбено-отаџбинском рату широм Републике Српске и 135 цивилних жртава са подручја те општине.

СРНА

КЛУБ ГАЧАНА ИСПРАВИО НЕПРАВДУ ОДРЖАН ПАРАСТОС МИЛОРАДУ ПОПОВИЋУ И ПРИПАДНИЦИМА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ВОЈСКЕ У ОТАЏБИНИ

Молитва и свијеће за гатачке витезове који су живот дали за крст часни и слободу златну

Клуб Гачана у Београду након више од седам десетина година на једном од најсветијих мјеста СПЦ, у Храму Светог Саве на Врачару, организовао је парастос Милораду Поповићу, попу Радојци Перишићу, Благоју Тепавчевићу, Марку Лојовићу, Видаку Ковачевићу и читавој плејади гатачких витезова и јунака, припадника ЈВуО, изгинулих на познатим и незнатим мјестима, највише на Лијевчу пољу.

У присуству великог броја потомака, земљака, поштовалаца, сјећање на један тужни дан претворено је у свечани тренутак. У молитвеној тишини у пуном храму са недовршеног списка одјекивала су имена 562 војника оданих заклети, краљу и борцима, за крст часни и слободу златну.

Први парастос, за који смо увјерени да ће бити будуће редовна активност Клуба Гачана у Београду, служили су: протојереји Лазар Манигода, Ратко Савић, Јереј Далибор Стојадиновић и Ђакон Крсто Авдаловић.

Протојереј Лазар Манигода одржао је врло надахнуту бесједу:

– Сабрали смо се да будемо заједно у молитви са свима онима којих се сјећамо, чија имена помену смо од протојереја Радојце Перишића, од војсковође Милорада Поповића и свих осталих имена која на диван начин сабрасте. Имамо велику одговорност кад се молимо за њих, јер стојимо пред херојима и дјелима њиховим. Тиме испуњавамо завјет наше цркве да се молимо за оне који су животе своје положили за крст часни, за отаџбину, за земље српске, за слободу народа, за краља, и дали највећу жртву коју човек може дати – животе своје. Да им буде опростен сваки grijех, нека Господ и нама опрости што су, мада нису били ван наших срца, дуго били у стању тишине. Нека Господ подари тишину душама њиховим у рајском насељу, тамо гдје праведне и блажене душе почивају.

» Парастос Милораду Поповићу, Радојци Перишићу и још 560 војника у Храму Светог Саве на Врачару

ЦРНОГОРАЦ: Вријеме је да Милорад Поповић добије споменик

Након парастоса у Храму, у коме су биле присутне све генерације, од шестомјесечног Милана Анђића до 94-годишњег старца Страхинје Гузине, учесника Битке на Лијевчу пољу, у Сали Парохијској дома одржан је историјско поетски осврт за пострадале.

У име домаћина Јереј Далибор Стојадиновић пренио је поздрав и благослов епископа Арсенија, настојатеља Храма Светог Саве:

– Како је наш велики Његош описао, увијек је било потурица у нашем роду, само су се у раличитим временима називали другачије. Мада су се времена и околности мијењали, њихова улога била је иста – разорити српски род. Молећи се за војсковођу Милорада, протојереја Радојце и свих осталих које смо поменули, а који су часно служили отаџбини и краљу, и важно је нагласити да су служили роду нашем.

Светозар Црногорац, предсједник Клуба Гачана у Београду и иницијатор овог скупа, изразио је наду да се српски народ више никада неће дијелити:

– Данас смо овдје да, колико-толико, послје седамдесет година исправимо једну неправду и да у складу са нашим вјековним обичајима бар један дан одболомо несрећу која је снашла велики дио нашег народа. Желим да вјерујем да смо, послје катастрофалног раскола који се десио у прошлом вијеку, коначно ријешени да нас више никада никаква сила неће подијелити, него да ћемо се понашати баш онако како су се понашали наши борци у последњој одбрани Херцеговине деведесетих година. Ако овај дан бар за један милиметар помјери свијест о Чичу Дражином ослободилачком покрету, његовим вођама и припадницима, који нису ни издајници ни банда, него антифашистички борци за слободу свог народа, бићемо презадовољни.

Црногорац је нагласио да је Гацко добрим дијелом дично због Милорада Поповића и Радојце Перишића, па сам парастос није крај сјећања на гатачке витезове:

– Слутим да ће једнога дана на Тргу Саве Владиславића у нашем Гацку осванути споменици Милораду Поповићу на вранцу, који му је поклонили

» Црногорац, др Мاستиловић, Гузина, Радмила Поповић, Марковић и Авдаловић

краљица Марија и свештенику Радојци Перишићу са Библијом у руци и реденицима о рамену како скупља на камењачама устанике против НДХ.

Проф. др Драга Мاستиловић, руководећи се научним методама, дао је историјски осврт на дешавања која су претходила Боју на Лијевчу пољу.

Посебан утисак оставио је говор Радмиле Поповић, дугогодишње новинарке из Сарајева. Коријени из страдалничког братства Поповића дају јој за право да буде веома поносна на своје претке. Одржала је бесједу која је многим навукла сузе на очи, пријећајући се тешко одрастања док је била окружена идеолошким системом образовања. Посебно јој је било шокантно „откриће“ учитеља Дојчила, који јој је објаснио како су народни непријатељи: Италијани, Нијемци и домаћи издајници: усташе и четници. Видно срећна што је освануо овакав дан посебну захвалност упутила је Светозару Црногорцу и Клубу Гачана, који су имали храброст да погледају истину у очи:

– На Дражлеву су потомци погинулих Поповића на страдалном мјесту подигли цркву. Назвали су је Црква Часног крста. Пројектовала су је браћа Огњен и Милутин Поповић. Погинули су и тамо се јуче давао помен погинулим Поповићима: Васу, Андрију, Милутину, Душану, Обрену, Рашу, Новаку, Радивоју, Дамјану, Трифку, Богдану, Павлу, Стевану, Обраду, Гаврилу... и наравно, свим невиним страдалим учесницима југословенске војске у отаџбини. Будете ли у прилици, молим вас свратите некад тамо и за-

палите свијећу. Попричајмо о нашим јунацима, који су, ево можемо бројати деценијама, можемо годинама, постојали и живјели уз народ. Из наше приче сигурно ће изнићи сјеме траве против смрти, која ће надрасти вијеве и преносити причу са генерација на генерације – рекла је Радмила.

Познати новинар, проф. књижевности и Милош Марковић, по обичају врло темељно је примјетио:

– Братоубилачки рат био је наметнут само српском народу. Тога братоубилаштва код Хрвата, Муслимана, Словенаца и других народа није било. У свом словенофилству ми смо њих сматрали браћом, иако се у Првом свјетском рату видјело ко је ко. Ми смо се њима ујединили и удржавили као заједница братских народа. Тако је настала та грдна мјешавина, а потом се претворила у рат међу народима исте државе, а међу Србима у братоубилачки рат.

Објаснио је како су ђаци пјешаци стицали историјско образовање ван уџбеника:

– Ђаци Гатачке гимназије, прве генерације рођене послје рата, бар један дио историје знали су као и њихови професори. Бар двије трећине ђака чинили су пјешаци. Сви смо пролазили поред историјских мјеста и стратишта. За наше уџбенике, а самим тим и за наше професоре историје, сви ти догађаји као да су били у Гвинеји, Занзибару или Обали Слоноваче. Чак су нам и родитељи пријетили да о томе не смијемо причати, да се правимо да не знамо оно што знамо. Таква су била времена, а таква је била и тадашња слобода. Ми не смијемо ствари гледати тако само са једне стране, јер се никад нећемо састати са истином.

Марковић је сликовито објаснио идеолошке раздоре и последице:

– Узмите било које гатачко село. Ту је двадесетак кућа. Сви пију исту воду, у истој гори сијеку дрва, исто се хране, имају исту цркву истог попа, исту вјеру, исте обичаје, исти језик,

СТРАХИЊИНО СВДОЧАНСТВО

Један од ријетких преживјелих из битке на Лијевче пољу, Страхинја Гузина, витални 94-годишњак, на аутентичан начин испричао је свој доживљај пробоја преко Козаре:

– Врбас је био набујао. Имали смо троје коња који су носили муницију и прелазећи преко набујале воде бодали смо се да неће прећи. Био сам на стражи те ноћи када је нападнута чета попа Перишића, која је била издвојена од главнине. Ни они нису били опрезни, имали су само стражу на вратима и усташе су их напале са четири тенка. Окружени са три стране, није им се могло прићи ни помоћи. Побјени су код школе, само је Радован Дивљан остао жив, брат покојног Милоша Дивљана. Сахрањени су поред цркве, а на боцама су означена имена погинулих. Са коликим поштовањем се и сада односи према команданту Поповићу свједочи и тренутак када је старац Страхинја Гузина устао да би казивао своје стихове намијењене Милораду.

иста морална схватања, па онда дође нека чудовишна сила, идеологија, па људе често из истих породица разврста на анђеле са једне стране и сотоне са друге. Нећемо данас ваљда вјеровати партијској историографији. Да су којим случајем четници били у прилици вјерујем да никад не би чинили злодјела које је чинио комунистички вођа и отварали логоре, Голи оток... Не заборавимо да је љубав према Русији третирана као најгоре кривично дјело.

Осврнуо се и на Поповиће:

– Имао сам прилику да гледам слике из породичног албума Поповића. Марко зрачи неком племенитошћу, а сва та одликовања на његовим прима, међу којима је и Карађорђева звијезда, као да су срасла са њим. Највише ме подсећа на свога имењака са Медуна, Марка Поповића Миљанова, а и судбине су им некако сличне. Марко с Медуна завршио је као развојвода, а Марко Поповић, та јуначина са Солунског фронта, објешен је у Гацку као народни непријатељ.

Момир Авдаловић, посебно за ову прилику, дошао је из Гацка да би уз гусле пјевао о команданту Милораду.

– Мени је припала велика част да будем позван овдје. Ми, гуслари имамо много својих разних манифестација и фестивала. Међутим, овај данашњи догађај за мене је изнад свега тога.

ТРИФКО ТОРОВИЋ

ПЕТАР БУМБИЋ: НИКАД НИЈЕ КАСНО

– Сигурно да је ово требало и раније да се деси, али никад није касно. Сви учесници овог скупа били су толико достојанствени, као некада људи о којима се данас овако говорило и који су то заиста и заслужили.

БОБАН ДРАШКОВИЋ: ПУТ МУЧЕНИКА

– Јуначко дјело, борба за слободу и истину и мучеништво кроз које су прошли од првих дана рата, значи од 1941. године па до страдања на Лијевчу пољу, за мене је један пут коме се морамо клањати.

РАДМИЛА ПОПОВИЋ: ПОБЈЕДА ИСТИНЕ

Радмила Поповић није крила сузе радоснице. – Искрено, срећна сам и спокојна јер коначно смо јасно и гласно ушли у ослобађање имена наших предака. Све је то досад било некако стидљиво и успорено, а надам се да је дошло вријеме у којем ћемо моћи говорити истину без страха да ће нас неко за ту истину казнити.

ДР МАСТИЛОВИЋ: УДБА И ДАНАС ЧУВА ТАЈНЕ

– Када говоримо о босанској голготи југословенске војске у отаџбини, српска историографија још увијек нема главне документе. Они су још увијек у архиви Удбе, или нестворени за истраживање или недовољно истражени. Мене као човека вријеђа да и данас постоје идеолошка застрањивања и нека врста отпора поменима ових људи, који су сигурно вољели отаџбину и краља, исто као и ови други, ако не и више. Дошло је вријеме да се не смије једнострано приказивати догађаји из Другог свјетског рата, због Срба као народа.

РАНКО ГОЈКОВИЋ: РС ПОМИРИЛА ПОТОМКЕ

Највећа тековина борбе српског народа била је што су синови четника и партизана успјели да се помире и буду на истој линији фронта и створе РС. Овај чин представља врсту свесрпског јединства.

БЕЋКОВИЋ: КО НЕМА ГРОБА СВАКИ ЈЕ ЊЕГОВ

Бурно је поздрављен академик Матија Бећковић. – Браћо и сестре, било нас је више на Лијевчу пољу, али остало нас је доста и послје 71 године. И Свети Сава нема гроба, а ко нема гроба његов је сваки. Матија Бећковић је казивао стихове својих пјесама: *Очинство и Безгробна војска.*

ПРИЈЕ САМО СТО ГОДИНА СРПСКИ БАРЈАК У ДАЛМАЦИЈИ ОЗНАЧАВАО ЈЕ СИМБОЛ СЛОБОДЕ

Сплићани и Дубровчани клицали БОЖЕ ПРАВДЕ!

» Почетком XX стољећа српска химна свечано је интонирана уз овације Сплићана, док је у Дубровнику војска засипана цвијећем, а Перо Чингрија поклатио се српском барјаку слободе

ПИШЕ: НЕМАЊА ДЕВИЋ

У борби за ослобођење и уједињење уочи Првог свјетског рата Далмација је имала истакнуто мјесто. Иако савремена хрватска историографија то питање изоставља, дио хрватских грађанских слојева био је пројугословенски оријентисан исто онолико колико је био и просрпски.

Њихова борба није била тек политичка нужност, већ често и најдубље убјеђење због ког су ризиковали. Такође, Србија у тим круговима није била посматрана као објект који ће помоћи у сузбијању италијанског утицаја, већ као Пијемонт чијој су се демократији истински дивили многи хрватски умјетници и интелектуалци оног времена.

То је доба када је 19-годишњи Мирослав Крлежа пребјегао у Београд да се као добровољац пријави у српску војску и бори за слободу, када се и Франо Супило одушевљавао српском војском која „чуда чини“.

Тин Ујевић је своје књиге *Лелек Себра* и *Колајна* написао на екавици, ћирилицом и објавио их у Београду. То је чинио, како сам каже, из политичких и идеалистичких разлога. Тај исти господар ријечи, умјетник и боем, дружио се са младобосанцима, а у свом есеју *Обриси Јутославије* написао оду српском сељаку.

ГОТОВАЦ ПИСАО ЧИКА ПЕРИ

Тада и хрватски композитор, Сплићанин Јаков Готовец, компоњује корачницу *Чика Пера*, посвећену краљу Петру I Карађорђевићу...

Дубровачки гимназијалци су за вријеме „анексионе кризе“ ишли у протестне шетње пјевајући пјесме о српском краљу Петру и црногорском престолонаследнику Данилу. Сличне манифестације понављале су се и у вријеме тзв. „велеиздајничких процеса“ Србима у Аустро-Угарској. Савременик се присјећао да су тада:

„Обичавали долазити Дубровнику у посјету многи угледни Србијанци. Ми, ондашњи дјечаци, у њима смо гледали Србију краља Петра, која има да поведе (...) коло ослобођења.“ Нова фаза, која је означила буру одушевљења и солидарности, осјетила се у далматинским градовима по отпочињању Балканских ратова.

У Сплиту и Шибенику, 10. новембра 1912, одржавају се велики народни скупови у част побједи Србије и Црне Горе. Гледајући такву поворку у Шибенику, један аустроугарски официр разочарано је закључио да „срце овог народа не куца за Беч, оно куца само за Београд“.

Правник и дипломата Лујо Бакотић вели:

„Далмација тада бијаше у стању здравог народног оду-

шевљења, које бијаше прожело цио народ. (...) Сањало се, као о догађају који се приближује, о топузу краљевића Марка, баченом у море сиње, које ће пробуђени Марко извадити из дубине морске, те њим истјерати стране господаре, и наше море и наше приморје честитим и слободним учинити.“

По градовима су сакупљани прилози за српски Црвени крст. Бакотић наводи да је за свега три мјесеца у Београд и Цетиње послато преко 500.000 круна. Било је и добровољаца који су одлазили на бојиште. Услиједили су репресивне мјере аустроугарских власти и распуштања општинских вијећа у Шибенику и Сплиту.

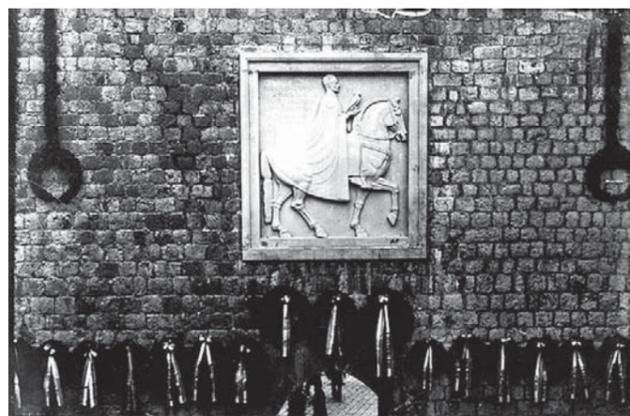
Први свјетски рат и прогони противника Монархије направили су дубоке раздоре, али и зближили искрене родољубе два народа.

На самом почетку рата забрањена је употреба ћирилице. У таласу антисрпских демонстрација полуване су српске радње у градовима, организовани су анти-српски скупови, подстицани шуцкери и хапшени народни прваци.

Карактеристично је и јавно паљење српских застава и демолирање српских институција у Дубровнику. Народни трибун Срба из Книнске Крајине, Онисим Поповић, погубљен у Шибенику, или Сињу, постао је симбол борбе и страдања за слободу у Далмацији. Пјесник Војислав Илић Млађи посветио му је пркосну пјесму *Како умире Далматинац*. Крајем октобра 1918. српска војска је избила на природне границе предратне Србије – на Дрину, Ду-

То је доба када је Крлежа пребјегао у Београд да се као добровољац пријави у српску војску, а Тин Ујевић своје књиге *Лелек Себра* и *Колајна* пише ћирилицом на екавици и објављује их у Београду

» Мештровићев споменик краљу Петру изнад градских врата у Дубровнику

нав и Саву. „Народна вијећа“, нове власти југословенских народа никле на рушевинама Аустро-Угарске, позивале су је у помоћ да успостави ред на терену. Тимочка дивизија је у новембру стигла у Далмацију. У међувремену, на приморју је узаврело.

На народном збору у Сплиту, пред 10.000 окупљених, могло се чути и да стиже: „освит народне слободе кад је Србија, наш Пијемонт, осветила Косово“.

Јосип Смодлака, хрватски политички вођа у Далмацији и потоњи градоначелник Сплита, пише да је у граду, ишчекујући 20. новембра српску војску, „читаво грађанство, мушко и женско, старо и младо, стајало неколико сати на улици“, а за њом је „уз сву дужину њеног пута вијугала једна широка зелена ријека од зеленила и цвијећа којим је народ обасипао ратнике“.

Смодлака им је пожелео добродошлицу: „Ослободитељи наши, поносни наш цвијете, најљепши и најмилији. Благословен био час када вас видјесмо. Благословена вам свака стопа била! Благословене мајке које вас родише! Благословена колијевка која вас је одњихала! Благословени опустјели домови ваши, који се у црно завише да нама узмогне синуту ово златно сунце слободе, што нас сада обасјава. Колико смо чезнули за овим часом...!“

БЛАГОСЛОВ БИСКУПА

Помињао је и Краљевића Марка и цара Душана. Завршио је говор кличући „унуку великог војда Карађорђа“. Мајора Стојана Трнокоповића, команданта српске јединице, посебно је поздравило удружење жена, које су му уз велике ријечи даривале сребрни лоровор вијенац.

Пјевачко друштво *Звонимир* отпјевало је српску химну *Боже правде*. Пред катедром Св. Дује српску војску је поздравио и благословио и сплитски бискуп. Слично расположење, свједочи Хрвоје Магазиновић, владало је и у Задру – али су се уместо српских овдје изненада појавиле италијанске окупационе трупе, на разочарање Хрвата.

Увече 13. новембра чета под командом капетана Милана Ђорђевића, сина бившег председника Владе Србије

Владана Ђорђевића, стигла је у Дубровник.

Сусрет Ђорђевића и председника дубровачког вијећа Пере Чингрије био је дирљив. Капетан је саопштио да са српском заставом Дубровчанима доноси слободу и правду, једнакост и братство. Чингрија се поклатио српској војсци, а док је интонирана српска химна Дубровчани су је засипали цвијећем.

Ријеч је узела Зора Хопа, која је пожелела добродошлицу „осветницима Косова, витешким синовима наше мајке Србије“. „Ослободитељи наши. Слава вам се разноси по цијелом свијету. Свуда је име Србиново најдичније. (...) Виле ових Дубрава повећи ће ново коло, море ово, наше море, шумећи, пјеваће пјесму захвалницију о ових жала, а срца наша понављаће вјечно: да сте благословени избавитељи наши“.

Небо је парало клицање окупљених крај Орландовог стуба, мјеста са ког су Дубровчани вијековима примали најважније вијести. Дубровачки дневни лист *Раг* 1. децембра 1918. године донио је сљедећи текст: „Био је лијеп, ведар дан, као и ведрост ослобођеног Дубровника. *Тисуће* народа, са барјацима и народним и црквеним. Парадни шешири и црвене капе. Младо и старо. (...)“

Можда Дубровник никад не виђе таквог заноса као онај дан. Славље је трајало до мрке ноћи. И пјевало се и обилазило градом. Пред Светим Влахом играло се коло. (...)

Исту вечер капетан Ђорђевић громким гласом јављаше народу: „Стижу нам веселе цитат гласи. 1. децембра проглашено је јединство државе. Народ га је прекинуо. До неба се проламаше поклик радости: Живјело јединство! Живјела слобода! (...)“

Један академик прочита народу говор Регентов, а народ слављаше Карађорђевиће. На Дан уједињења 1924. у граду под Срђем подигнут је и споменик краљу Петру Карађорђевићу. Његовим именом назван је и један дубровачки трг. Тако је настајала држава помјерена, у којој није било освете за злочине почињене над српским народом, у коју су примљени и официри поразене војске, у којој нико није истицао заслуге ослободилаца и другове поражених.

Подјеле ће доћи касније. Иронија историје била је таква да је крајем XX вијека баш у Далмацији проклијало сјеме шовинистичког лудила. Маја 1991. свијет је обилазила слика на којој хрватски шовинисти нападају војнике ЈНА у Сплиту и једног од њих даве голим рукама.

Почели су сукоби и у околини Дубровника. На Стари град су октобра 1991. пали први пројектили; жртва је био Србин – дубровачки пјесник. Нестајала је једна Југославија...

ОБИЉЕЖЕН ДАН ФОЧАНСКИХ БРИГАДА

8. 4. 2016. Председник Председништва Борачке организације Фоча Срђан Станковић рекао је да су на данашњи дан 1992. године почела ратна дејства у Фочи.

„Почело је паљењем српских кућа и убијањем српских цивила, а српски народ је у самоодбрани кренуо у војно организовање“, рекао је Станковић.

„Фочански борци су учествовали на ратиштима у околини Фоче, а ишли су и на сарајевско ратиште, Озрен, Олово, Би-хаћ, комплетну Херцеговину. Фочаци су стизали гдје год је било потребно“, истакао је Станковић.

Према подацима некадашњег команданта Фочанске бригаде генерала у пензији Новака Паприце, у борби је погинуло 319 бораца из Фоче, ван борбених дејстава 41, несрећним случајем 34, самоубиство је извршило 19 бораца, 26 је умрло природном смрћу, на другим ратиштима погинуо је 31 војник поријеклом из Фоче, а још се трага за једним несталним борцем. Цивилних жртава рата на српској страни у Фочи било је 148.

ИЗБОР: РТС

ПАРАСТОС ПОСТРАДАЛИМ СРБИМА У УСТАШКОМ ЛОГОРУ ДУБИЧКЕ КРЕЧАНЕ

12. 4. 2016. Вијеће српске националне мањине и СПЦО Костајничко-дубичке парохије одржали су парастос пострадалим Србима из околних Банијских села: Бос, Дубице, Поткозарја, села из околине Сремске Митровице и др. у концентрационом логору *Дубичке кречане* 1941–1945. Парастос је служио Далибор Танасић, протојереј Костајничко-дубичке парохије. У логору и околини страдало је око 10.000 људи. У августу 1957. године у околини логоришта и непосредно поред обала Уне ископано је 7.150 костура жртава, избројано је 6.774 лобања од тога преко 300 дјечијих. Посмртни остаци сахрањени су у двије велике костурнице. Парастосу су присуствовали родбина и многобројни пријатељи, вијећници Градског вијећа Хрватске Костајнице и Општине Хрватска Дубица, као и чланови ВСНМ. Окупљенима се обратио председник ВСНМ Хрватске Дубица Милинко Симић и указао на дугогодишњу небригу за ово страшиште, иако се налази у саставу Спомен-подручја Јасеновац. **МИЛЕ КРАЈИШНИК**

ОБИЉЕЖЕНЕ 24 ГОДИНЕ ОД ОСНИВАЊА ПРВЕ СЕМБЕРИЈСКЕ БРИГАДЕ

12. 4. 2016. У Бијељини су обиљежене 24 године од формирања Прве семберијске лаке пјешадијске бригаде Војске Републике Српске, у којој се борило више од пет хиљада војника, а погинуло је 139 бораца. Парастос погинулим српским борцима служен је у Цркви Светог Ђорђа, а потом су на Централни споменик на Градском тргу положени вијенци. Први начелник Штаба Прве семберијске лаке пјешадијске бригаде Ђоко Пајић подсетио је да је ова бригада била прва српска бригада на семберијско-мајевићким просторима, али и на простору цијеле Републике Српске.

Пајић је рекао да је мобилизација извршена у септембру 1991. године, када је избио рат у Хрватској, те да су бранили границе Семберије од евентуалне агресије Хрватске, а потом су се затекли и у бијељинским догађајима. Говорећи о ратном путу бригаде, Пајић је навео да је први задатак било Брчко, јер је постојала пријетња да српским народ на том простору буде уништен, да је значајан допринос дала успостављању коридора Бијељина-Брчко, затим је на Мајевици успоставила линију одбране и ослободила српска села, а учествовала је и на другим мјестима гдје је требало бранити српску територију.

Као најважније, Пајић је истакао да се не заборави жртва коју је поднијела бригада и сви хероји који су животе уградиле у Републику Српску.

САХРАЊЕН ГЕНЕРАЛ ЦВЈЕТКО САВИЋ

16. 4. 2016. - Бивши начелник Генералштаба Војске Републике Српске Цвјетко Савић сахрањен је на гробљу Пучиле у Бијељини, у присуству великог броја родбине, пријатеља и сабораца. Претходно је у Центру за културу *Семберија* одржана комеморација поводом смрти генерала Савића, којој је, осим породице и бивших сабораца, присуствовао и министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Миленко Савановић. Током протеклог Одбрамбено-отаџбинског рата био је командант пјешадијских бригада у Рудом (Дрински корпус) и у Шамцу (Источно-босански корпус). Са мјеста начелника Генералштаба Војске Републике Српске генерала Савића смијенио је 2004. године високи представник Педи Ешдаун.

БЕЗОБРАЗНА ИЗЈАВА КАРАМАРКА ДА СРБИЈА МОРА УСВОЈИТИ СВЕ СТАНДАРДЕ

7. 4. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује врхунским безобразлуком изјаву потпредсједника хрватске Владе Томислава Карамарка да Србија мора усвојити све оне стандарде које је усвојила Хрватска прије приступања Европској унији. Посебно је безобразна изјава Карамарка да Хрватска жели помоћи Србији да постане квалитетан члан Европске уније, али да Србија мора испунити захтјеве званичног Загреба. Хрватска нема никакво право да Србији поставља било какве услове за отварање Поглавља 23 *Људска права и правосудје*, јер сама није учинила готово ништа у рјешавању проблема протјераних Срба у наведене двије области.

Линта подсјећа Томислава Карамарка да добро зна да Хрватска није заслужила да буде члан Европске уније јер протјераним Србима није вратила отета имовинска, стечена и бројна друга права, није обезбиједила накнаду штете за уништenu и оштећену имовину и није успоставила исте стандарде у суђењима за ратне злочине. Поред тога, Хрватска не испуњава обавезе које је преузела потписивањем Уговора о приступању са Европском унијом крајем 2011. године. Поменуте обавезе односе се на поштовање Уставног закона о правима националних мањина из 2002. године везано за равноправну употребу ћирилице у јавном животу и пропорционално запошљавање Срба у правосудју, полицији, државној управи, јавним предузећима и другим јавним службама. Такође, Хрватска не испуњава обавезу која се односи на кажњавање налогодаваца и починилаца бројних злочина над српским цивилима и заробљеницима и то је један од разлога због чега Србија не треба да укида надлежност за ратне злочине која се односи на подручје бивше Југославије.

ОДЛУКА ХРВАТСКЕ ДА БЛОКИРА СРБИЈУ НА ПУТУ ПРЕМА ЕУ ОЧЕКИВАНА

9. 4. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да је одлука Хрватске да блокира отварање преговора Србије са Европском унијом о Поглављу 23 *Људска права и правосудје* очекивана и не представља никакво изненађење. Бројне чињенице показују да већина хрватских политичких странака и националних институција има непријатељски став према Србији. Због тога званични Загреб води политику усјенивања према Србији, с крајњим циљем да званични Београд прихвати лажну и бесмислену тезу да је Србија агресор и злочиначка страна, а Хрватска жртва која је, тобоже, водила праведан рат у првој половини деведесетих година прошлог вијека. Линта сматра да Србија треба да настави да води политику мира, економских реформи и јачања угледа у међународној заједници. Само политички и економски јака Србија биће у стању да ефикасно брани своје националне и државне интересе у односу према непријатељским државама као што је Хрватска. Србија не смије никада допустити да је уцјењује држава која је извршила највеће етничко чишћење у Европи после Другог свјетског рата, која обнавља усташтво, слави ратне злочинце и не поштује људска права протјераних Срба и српских повратника. Важно је нагласити да хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић није пропустила прилику да дође на инаугурацију предсједника непостојеће државе Косово Хашима Тачија и још једном демонстрира своје непоштовање према Србији.

АПСУРДНЕ ТЕЗЕ ХРВАТСКОГ МИНИСТРА МИРЕ КОВАЧА

16. 4. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да хрватски министар спољних послова Мирко Ковач прави грешку када стално понавља перверзне и апсурдне тезе да су из Србије кренули планови за ратове и да Србија не може бити судија и полицајац. Било добро за Хрватску да Мирко Ковач и његови претпостављени схвате да је проуштаска политика Фрање Туђмана с циљем стварања етнички чисте хрватске државе довела до рата и великих страдања крајем 20. вијека. Такође, Мирко Ковач и његови претпостављени треба да схвате да су кривична дјела против међународног хуманитарног права цивилизацијска текovina и да нису власништво било које државе, па ни Хрватске. Принцип универзалне надлежности за најтежа кривична дјела прихватила је и међународна заједница и због тога Србија има обавезу да суди свим злочинцима на простору бивше Југославије, без обзира на њихову националну и вјерску припадност.

Линта позива Миру Ковача да се активно положи да Хрватска коначно почне да спроводи Уставни закон о правима националних мањина из 2002. године, којим се Србима гарантује равноправна употреба ћирилице у два града (Вуковар и Врбовско) и 19 општина и пропорционално запошљавање у правосудју, полицији, државној управи и јавним предузећима на јупанијском и локалном нивоу. Поред тога, Хрватска одбија да стотинама хиљада протјераних Срба врати њихове отете станове, куће и пољопривредно земљиште, обезбједи накнаду штете за уништenu имовину, исплати заостале пензије и девизну штедњу, призна компетан радни стаж који је стечен прије и током рата.

МИОДРАГ ЛИНТА ПРЕАО ПРОТЕСТНО ПИСМО ХРВАТСКОЈ АМБАСАДИ У БЕОГРАДУ

Докажите нам на дјелу да не обнављате усташку државу!

Поштована тосиођо Грабар Китаровић,

Обраћам Вам се поводом неоспорне чињенице да је у Хрватској на дјелу вишегодишњи процес обнове усташке државе, који је последних неколико мјесеци добио на свом интензиту. Најзначајније националне институције, од Матице хрватске, Католичке цркве и других, уз подршку Хрватске демократске заједнице и других партија десне оријентације и већине ветеранских удружења, спровode обнову усташке државе.

То потврђује, између осталог, истраживање загребачког *Лустарне листица* према којем више од 40% Хрвата оправдава усташки геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима у Другом свјетском рату, а за нацистички поздрав „За дом спремни!“ сматрају да је патриотски слоган.

Прошлогодишње истраживање загребачког Института за друштвена истраживања показује још поразнији резултат, тј. да чак преко 70% ученика завршних разреда средњих школа у Хрватској сматра да злочиначка НДХ није била фашистичка творевина.

Сурова је истина да су фашистички и усташки симболи присутни у јавном животу Хрватске, а значајан број познатих Хрвата из области политике, науке, спорта и припадника католичке цркве промовишу усташтво и усташе сматрају борцима за хрватску слободу.

Јачање атмосфере нетолеранције и поруке мржње посебно су усмјерени према преосталим Србима у Хрватској. Проуштаски инциденти постају у Хрватској готово свакодневна појава.

Загребом је, у присуству потпредсједника Хрватског сабора Ивана Тепеша, марширало 8.000 хиљада људи који су узвикивали усташки

поздрав „За дом спремни!“, а да полиција није реаговала наводно због масовности букача.

Спомен-гробље жртвама фашизма *Дошриштина* у Загребу, гдје су усташе убиле више од 7.000 људи, освануло је с усташким знаком и кукастим крстом и паролем „За дом спремни!“, а да министар културе Златко Хасанбеговић, који умањује злочински карактер НДХ и антифашизам сматра флоскулом, није осудио инцидент. Атмосферу мржње додатно подстиче познати пјевач усташких пјесама Марко Перковић Томпсон, којег је угостила католичка основна школа у Шибицима.

На трибини за младе пуштена је његова пјесма *Чаволаве*, која почиње усташким поздравом „За дом спремни!“, а многи ученици запјевали су пјесму чији један стих гласи: „Чујте српски добровољци, бандо четници, стићи ће вас наша рука и у Србији...“ и на крају наградили „громогласним аплаузом“.

Посебно истичем скандалозну изјаву предсједника Хрватског сабора Жељка Рајнера, који је три одвојене

комеморације у Јасеновцу назвао прославама. Подсјећам да се ради о човјеку који је крајем прошле године најавио да планира, када се створе услови, да преложи да се хрватски парламент преименује у Хрватски државни сабор – назив који је важио у вријеме усташке НДХ.

Такође, скандалозна је одлука Хрватског сабора да ће поново бити покровитељ обиљежавања Блајбурга, гдје се отворено велича усташтво и жали због пропасти злочиначке Независне Државе Хрватске.

Срамотна је чињеница да премијер Орешковић, министар Шуштар и чланови Хрватског фудбалског савеза нису осудили, нити покушали да зауставе узвикивање усташког поздрава „За дом спремни!“ од стране навијача на фудбалској утакмици између Хрватске и Израела, која је одиграна у Осиеку, иако су на тој утакмици били присутни.

Поштована тосиођо Грабар Китаровић,

Ако Ви, премијер Тихомир Орешковић и његови замјеници, Томислав Карамарко и Божо Петров, заиста сматрате да је НДХ била фашистичка творевина, да су усташе највеће зло и срамота у историји хрватског народа и да су Јасеновац, Јадовно, Јастрбарско, Стара Градишка и многи други логори били логори смрти у којима су масовно убијани Срби, Јевреји и Роми, онда је потребно да то покажете кроз конкретне мјере и активности:

Прво, да Хрватски сабор усвоји Декларацију о геноциду Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог свјетског рата. Њен циљ треба да буде, између осталог, констатација да је злочин геноцида у Независној Држави Хрватској по својим размјерама раван Холокаусту, који је на-

цистичка Њемачка извршила над Јеврејима;

Друго, да Влада Хрватске донесе одлуку да се на достојан начин обиљеже сва мјеста страдања цивилних жртва рата током Другог свјетског рата пригодним спомен-обилежјима и обнови више од три хиљаде срушених споменика борцима НОР-а и усташким жртвама;

Треће, да Влада Хрватске утврди и у разумном року исплати правичну одштету жртвама геноцида у НДХ и њиховим потомцима;

Четврто, да Влада Хрватске донесе одлуку да се промијени срамна стална музејска поставка у Спомен-позорју Јасеновац јер приказује лажну слику некадашњег концентрационог Логора Јасеновац, а не приказује да су усташе масовно убијале Србе, Јевреје и Роме;

Пето, да Влада Хрватске покрене медијску кампању против нетолеранције, говора мржње, подстицања на насиље, обнове усташтва и умањивања и негирања злочина геноцида;

Шесто, да Влада Хрватске тражи од надлежних институција да почну кажњавати појединце и групе које шире нетолеранцију, говор мржње, подстичу на насиље и величају усташтво;

Седмо, да Влада Хрватске укине пензије за усташе и друге припаднике хрватске војске из Другог свјетског рата;

Осмо, да Влада Хрватске донесе одлуку да се у хрватским школама забрањује употреба уџбеника у којима се велича усташки покрет и умањује или негира злочин геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима почињен у НДХ.

У БЕОГРАДУ,
22. АПРИЛ 2016. ГОДИНЕ
СПОШТОВАЊЕМ,
ПРЕДСЈЕДНИК
САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА
МИОДРАГ ЛИНТА

ТРИБИНА УДРУЖЕЊА СРБА ИЗ ХРВАТСКЕ, БИХ И КОСМЕТА ЗА ПРОТЈЕРАНА ЛИЦА У МЛАДЕНОВЦУ

За успјех акције евидентирања потребно је 50.000 образаца

Трибина намијењена избјеглим и прогнаним лицима са подручја Хрватске и Федерације БиХ одржана је у сриједу 20. априла у Сали општине Младеновац. Главна тема скупа била је акција евидентирања отете, уништене и друге имовине избјеглих и прогнаних Срба и других оштећених грађана у Хрватској, БиХ и Словенији и питање ратног стажа. На трибини је говорио Миодраг Линта, народни посланик и председник *Савеза Срба из региона*, и Горан Спасојевић, градски одборник и координатор између Градске управе Београд и Привременог органа Општине Младеновац.

Организатор трибине било је Удружење Срба из Хрватске, БиХ и Косова и Метохије, које дјелује на подручју општине Младеновац. Водитељ трибине била је Мирјана Лалић, председница Удружења, заједно са својим сарадницима. На трибини је било

» Горан Спасојевић, Миодраг Линта и Мирјана Лалић

ФОТОГРАФИЈЕ: М. ШПЛИН

присутно преко шездесетак наших земљака.

Миодраг Линта упознао је присутне учеснике трибине са акцијом евидентирања отете, уништене, оштећене и друге имовине избјеглих и прогнаних лица, која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији. Након завршетка акције *Савез Срба из региона* ће ангажовати угледне стручњаке, који ће извршити анализу прикупљеног материјала и урадити извјештај који

ће бити преведен на енглески језик, а затим послат на адресе свих значајних међународних организација, као што су Уједињене нације, Европска унија, ОСЦЕ, Савет Европе и друге.

Линта је истакао да је ово вјероватно посљедња шанса да се покрене питање рјешавања наших имовинских и бројних других проблема у државама одакле смо протјерани. Због тога је важно да се наши земљаци одазову масовно на позив *Савеза Ср-*

ба из региона и попуне образац. У том случају наша акција добиће на политичкој тежини и неће моћи бити тек тако игнорисана. То значи да би образац требало да попуни барем 50.000 оштећених грађана, тј. представника породица.

Трибина је трајала преко два часа и договорено је да се у наредном периоду одржи нови састанак. На почетку трибине присутним посјетiocима подијељени су примјерци *Српској кола*.

БОРБА ЗА НОВИ ЗАКОН О ПРАВИМА БОРАЦА

У другом дијелу трибине присутни су постављали питања везано за рјешавање стамбених и других проблема у процесу интеграције и тражили да Комесаријат за избјеглице ради далеко брже и квалитетније него што је то сада случај. Поред тога, присутни Крајишници интересовали су се за ратни стаж који им није признат за период од маја 1992. до 1995. године. Линта је истакао да се залаже да се у новом Закону о правима бораца свим припадницима војске и полиције бивше РСК призна ратни стаж у двоструком трајању и да се омогући бесплатна правна помоћ за све оне којима је потребна.

ПОДРШКА СНВ-у ДА НЕ ИДЕ У ЈАСЕНОВАЦ

6. 4. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта поздравља одлуку Српског народног вијећа да не присуствује државној комеморацији у Јасеновцу. У Хрватској је од 1990. године дјелу процес оживљавања усташке државе, негирања и умањивања злочина геноцида над Србима, приказивања усташа као бораца за хрватску слободу против српског централизма, учесталог коришћења усташких симбола и поздрава и пјевања усташких пјесама на јавним мјестима. Јасно је као дан да Домовински рат није био наставак партизанске борбе која је довео до демократске Хрватске, како то декларативно говоре хрватски званичници, већ наставак усташке борбе за етнички чисту хрватску државу. Сигурно би поглавник Анте Павелић и његов сљедбеник Франо Туђман били поносни на данашњу Хрватску из које је протјерано пола милиона Срба и у којој су Срби грађани другог реда који не могу остварити своја основна људска и мањинска права. Линта сматра да је један од кључних предуслова да Хрватска започне стварни процес суочавања са својом мрачном прошлосту јесте да Католичка црква у Хрватској јасно осуди усташтво и геноцид над српским народом који је почињен за вријеме НДХ. Поред тога, Католичка црква треба да одустане од срамног настојања да се Алојзије Степинац прогласи светим јер он никада није осудио усташки покрет.

Алибунар: Састанак са прогнаним Србима у насељу Владимировац

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта са сарадницима Милом Шапићем и Милорадом Малићем у сриједу 13. априла посјетио је избјегличко насеље у Владимировцу (општина Алибунар), гдје је разговарао са прогнаним Србима о преосталим проблемима и начину њиховог рјешавања. Подсјећамо да је, захваљујући подршци Линте и председника општине Алибунар Предрага Белића, у претходном периоду ријешено питање откупа 100 кућа, од укупно 104, које се саградили погнани Срби уз помоћ донатора на подручју општине Алибунар.

У просецу рјешавања откупа је и четрдесетак кућа које су прогнани Срби добили по систему „кључ у руке“. У наредном периоду треба да се ријешу и питање конверзије зе-

мљишта, тј. да прогнани Срби постану власници парцела на којима су саграђене наведене куће, као и питање легализације.

Састанак је организовало Удружење избјеглица и колониста општине Алибунар на челу са Зораном Срдичем.

Линта је упознао присутне земљаке са акцијом евидентирања отете, уништене, оштећене и друге имовине, избјеглих и прогнаних лица, која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији.

Линта је истакао да је ово вјероватно посљедња шанса да се покрене питање рјешавања наших имовинских и бројних других проблема у државама одакле смо протјерани.

Због тога је важно да се наши земљаци одазову масовно на позив *Савеза Срба из региона* и попуне образац.

ХРВАТСКА ДА ПОКАЖЕ ЈАСАН ОДНОС ПРЕМА УСТАШКОМ РЕЖИМУ

26. 4. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује скандалозном изјаву потпредседника хрватске Владе Боже Петрова да Србија није прошла катарзу због догађања деведесетих година, као и да већина новоизабраних посланика у Скупштини Србије има великосрпске коријене. Линта подсјећа Божу Петрова да је у коалицији са Хрватском демократском заједницом која је водила проушашку и ратну политику од свог оснивања с циљем стварања етнички чисте хрватске државе и протјеривања српског народа са својих вјековних подручја. Садашња политика ХДЗ и његових коалиционих партнера је политика обнове усташке државе и слање поруке преосталим Србима у Хрватској да нису добродошли и да им је најбоље да се иселе или асимилију. Линта позива Божу Петрова, ако поштује антифашистичке вриједности, да јасно осуди обнову усташтва у Хрватској, као и све бројније проушашке манифестације у јавности и на утакмицама. Посљедња од њих се десила у Сплиту кад су навијачи Хајдука, на дербију против Ријеке у Сплиту, узвикивали „Смрдљива Ријеко пуна си Срба, не брини Ријеко има још врба“, затим „Убиј Србина“, „Србе на врбе“ итд. Боже Петров треба да учини нешто добро за хрватски народ а то је да му помогне да се суочи за тамном страном своје историје и одбаци усташку идеологију. Наведеним приступом само обмањује свој народ и подилази лажима и обманам које су доминатне у јавном животу Хрватске.

ЖЕЉКО РАЈНЕР ЈЕ ОТВОРЕНИ СЉЕДБЕНИК АНТЕ ПАВЕЛИЋА

18. 4. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује скандалозном изјаву председника Хрватског сабора Жељка Рајнера, који је три одвојене комеморације у Јасеновцу назвао прославама јер се ту, како је навео, не изражава пијетет према жртвама, већ представља подјелу коју није узроковала Влада. Подсјећа да се ради о човјеку који је отворени сљедбеник злогласног зликовца и злотвора Анте Павелића, јер је крајем прошле године најавио да планира, када се створе услови, предложити да се хрватски парламент преименује у Хрватски државни сабор – назив који је важио у вријеме усташке НДХ. Линта наводи још низ чињеница које показују да је Жељко Рајнер отворени сљедбеник Анте Павелића: није осудио марш 6.000 људи у Загребу са проушашким порукама, није осудио смјењивање људи због њихове етничке припадности, није осудио проушашку скандирање на утакмицама, посебно на утакмици Хрватска – Израел, није рекао да је у Јасеновцу и НДХ извршен геноцид над српским народом, није затражио смјену једног од својих потпредседника Ивана Тепеша, иначе председника проушашке Хрватске странке права Анте Старчевић, који усташки поздрав „За дом спремно!“ сматра позитивним јер је дио идентитета хрватских ветерана.

КОЛИНДА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ИЗНОСИЛА ЛАЖИ У ПИСМУ БАН КИ МУНУ

20. 4. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта осуђује писмо хрватске председнице Колинде Грабар Китаровић, које је упутила генералном секретару Уједињених нација Бан Ки Муну и у коме је изразила дубоко разочарање и забринутост због првостепене, ослобађајуће, пресуде Хашког трибунала Војиславу Шешељу. Линта сматра да Колинда Грабар Китаровић износи у писму бесрамну лаж да је Србија настојала војне циљеве остварити спровођењем геноцида и етничког чишћења и да је пресуда Шешељу изазвала разочарање у Хашки трибунал. Очигледно је да хрватска председница настоји да не изгуби повјерење проушашких снага, које имају све јачи утицај у јавном и политичком животу Хрватске. Линта подсјећа Колинду Грабар Китаровић да је другостепена, ослобађајућа, пресуда генералима Готовини и Маркачу крајем 2012. године изазвала шок и дубоко разочарање у српској и међународној јавности и представљала ругање правди и жртвама. Хашки трибунал је у својој првостепеној пресуди недвосмислено утврдио да је хрватска акција *Олуја* била удружени злочиначки подухват на челу Франом Туђманом, с циљем насилног протјеривања српског народа са крајишког подручја. Поред тога, Хашки трибунал није подигао оптужнице против команданата хрватских војних и полицијских јединица, који су починили злочине над српским цивилима и заробљеницима у осталим хрватским злочиначким акцијама: *Откос*, *Миљевачки плато*, *Масленица*, *Медачки цеп* и *Бљесак*. Наведена ослобађајућа пресуда Готовини и Маркачу дјеловала је веома негативно на јачање помирења и стабилности у региону, јер је подстакла обнову усташтва у Хрватској.

ОДРЖАНА СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ 6. ЛИЧКЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ И 35. ЛИЧКЕ УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ

26.3.2016. Удружење бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. Личке пролетерске дивизије Никола Тесла и 35. Личке ударне дивизије, одржало је редовну радну и свечану сједницу Скупштине удружења у Дому РВИ Србије. Након интонирања химне *Боже правде* и минутом ћутања, одавања поште, свим погинулим, несталим и убијеним борцима и цивилима у Другом свјетском рату и ратовима 1990/99. године, као и умрлим борцима 6. и 35. Личке дивизије, по унапријед утврђеном дневном реду, са радом је отпочела сједница удружења. Председник удружења, Андрија Рашета, генерал у пензији, у уводној ријечи захвалио се присутнима, на одазиву, уз захвалност што Скупштини удружења присуствују, између осталих и 10 бораца 6. Личке дивизије. Скупштини је присуствовало више од 150 људи. Након сједнице настављен је културно забавни програм, уз скромно послужење, дружење и евоцирање успомена и сјећања на родну Лику и 6. Личку дивизију, а све то кроз изворне пјесме и игре у извођењу пјевачке групе Завичајног удружења грађана *ЂИРО* Личка Калдрма – Дрвар!

У КЉАЈИЋЕВУ ОДРЖАНА СКУПШТИНА ОСМЕ КОРДУНАШКЕ УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ

9.4.2016. Удружење бораца мјесног одбора Субнора, борци ратова 1990–1999. и секције 8. кордунашке народноослободилачке ударне дивизије Кљајићево одржали су редовну годишњу скупштину Удружења.

Скупштини Удружења свечано је отворио председник Слободан Михајловић. Он је поднио извјештај о раду за протеклу годину и представио активности за наредни период. Поред њега говорили су секретар Миле Ђаћић и благајник Илија Радичанин.

Скупштини Удружења присуствовала је вишечлана делегација Завичајног клуба Кордунаша и Удружења бораца Кордуна и секције 8. кордунашке НОУ дивизије из Београда. У име делегације домаћине су поздравили председник и замјеник председника Удружења бораца и секције 8. кордунашке НОУ дивизије Ђуро Шкаљац и Слободан Благојевић. Од присутних гостију скуп су поздравили народни посланик др Владо Бабић, председник Субнора града Сомбора Петар Грабеж и члан Нада Мандић.

По завршетку скупштине делегације Кордунаша из Кљајићевог и Београда положили су вијенце на споменик из Другог свјетског рата народном хероју Милошу Кљајићу по којем је мјесто и добило име након ослобођења 1945. године.

ОДРЖАНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ЕГЗОДУС ДЕВЕДЕСЕТИХ

9.4.2016. Скупштина Удружења *Егзодус деведесетих* одржана је у сали Мјесне заједнице Железник (општина Чукарица). Било је присутно 85 делегата. Председник Удружења Вукашин Тишма поднио је извјештај о раду Удружења, Жељко Дмитрашиновић извјештај Надзорног одбора, а Невен Зораја извјештај о финансијском пословању.

Делегати су, без расправе, усвојили извјештај о раду Удружења између двије скупштине, извјештај Надзорног одбора и изабрали ново руководство. За председника Удружења поново је изабран Вукашин Тишма, за председника Скупштине Жељко Матијашевић, за председника Надзорног одбора Жељко Дмитрашиновић, а за потпредседнике Бранка Покрајац, Миле Ђурић и Милан Ребрача.

Међу гостима били су присутни народни посланик Миодраг Линта, испред општине Чукарица Раде Трифуновић и Милутин Милинковић, затим председник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, председник Удружења избјеглица из Хрватске Вељко Жигић, председник Удружења *Сана-Грмеч Драган Дивјак*, председник Удружења *Завичај Ненад Абрамовић* са сарадницима, председник удружења *Ђиро-Личка Калдрма* Жељко Бурсаћ и председник *Крајишког културног центра* Слободан Врцељ.

УДРУЖЕЊЕ ТРЕБИЊАЦА У БЕОГРАДУ НА ПОСЕБАН НАЧИН ОБИЉЕЖИЛО ГОДИШЊИЦУ СМРТИ ЧУВЕНОГ ПЈЕСНИКА

Јован Дучић окупио „својту“

Већ по традицији, трећу годину за редом, Удружење Требињаца *Јован Дучић* у Београду је у спомен на великог херцеговачког пјесника и дипломату Јована Дучића окупило земљаке испред његове бисте на Калемегдану и положило цвијеће уз пригодан програм који, такође по традицији, изводе ученици ОШ *Јован Дучић* у Београду.

Обраћајући се окупљеним Требињцима и Херцеговцима председник Удружења *Јован Дучић* у Београду Жарко Ј. Ратковић истакао је да се о „кнезу пјесника“ доста зна, али много тога тек треба истражити.

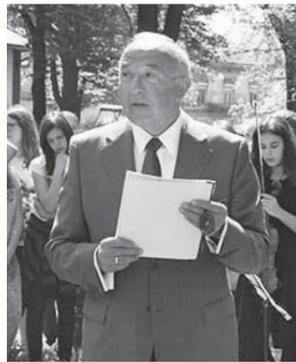
– У свом бурном и богатом јавном и личном животу Јован Дучић сретао је бројне владаре, војсковође и државнике и био свједок неколико државних удара и ратова, револуција и побуна, катастрофа и побједа. Био је и остао, можда, најпоетичнији човјек наше књижевности. Он је творац пјесничког језика којим се може рећи и оно што је најдубље и најскротије у човјеку.

Ратковић се осврнуо и на вријеме у коме је идеологија мјерила вриједности:

ХВАЛА РАДОМИРУ ШИКИ БЕГЕНИШИЋУ

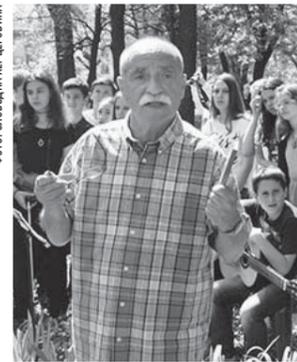
Чувени пјесник окупљене је упознао и са настанком бисте на Калемегдану, не заборављајући да истакне заслуге Радомира Шике Бегенишића, првог почасног председника Удружења Требињаца *Јован Дучић* у Београду.

– Ова биста је рад Риста Стијовића, а постављена је уочи повратка Дучића у отаџбину, уз велику помоћ коју је непрежаљени Раде Бегенишић давао тада свима нама.

» Жарко Ј. Ратковић и Рајко Петров Ного испред споменика Јовану Дучићу

– Из културе га нису изгравали само политичари и идеолози, већ су то чинили и пјесници и критичари другачијих опредељења и увјерења. Но, Јован Дучић је могао бити изгнаник из домовине, школских програма и јавности, али никада није могао бити изгнан из поезије и језика народа којему припада. Како рече професор Никола Чучковић: „Ма гдје путовао или службовао Јован Дучић је и у свом срцу и у својим мислима увијек био на просторима испод Леотара, у чијем се самом подножју и данас налази његова родна кућа и вјечна кућа.“ Мало је пјесника који су толико избивали из свог родног мјеста, а да су свој град то-

лико вољели и у њега с неком побожном радошћу долазили. Све што је стекао као пјесник и дипломата завјештао је свом Требињу. Жарко Ратковић је најавио да ће убудуће на овај дан Удружење Требињаца *Јован Дучић* увијек уплаћивати новац у хуманитарне сврхе, а са том праксом почело се од данас када је уплаћен прилог шестогодишњем дјечаку Марку Екмечићу из Пребиловаца за помоћ у лијечењу очињег вида.

Након тога ријеч је добио пјесник Рајко Петров Ного, академик РС и сам један од добитника *Дучићеве награде*.

Ного је подсетио да се у Требињу одржавају *Дучићеве вечери поезије*, а награду је ове године добио Гојко Ђого.

– Лијепо је и то што се на Симпозијуму Института за књижевност и умјетност из Београда и Дучићевих вечери говори о дјелу Алексе Шантића, за кога је Дучић рекао да је „најљепше стабло у српској шуми“.

Ного, кога бројни догађаји вежу за свечаности посвеће-

не Дучићу, подсетио је присутне на шрошла времена.

– За вријеме рата више од 40 највећих српских пјесника долазило је у Требиње дајући подршку нашој борби и поштовање Дучићу. Овдје крај бисте ми се окупљамо редовно сваке године и морам вам казати да нам на томе завиде готово сви. Кажу Херцеговци су заиста солидарни, а ја кажем да је то туђа ријеч. Ми смо својта! Без те својте ни моје књижевне вечери не би имале пуне сале.

Ного је потом прочитао стихове пјесама Дучићеве изабране поезије из књиге *Очи на оба свијета*, коју је он приредио а које одавно нема у продаји да би је потом поклоник Жарко Ј. Ратковићу, председнику Удружења Требињаца у Београду.

Част да ове године у име Удружења положи цвијеће испред бисте Јована Дучића припала је Раду Петровићу, потпредседнику Удружења. Као и ранијих година није заборављен ни Алекса Шантић, чија је биста на Калемегдану постављена наспрам Дучићеве, а гдје је цвијеће положио Обрад Ђук.

Поред великог броја чланова *Удружења Требињаца* у Београду и на овом скупу се одазвао велики број чланова осталих херцеговачких удружења у Београду, а посебну радост изазвао је Урош Милојевић, председник Удружења Херцеговаца у Зрењанину, који је након лијечења и редовних терапија дошао на нову дозу „духовне завичајне мобе која је најљеповитија терапија“.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ТРЕЋИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ЗАВИЧАЈНИ СКУП УДРУЖЕЊА СЛАВОНАЦА

У срцу чувају Славонију и српску традицију

» Сава Лазич, Миодраг Линта и Миодраг Жарковић

» Чланови изворне групе *Славонија у срцу*

Завичајно удружење *Славонија у срцу* организовало је, у сали ресторана *Холивуд* на Лединама (Нови Београд), треће по реду вече Славонаца у Београду, које је окупило око 600 земљака. Вече је организовано у суботу 9. априла 2016. године. Присутне је поздравео замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта који је у свом обраћању, између осталог, рекао да је био у посјети генералу Ђукићу и капетану Драгану који се неправедно налазе у сплитском затвору и позвао присутне да их поздраве великим аплаузом.

У званичном дјелу програма наступила је мушка и женска секција изворне групе *Славонија у срцу*. Многобројне посјетиоце забављао је оркестар *Црни Бисери*.

ЗЕМЉАЦИ ЈЕДВА ЧЕКАЈУ НЕДЕЉА ДА ДОЂЕ

Председник Удружења Миодраг Жарковић каже да Славонци не чекају годишње дружење. Свако недељно поподне виђају се у локалу *Слапови* код Тошиног бунара.

– Окупљамо се овдје јер је у близини железничка станица, па брзо стигну земљаци из околних мјеста. Били смо као гости на вечери Крајишника у Бањалуци, учествовали смо у нашим народним ношњама у чувеном новосадском колу за Гинисову књигу рекорда. Тежња нам је да привучемо што више младих и да од њих формирамо фолклорно друштво. Међу редовним активностима је и обилазак гроба нашег благочившег патријарха Павла који је наш рођени Славонац. Сви заинтересовани најбрже нас могу пронаћи позивом на телефон 063 258 225, 065 226 1002 или преко фејсбук групе *Славонија у срцу*.

Циљ овог удружења је, по ријечима председника скупштине Сава Лазича да се сачувају обичаји, традиција, култура, народну ношња, јединствен мелос и игре које су формиране током 500 година боравка српског народа на простору Славоније.

– Наше фолклорне игре потпуно су јединствене: тарабан, логовац, кукуњешће и коленике. Желимо да пјесме и игре, као и славонску српску народну ношњу заштитимо код Унеска као нематеријално културно добро – каже Лазич.

По чему се разликује ношња славонских Срба објаснио је секретар удружења и вођа изворне групе *Славонија у срцу* Милан Милаковић.

– Данас је тешко направити такву ношњу, јер се нигдје не може набавити прави конач. Ријеч је о црвеном коњу познатијем као мавез који не блиједи. Српска ношња подразумијева мараму коју друге етничке групе не користе, као и потпуно другачије сукње. Протјеривањем Срба из Славоније ове ношње су нестале. У склопу нашег удружења успјели смо да окупимо људе који су сачували старе ношње и у овом тренутку бројимо 30 чланова. Неке наше ношње старе су и 200 година, па их не смијемо облачити јер постоји ризик да се распадне.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

Удружење Сана – Сански Мост Грмеч

Удружење је основано 1992. године са основним циљем окупљањем земљака и пријатеља и збјеглих и прогнаних са тог простора. У периоду од 1992. до 1995. помагало је грађанима, болницама, црвеном крсту, Колу сестара и многим др. у опреми, храни и лијековима.

Удружење је укључено у повратак грађана. Одбор за привреду удружења је организовао сајам у Бањалуци *Airos 98*, на коме су се представљале и фирме из Србије. У времену 1999–2001. Удружење је заједно са Новосадским сајмом организовало *Грмечку кориду* у Новом Саду. Удружење је са МЗ Лушци Паланка формирало Земљорадничку задругу, коју је у 2006. године отворио садашњи председник Милорад Додик, да би се повратници запослили. Такође, са МЗ Лушци Паланка Удружење је организовало Грмечке спортске игре и братимљење са Лицијанима из Врховина, на коме су били присутни тадашњи представници општине Врховина.

Ово удружење ангажовало се са Скупштином грађана МЗ Лушци Паланка да се врати традиција *Грмечка кориди* на Међеђе брдо, што је урађено 2008. године. У то вријеме Удружење је преко својих спонзора донирало 6.000 ДМ за одржавање и поврат *Грмечке кориде*.

Удружење и даље настоји успоставити контакте са

» Вишегодишња сарадња: Милорад Додик и Драган Дивјак, председник Удружење Сана - Сански Мост Грмеч, Београд

вишим властима у Федерацији БиХ како би се ова чувена традиција поновно вратила где јој је традиционално мјесто.

На ту тему Удружење је урадило документарни филм, који је приказиван више пута на овим просторима, уз масовну посјету гледалаца.

Удружење је организовало осам завичајних дружења узастопно, што ће учинити и ове године. Такође, сваке године организује масовни одлазак на полагање вијенаца и давање помена страдалим Србима на Шушњару, где је 1941 године убијено 6.500 заједно Срба и Јевреја.

Удружење у овој години планира да се активно укључи око избора у БиХ, да подстакне грађане Србије који су родом и поријеклом из тих крајева, а имају право гласа, да помогну нашим повратницима на остварењу њихових статусних и других права.

Заједно са Представни-

штвом РС у Београду залажемо за отварање изборних мјеста у Београду и Новом Саду, како би заинтересовани грађани могли активно учествовати у изборима и тиме допринијети избору већег броја представника Срба у локалним самоуправама. Тиме би повратници могли добити већа права у запошљавању, осигурању, остваривање права на пензије, сигурност итд.

Удружење је уједно чланица Коалиције удружења избјеглица, кровне организације. Председник и чланови овог удружења активно раде на побољшању и рјешавању нагомиланих проблема Срба, који живе на својим вјеконим огњиштима у Федерацији БиХ.

Удружење се посебно залаже тражећи бољу и ефикаснију сарадњу са представницима Срба, који се већ налазе у власти локалне самоуправе а таква боља сарадња би допринијела већим правима Срба на том простору.

Завичајни клуб Билећана у Србији, Београд

Завичајни клуб Билећана у Србији, са сједиштем у Београду, коначно је обезбедио кров над главом, па сада може да се „рашири“ и још успјешније настави рад.

Наша адреса је улица Деспота Стефана 15/1, у центру Београда. Добро нам дошли у нови дом који смо већ поприлично оплеменили.

У тих тридесетак квадрата већ су се нашли грб Билеће, застава и фотографије Билећана који су оставили дубок траг у културно-историјском наслеђу Билеће и њеног краја.

Клуб је за кратко вријеме потпуно стао на ноге и сада може нормално да ради, готово од када смо отворили канцеларију 9. априла 2016.

Обављене су припреме за израду спомен-плоча, које ће подсјећати на Оснивачку скупштину ФК *Херцеговац* 1937. године у некадашњој кафани *Вардар* и на кућу у центру Билеће, дом породице Секуловић, која чува успомену на прослављеног глумца Младена Секуловића (Карл Малден), добитника *Оскара*, највећег филмског признања, и председника Америчке филмске академије, који никада није заборавио билећке корјене. На предлог нашег духовника Рада Зеленовића, Клуб Билећана одабрао је своју славу – Пренос моштију Светог Саве 19. маја, која ће први пут бити обиљежја ове године.

Као и ранијих година, Клуб ће и овог лjeta у Билећи додјелити три награде најбољим ученицима Школског центра *Голуб Куреш*.

» Билећани у свом простору, Деспота Стефана 15/1

У сарадњи са Општином Билећа, Клуб је у Београд довео представнике Туристичке организације Билеће, који су минуле године први пут представили туристичке, културне и привредне могућности Билеће, у оквиру манифестације Дани Републике Српске, а Билећани су учествовали и на Сајму туризма у Београду.

Били смо добри домаћини на три сијела за око педесетак чланова билећких културно-умјетничких друштава, који су се у Београду представили на најбољи начин, на чему бим могла позавидјети и професионална културно-умјетничка друштва. У програму су до сада учествовали Фолклорна група и оркестар КУД-а *Владимир Гајиновић*, пјевачка група Завичајног клуба *Освић*, чланови Клуба *Влашко Вуковић*, женска пјевачка група *Василисе*, друштво *Зора Херцеговине*, као и оркестар *Зорана Лера*.

Клуб је већ учествовао у неколико хуманитарних акција: средства за подизање Храма на Вучјем долу, прва помоћ

поплавама угроженом становништву, за лијечење мале Сандре Сворцан, као и Марка Екмечића. Помогли смо и градњу храма у Пребиловцима и учествовали у организацији *Херцеговачке академије*, помогли подизање споменика борцима за Републику Српску на Баљцима и планинарском друштву *Користић*.

Влада Републике Српске је средином минуле године, након завршетка читаве акције прикупљања помоћи поплавама угроженом становништву, додијелила *Плакетицу* Завичајном клубу Билећана за укупну хуманитарну активност.

Успјели смо да учврстимо и продубимо сарадњу са општинама у којима живе Билећани, као што су Сечањ, Нови Сад, Зрењанин, Панчево, Клек, Суботица, а успостављена је и добра сарадња са завичајним друштвима Гацка, Требиња, Невесиња, Пребиловаца, Суботице, Фоче, Чајничка и другим. Такође, успоставили смо и добру сарадњу са Представништвом Републике Српске у Београду.

КУД Марко Орешковић, Бачки Грачац

Основан је давне 1946 г, одмах по колонизацији становништва из Лике у Филипово, Бачки Грачац. У почетку је радило са Соколским удружењем, али у каснијим годинама друштво је имало повремени прекиде у свом раду. У континуитету ради од 1975. године са формирањем секција: фото, литерарна, фолклорна, изворна.

Како је опадао наталитет, смањивао се број чланова, па од некадашњих 200 данас имамо од 70 до 90 чланова. У жељи да сачувамо наше корјене и пренесемо их на долазећим генерацијама, с поносом на сцени приказујемо обичаје, пјесму, игру, ношњу народа Лике.

Наступали смо у многим мјестима Србије и широм региона, у земљама бивше Југославије, Аустрији, Чехословачкој, Пољској, Бугарској...

Освајали смо и бројна признања од којих издвајамо побједу на Свесрпском сабору у РС, као и прво мјесто на Међународном фестивалу

у Лублину (Пољска). Том приликом смо од стране Етномузиколошког факултета у Београду проглашени за најоригиналније и најбоље представнике изворног стваралаштва Србије.

У Србији смо учествовали у посљедњих 35 година на стотинама фестивала. Шест пута смо као побједници у Војводини ишли на Републички фестивал у Тополи. Изабрани смо од стране етномузиколога за учешће на *Бемусу*. Били смо два пу-

та побједници Фестивала *Београдски побједник*. Више од 25 година остварујемо пролаз на све зонске и покрајинске смотре. Двадесет година учествујемо на Фестивалу колонијалног Војводине. И ту смо освајали бројна признања: побједници на Међународном фестивалу у Бајмоку, Врчину, Вржогрнцима, Новом Саду, Нишкој Бањи, Пландишту, Врању, као и на читавом низу фестивала локалног карактера.

Дјечији узраст нашег друштва такође је освојио значајан број награда. Четири покрајинске титуле и учешће у Ратини на Републичком првенству дјечијег стваралаштва Србије.

Велику захвалност дугујемо појединцима из нашега мјеста, родитељима, удружењима грађана, као и локалној самоуправи. Квалитет нашег рад препознано је и Министарско културе, које нас путем конкурса помаже посљедњих пет година.

КУД Петар Кочић, Челарево

Културно-умјетничко друштво *Петар Кочић*, које је поникло у Челарево, ове године слави 69 година постојања. КУД *Петар Кочић* његује етно стваралаштво српског народа из западне српске Крајине, а највише босанске Крајине јер је становништво у Челарево поријеклом са тог поднебља.

КУД *Петар Кочић* бави се скупљањем игара, пјесама и обичаја, као и прикупљањем старе и израдом нове ношње.

На сцену доноси оригиналне игре, пјесме и обичаје српског народа босанске Крајине, на начин на који су се изводиле прије 200–500 година.

Као посљедица озбиљног и темељног рада, наш ансамбл је на фестивалима широм Србије и бивше Југославије освајао само златне медаље. Његујући предању своју изворну традицију наш ансамбл наметнуо се као кандидат за учешће на до-

маћим и међународним фестивалима фолклорних традиција, што му чини велику част и признање. Тренутно друштво броји 90 чланова, углавном млађих узраста, и са којима раде кореографи, како стилски фолклор тако и традиционални.

У оквиру КУД-а од 2011. организовали смо и музичку секцију која има 10 чланова. Опстанак нашег друштва не би био могућ без помоћи донатора *Калсберт Србија*.

Ове године смо након двогодишње паузе од општине Бачка Паланка добили средства за одржавање 16. *Кочићевих дана*, који ће умјесто у фебруару бити одржани када се средства сакупе.

У оквиру ове међународне манифестације имамо вече Књижевног конкурса за најбољу прозу и поезију.

Друго вече на програму је извођење народне изворне пјесме, док је треће вече резервисано за фолклор

ОДРЖАНА СЈЕДНИЦА ГЛАВНОГ ОДБОРА КОАЛИЦИЈЕ УДРУЖЕЊА ИЗБЈЕГЛИЦА

2.4.2016. Седма по реду сједница Главног одбора Коалиције удружења избјеглица одржана је у суботу 2. априла 2016. године у сали Градске општине Нови Београд. Сједници је од укупно 37 присуствовало 25 чланова Главног одбора Коалиције. Предсједник Коалиције Миле Шапић поднио је извештај о раду Коалиције за протекли период. Такође, на сједници су изабрана и три потпредсједника Коалиције и то: Милорад Малић, Горан Николаш и Синиша Ђакић. У име Надзорног одбора Вељко Жигић дао је информацију о финансијском пословању Коалиције. У расправи, између осталих, учествовао је и Миодраг Линта, народни посланик, и уједно члан Главног одбора Коалиције, који је у свом обраћању дао информацију о акцији евидентирања наше уништене и отете имовине и замолио чланове Главног одбора Коалиције, који су у већини и предсједници својих удружења, да са акцијом упознају своје земљаке, пријатеље и комшије.

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ МИЛАНА КОСАНОВИЋА

2.4.2016. Удружење Крајишки привредник и Фондација Крајишки културно-историјски центар организовали су промоцију књиге Милана Р. Косановића *Завет крајишких рана*. О књизи су говорили проф. др Милорад Опсеница, управник Фондације, пуковник Мирко Радаковић и предсједник Удружења Крајишки привредник. Гордана Павловић, рецезент књиге, поздравила је скуп писмом које је прочитала њена кћерка. Писац Мићо Јелић Грновић казивао је стихове аутора. У забавном дијелу програма учествовали су женска пјевачка Група Плитвице, КУД Банија, ЗУГ *Фиро Дрвар Личка калдрма*. Програм је водила Маријана Борковић.

ДРУГА СЈЕНИЧАРСКА ЗАБАВА У БЕОГРАДУ

16.4.2016. Група Сјеничараца (Дарко и Никола Пругинић, Миле Сузић и др.) организовала је у ресторану Банија на Бусијама (општина Земун) другу по реду *Сјеничарску забаву*, на којој се окупило преко 150 Сјеничараца и њихових пријатеља. Присутне је поздравио замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, који је у свом обраћању, између осталог, присутне земљаке информисао о акцији евидентирања уништене, отете и друге имовине и позвао их да попуне образац који се налази на сајту *Савеза Срба из региона*. Сјеничарцима су се обратили још и предсједник Завичајног клуба Кордунаша Петар Шаула и карловачки парох Предраг Сушић. Програм је водила Слађана Паић. Присутне је забављао Бране Паић.

ВУЧЕНОВИЋ И ЛИНТА ПОСЈЕТИЛИ ШТАНД УДРУЖЕЊА КРАЈИШКИ ПРИВРЕДНИК

16.4.2016. Члан Градског вијећа за културу Новог Сада Вања Вученовић и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта посјетили су у суботу 16. априла, у оквиру новосадског Салона књига, штанд удружења *Крајишки привредник*, на чијем је челу Мирко Радаковић. На штанду су изложена дјела 73 крајишких писца и пјесника са преко 140 различитих наслова, а са циљем да се никад не заборави истина о страдању Крајишника и да се промовише богата културна баштина српског народа са крајишких подручја и шире. На штанду су окупило тридесетак представника избјегличких и завичајних удружења, поједини крајишки писци и пјесници (Милан Косановић) и пријатељи крајишке књижевности. Од представника удружења били су присутни, између осталих, предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, предсједник Завичајног клуба Кордунаша Петар Шаула и предсједник удружења Завичајна група *Крајина-Војводина* Милан Ливада.

ОБИЉЕЖАВАЊЕ 71-ГОДИШЊИЦЕ ПРОБОЈА СРЕМСКОГ ФРОНТА

Шеста личка дала 1.929 борца за Пробој Сремског фронта

Удружење бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. личке пролетерске дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије – Београд, на нивоу делегације од 42 члана посјетило је Спомен-подручје *Сремски фронт* и уједно учествовало у обиљежавању 71-годишњице пробоја Сремског фронта.

Полагањем вијенаца и одавањем државних и војних почести 12. априла 2016. године у Спомен-комплексу *Сремски фронт* у Адашевцима код Шида обиљежена 71. година од пробоја Сремског фронта. Организатор церемоније испред Владе Србије било је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјалне питања. Поред бројних делегација бораца, потомака и поштовалаца, са подручја бивших Република СФРЈ, церемонији је присуствовало и делегација Удружења.

Сремски фронт у историјској науци оцијењен је као једно од најтежих, најдуготрајнијих и најславнијих бојишта у Народноослободилачкој борби против окупатора и за ослобођење Југославије. Формиран је после ослобођења Београда, крајем октобра 1944. године и трајао до 12. априла 1945. године. Нијемци су га поставили са циљем да обезбиједи извлачење Групе армија *Е* из Грчке, Македоније и са Косова и упорно га бранили. Први

СПОМЕН-КОМПЛЕКС У АДАШЕВЦИМА

Спомен-комплекс *Сремски фронт* налази се у Адашевцима код Шида и представља монументалну споменичко-музејску целину насталу осамдесетих година ХХ вијека. Читав простор подијељен је на три основне целине повезане једном истом логичком идејом његовог аутора, академског вајара Јована Солдатовића. На посебним зидовима постављене су бронзане плочице са именима свих страдалих припадника Југословенске армије, као и совјетских, италијанских и бугарских јединица, и то разврстаних по јединицама којима су припадали. Завршна целина споменичког комплекса јесте стилизовани бункер у коме се налази богата музејска поставка.

пролетерски корпус НОВЈ (од 1. јануара 1945. преименован у Прву армију ЈА) почео је Сремски фронт да би заштитио ослобођени Београд и наставио потискивање непријатеља према западу.

На Сремском фронту ангажоване су бројне снаге, како Народноослободилачке војске, Црвене армије и Бугарске народне армије. Југословенске снаге сачињавало

је 12 дивизија: Прва и Друга пролетерска, Пета крајишка, Шеста личка пролетерска, 11. крајишка, 17. источно-босанска, 21. и 22. српска, 16. и 36. војвођанска, 42. и 48. македонска дивизија, група ваздухопловних дивизија и више самосталних јединица. Ове јединице дејствовале су по смјенама (војвођанске су у новембру дислоциране у Бачку).

Послије свестраних припрема, у склопу завршних операција за ослобођење Југославије, извршен је Пробој Сремског фронта, 12. априла 1945. године. За пробој су формиране три оперативне групе: Сјеверна (главна), Босутска и Јужна. Јужна група дивизија (2. пролетерска, 3. крајишка и 17. источно-босанска), током уводних борби почетком априла форсирала је Дрину, ослободила Семберију и Брчко и тако угрозила њемачки десни бок фронта. Босутска оперативна група (6. пролетерска и 11. дивизија и 1. коњичка бригада) заузела је полазне положаје на Босуту. Сјеверна оперативна група (1. пролетерска, 21, 22, 42. и 48. дивизија, 2. тенковска и инжињеријска бригада) заузела је положаје на правцу главног удара. Командант Прве армије, генерал Пеко Дапчевић, командовао је Јужном оперативном групом, а пробојем фронта начелник Штаба I армије генерал Милутин Мораца.

Током борби на Сремском фронту од 172 дана укупно је погинуло око 13.000 бораца Народноослободилачке војске (утврђено именом и презименом, а подаци нису коначни), међу којима и 1.929 бораца 6. личке пролетерске дивизије *Никола Тесла*, затим 1.100 бораца Црвене армије, 623 бораца Бугарске народне армије и 163 бораца Бригаде *Италија*. **ВЕЉКО ЖИГИЋ**

ОБИЉЕЖЕН ДАН НЕСТАЛИХ СРБА САРАЈЕВСКО-РОМАНИЈСКЕ РЕГИЈЕ

И данас се трага за још 1.670 Срба из Сарајева

Парастосом у Цркви Светог Ђорђа и полагањем вијенаца у спомен-костурници у Миљевићима данас је обиљежен 22. април, Дан несталих Срба Сарајевско-романијске регије.

Вијенце су положили представници организације породица несталих Невесиња, Сокоца, Трнова, Вишеграда, представници општина Источно Ново Сарајево и Источна Илиџа, Црвеног крста републике Српске и Центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске.

Предсједник Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Сарајевско-романијске регије Милка Кокот истакла је да су породице данас одлучиле да не проговарају ништа, јер су доста причали, а никакве одговоре нису добили ни од Тужилаштва БиХ, нити Института за тражење несталих БиХ.

– Данас, и након 23 године, нико није дошао и породицама рекао гдје су њихови нестали. Ми за пет година смо успјели да идентификујемо само једно лице, док у Федерацији БиХ стално имају масовне сахране својих несталих – истакла је она.

Кокотова је нагласила да нема никаквог помака у идентификацији несталих

ЋОСИЋ: МОРАМО СЕ БОРИТИ ЗА ИСТИНУ

Љубиша Ћосић сматра да све локалне заједнице, прије свега у граду Источно Сарајево, гдје борави највећи број предратних сарајевских Срба, имају обавезу да његују ово мјесто и ове датуме и да непрестано инсистирају како код институција Републике Српске, тако и код заједничких институција БиХ, прије свега Института за нестала лица и Министарства за људска права и избјеглице, да би се овај посао окончао до краја.

– Овдје не смије да буде опструкције – навео је Ћосић и додао кад год је испраћај жртава неспрске националности диже се страшна помпа, а Србима се не дозвољава да идентификују своје жртве да би их могли на адекватан начин сахранити.

Срба, али породице неће стати док се не нађу све жртве.

– Данас се бранимо ћутањем, а очекује од надлежних одговоре – истакла је она и додала да се још тражи 390 несталих Срба Сарајевско-романијске регије, док се у спомен-костурници налази 367 неидентификованих тијела.

Начелник општине Источно Ново Сарајево Љубиша Ћосић истакао је да не треба заборавити нестале и упозорио да се данас „поново дешавају Пребиловци, који су откривени након 44 године ћутања.

– Данас су неке јаме отворене, али не знамо ко је био у њима. Знамо да су Срби, али не знамо имена и презимена – рекао је Ћосић и додао да је и спомен-костурница у Миљевићима мјесто опомене.

Према његовим ријечима, 397 Срба Сарајевско-романијске регије, који ни данас нису идентификовани опомињу и док они не буду пронађени и идентификовани нећемо имати право да говоримо о једнаком третману свих жртава на овом подручју.

Он је запитао да ли се то ради са намјером да се број српских жртава минимизира и да се томе не придаје значај.

– Мора се нешто мијењати. Или ову надлежност вратити на ниво Републике Српске, или они морају да почну радити свој посао на другачији начин – рекао је Ћосић.

Предсједник Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Недељко Митровић истакао је да се

од укупног броја 5.505 који су евидентирани као нестали још трага за 1.670 несталих Срба.

Митровић је нагласио да Институт за тражење несталих БиХ има јаку подршку Међународне комисије за тражење несталих, утицајних амбасадора и високог представника у БиХ, као и генералне политике у БиХ, да се што мање говори о српским жртвама и њиховом тражењу.

Митровић је рекао да је Институт идентификовао 268 Срба, што је око 12% од укупног броја несталих, а било је јаким обећања да ће заједнички органи помоћи у тражењу несталих.

Он сматра да би било најбоље да се Институт затвори и да се тражење несталих врати на ниво Републике Српске. **СРНА**

СЕОБЕ СРПСКОГ НАРОДА: 70 ГОДИНА ОД САВЕЗНЕ КОЛОНИЗАЦИЈЕ ВОЈВОДИНЕ (5)

Сваки пети – Кордунаш

ПРЕНЕСЕНО ИЗ НОВОСТИ – БРОЈ 529

www.portalnovosti.com

ПИШЕ: ЂОРЂЕ ЛИЧИНА

На Кордуну је народ у вријеме колонизације пјевао ову пјесму:

Жељезнице цусти дима гости да не видим ће ми Кордун ости. Кад се сјетим Градине планине заборавам иола Војводине.

А њослије и овако:

Породице многе одселише, земљу, кућу у Бачкој добише... Мили крају, сад ће остављамо, Ал' ће никад не заборавамо.

Колонизација је за многе кордунске, уосталом као и за друге ратне страдалнике, била једини излаз из биједе. О условима живота прије колонизације проф. др Светозар Ливада каже: „Агресор је неликвидиране људске животе и материјалну основу хтио вратити у камено доба. Према томе, колонизација је за њих представљала прекид с даљњим 'свијањем око гробова својих мртвих', прекид бруталног живота праједова крајишника: 'с крвљу ручах, с крвљу вечерах, свак крваве жваће залагаје'. Колонизација је, дакле, била оптимално рјешење, она је била снага која је могла доброволно чупати из коријена и гасити стара огњишта, а палити нова на другом и далеком мјесту. То је био социоекономски, социопсихолошки и социокултурни чинилац организације колонизације...”

4.829 МОЛБИ С КОРДУНА

До почетка децембра 1945. године у Министарство пољопривреде и шумарства пристигло је готово 24 хиљаде молби, од чега само с Кордуна 4.829 или нешто мало више од 21%. Међутим, само је дио молби задовољавао најоштрије услове за колонизацију. Кордун је у вријеме рата био готово потпуно опустошен, и демографски и материјално, па је његова првобитна квота за пресељење повећана са 1.600 на 2.200 породица, и то на рачун Горског Котара и Хрватског приморја, а послјије и Словеније. Наиме, Горани су имали право преселити хиљаду породица, а толико је стигло и молби, од којих неке нису ни узимане на разматрање јер нису биле у складу с прописаним условима колонизације. Исто тако, из Хрватског приморја стигло је 600 молби, од чега је само 300 било борацких, иако је за колонизацију било планирано 600. Због свега тога дошло је до промјене у планираној квоти за поједине дијелове Хрватске, па је из Горског Котара и Хрватског приморја осјетно смањен број колонистичких породица. Ипак, највећи број је „узет“ од Словеније, која је одустала од својих три хиљаде мјеста, задовољивши се само са 1.500. У новој прерасподјели Хрватској је припало још 500 словеначких мјеста, од чега су највише добили Кордун, Лика и Далмација. Та нова промјена изазвала је још једну – ни национални састав колонистичких породица није више био онакав како се у почетку замишљало.

Кордун је био устанички крај, па је стога – уосталом као и у другим подручјима Хрватске – требало посебно водити

рачуна о тзв. борацким колонистима. Од 24 хиљаде жртава фашистичког терора готово највећи дио отпадо је на подручје тадашњег котара Слуњ. О колонизацији породица с тог подручја врло занимљива сјећања износи проф. др Светозар Ливада и каже: „Предсједник котарске комисије за колонизацију био је Раде Кларифић, а аграрни референт – извјестилац Анте Стојаковић. У делегацији Слуња, која је упућена у Војводину како би организовала колонизацију били су Тодор Милашиновић и Тодор Клисурић. Главна комисија упутила је ову двојицу делегата у насеље Кљајићево и Чоноплу, као коначна одређишта за колонизацију аграрних интересената из Слуња. Иначе, првобитно је било предвиђено да се колонисти из Слуња населе у Бачки Брестовац, Српски Милетић, Станишић и Бездан. Међутим, коначно је ипак одређено да се населе у Кљајићево и Чоноплу. Дошло се то због тога што су колонисти из неких подручја дошли и прије него што су били обављени припремни радови, организација прихвата, размјештаја и други послови везани за раздиобу земљишта, кућа и увођења у посјед...”

Планови насељавања предвиђали су да се Кордунаши населе у села Крњаја, послјије Кљајићево (850 породица), Бездан (200) и Пригревица

ДВИЈЕ ХИЉАДЕ САМОВОЉНИХ КОЛОНИСТА

Неки колонисти нису чекали организоване транспорте, већ су у Војводину одлазили сами. Тако је у мјестима одређеним за колонизацију – од Пригревице до Риђице – било неколико категорија колониста. Неки су имали дозволе за насељавање, а неки су се населили и без дозвола. Неки подаци говоре да се у Војводину до краја 1945. године доселило око двије хиљаде таквих породица. Још крајем марта 1946. године било је у појединим колонистичким насељима већи број породица без регулисаних молби за насељавање: у Филипову 119, у Бачком Брестовцу 610, Крњаји 71, Чоноплу 135... До средине новембра 1946. предате су само Предсједништву Народне скупштине Војводине, односно Главној комисији за насељавање бораца у Војводини 1.292 молбе из Хрватске. Већина тих молби позитивно је ријешена, па је тако ријешен положај и тих породица. Иначе, о проблему самоволно колонизираних породица с Кордуна, али и других крајева Хрватске – Банија, Лика и Далмација – заузео је стајалиште и ЦК КПХ, који у свом брзојаву од 6. фебруара 1946. упућен Благоју Нешковићу, предлаже: „Мишљења смо да колонисте из Хрватске који су се својевољно населили у Војводину, а не испуњавају за то услове, треба одмах вратити у њихове родне крајеве. У вези с тим предлажемо да се формира једна комисија од три члана Партије. Друг Триша Поцрнић, члан ОК Лика, налази се у Војводини, а из округа Карловац и Банија послаћемо по једног другог да се јави Обласном комитету Војводине. Ова комисија ће на лицу мјеста утврдити све оне који не испуњавају услове и повратити их у њихове крајеве.”

Кордун је био устанички крај, па је требало посебно водити рачуна о тзв. борацким колонистима

(670). Од укупно 28 колонистичких транспорта, колико их је у 1945. организовано у Хрватској, с Кордуна их је било девет.

ОЧАЈАЊЕ СТАРИЈИХ

До краја те године с Кордуна је у Војводину отишло 5.600 чланова колонистичких породица. Тако је из Слуња – а наводимо га само као једну од парадигми – у Кљајићево колонистички транспорт кретао из Плашког, први 18. новембра 1945, а други мјесец дана касније, 22. децембра 1945. У оба транспорта укупно је укрцано 356 породица и 456 грла стоке, те 45 комада разног пољопривредног оруђа, а за прелаз су коришћена 92 теретна и путничка вагона. „Организацију покрета ових ешалона, од формирања до поласка возова, пратиле су бројне невоље и проблеми”, пише проф. Ливада. „Неизвјесности, напори, дуга и заморна пјешачења, клонулост, невријеме, велики број обољелих, инвалида,

остарјелих, малолетне дјеце, проблеми са стоком и инвентаром, са личном пртљагом...”

Многи се сјећају очајања старијих што напуштају родни крај. Због тога је било и случајева одустајања у последњем моменту, приликом формирања ешалона, враћања са сабирног мјеста (жељезничке станице) или након истошара у мјесту одређишта. Да органи власти, а нарочито војска, нису издано помагали, да партијски и скојевски агитатори нису упорно убјеђивали и помагали, овај големи подухват не само да не би био спроведен у тако кратком времену огромне оскудице, беспућа и беспризорја, сиромаштва и очаја, него не би уопште успио. Када данас слушамо сјећања о невољама које су пратиле ту ‘масу у покрету’, ипак се чини да није било кошмара, него да је владала примјерена организација... Социопсихолошки гледано био је то преломни тренутак огромне масе дефицилних и осакћањених породица, које су због ниске опште културе, неписмености, стољетне имобилности и четворогодишњег прогањања, као звијери биле десетковане и лишене најбоље биолошке, физичке и интелектуалне основе (синова, кћери, браће, сестара, очева и мајки, а неријетко и свих сродника до дјевог кољена), кренуле у неизвјесну коначност гасећи већ напола уташена огњишта...”

С подручја Кордуна у Војводину упутило се и доста тзв. самоволних колониста. Они су право долазили у Министарство колонизације у Београду тражећи „хитну помоћ и пресељење у Војводину”. Занимљиво је да су те породице имале уредне документе и препоруке својих народних одбора, али нису поштовале планирану процедуру. Неки чак и нису одлазили у министарство у Београду, већ право у војвођанска села и на силу запосјели празне куће и земљу. То је стварало бројне проблеме регуларним колонистима и уносило праву пометњу у планове колонизације. Својим заузимањем објеката и земље нарушавали су већ унапријед утврђена правила о додјели посједа. Стога је чак морао интервенисати предсједник Главне комисије за насељавање бораца у Војводину Димитрије Бајалица. Он је 4. октобра 1945. послао телеграм Министарству пољопривреде и шумарства НР Хрватске у Загреб, наводећи: „Из среза плашког и слуњског, као и осталих срезова, стално нам пристижу по пет-шест до десет фамилија без икаквих упута и обавјештења. Обуставите хитно свако самоволно пресељавање.”

Догађаје се чак и то да су се неки самоволни колонисти на силу успут укравали у постојеће организоване транспорте, што је често изазивало сукобе, па чак и физичка разарања. Томе се једино могло стати на пут увођењем неких нових правила. Једно од њих је било да је свака колонистичка породица убудуће морала имати и посебну дозволу за путовање. (НАСТАВЉА СЕ)

ПОТПИСАН ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ ИЗМЕЂУ АРХИВА СПЦ И МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

12.4.2016. У Патријаршији српској у Београду свечано је потписан Протокол о сарадњи између Архива Српске православне цркве и Музеја жртава геноцида. Овај документ којим су његова светост патријарх српски г. Иринеј, његово преосвештенство епископ славонски г. Јован у својству предсједника Управног одбора Музеја жртава геноцида, затим в. д. директор Музеја др Вељко Ђурић Мишина и директор Архива Српске православне цркве мр Радован Пилиповић. Свечаности уобличавања почетка сарадње централног црквеног архива и специјализоване институције, која се научно бави српским страдањем у XX вијеку, присуствовали су митрополит црногорско-приморски Амфилохије, епископ шабачки Лаврентије, епископ рашко-призренски Теодосије, епископ топлички Арсеније, главни секретар Светог архијерејског синода протојереј-ставрофор др Саво Б. Јовић, директор Патријаршијске управне канцеларије протојереј-ставрофор Стојан Павловић, управник Музеја СПЦ Ђакон Владимир Радовановић, управник Библиотеке српске патријаршије мр Зоран Недељковић, као и пријатељи и сарадници ових двију институција, које ће у наредном периоду настојати да својим радом и заједничким пројектима допринесу научном објашњењу и стварању документационе и фактографске основе за разумијевање српског страдања у стољећу које је протекло.

ПРОМОЦИЈА КЊИГА ДРАГАНЕ КОВАЧ, ДУШКА ЉИЉКА И ЖАРКА Б. ВЕЉКОВИЋА

У у кафани Стенка, у оквиру поетског Клуба Поезија Стенка 20. марта одржана је изузетно посјећена промоција двије књиге пјесника српских пјесника рођених у Хрватској, Драгане Ковач, рођене Злонога, родом из Глине, и Душка Љиљка, родом из Петриње, као и збирк пјесама Баладе над ја Жарка Б. Вељковића. Драганина књига Белези душе и Љиљкова Тундра сјете лирски су првијенци ових пјесника, обје надахнуте љубављу и међуљудским односима, али и мотивима родног краја. На промоцији су говорили Веселин П. Целетовић, издавач и рецензент; предсједник УП Поета Радинка Стојковић, рецензент и директор пројекта Поезија Стенка; као и Наташа Миловић, рецензент и директор београдског Позоришта Сцена Царина. Промоцију је увеличала својим величанственим гласом ујетница Нада Попов. Дана 8. 4. 2016. у КЦ Чукарица у Београду одржана је још једна промоција поменутих књига Драгане Ковач и Жарка Б. Вељковића. На промоцији учествовали су и млади пјесници пројекта Млади долазе у оквиру УКС-а, Слађана Бушић и Милица Опачић. За музички дио били су задужени ујетници Владимир Пешић и Милош Радосављевић Шоми, а Вељковић је на старогрчком и у српском преводу отпјевао спартанску корачницу пјесника Тиртеја. Напослетку, приказана је и емисија РТС-а Фасаде над ја, посвећена Вељковићевим Баладама над ја.

РУМЕНКА: ТУРНИР У БОЃАЊУ

16.4.2016. У Руменци код Новог Сада је одржан турнир у боћању, у организацији Боћарског клуба Руменка, који највећим дијелом чине наши земљаци из Крајине. На турнир се у такмичарском дјелу пријавило 13 екипа. Домаћине је обрадовао долазак екипа из Бачке Тополе, Сирига, Сремских Карловаца, Инђије и Болеча. Прво мјесто освојила је екипа Топола II, друго екипа Крајина из Сремских Карловаца са појачањем из Руменке, а част домаћина спасила је екипа Руменка I освајањем трећег мјеста. Цјелодневно такмичење прошло је уз присуство већег броја наших земљака и навјача својих екипа. Догађај је својом посјетом увеличао и градоначелник Новог Сада Милош Вучевић. Ж. ЈУЗБАШ

ЛИКА - ЗЕМЉА КОШАРКЕ У БЕОГРАДСКОЈ ХАЛИ СЛОДЕС ОДРЖАН ПРВИ МЕМОРИЈАЛНИ ТУРНИР МИЛАН МАЉКОВИЋ МАЉАК

» Учесници су након минута путовања у знак сјећања на Милана Маљковића Маља одслушали химну Боже правде

» Снежана Маљковић, супруга покојног Милана, подбацила је прву лопту

Чанак, Дозет, Шупут... предводили личко саборовање под обручима!

Удружење Госпићана Никола Тесла из Београда на најбољи могући начин очувало је успомену на трагично настрадаога земљака Милана Маљковића Маља, који је погинуо од гелера минобачачке гранате 1991. године у родном Личком Осик (у то вријеме Теслинград). Сплетом тадашњих ратних околности, сахрањен је у Кореници. Његови пријатељи и саиграчи дошли су на идеју да се од ове године крене са одржавањем меморијалног турнира *Милан Маљковић Маљак*.

Колико је добро ова идеја одјекнула најбоље свједочи одзив како учесника турнира, тако и бројних Личана и њихових пријатеља, који су прискочили са разних страна нудећи помоћ у организацији овог турнира, који се одржао у београдској Хали Слосес.

Публика је имала прилику да види и мајсторе баскета који су до прије неку годину играли широм Европе. Ређале су се мајсторије Шупута, Чанка, Дозета, Бјеговића, а од организатора смо могли чути да је ту било још доста познатих асова који су били спријечени да дођу или се са њима није на вријеме остварио контакт. Међу њима су: Жељко Ребрача, Нинослав Марјановић, Марко Пековић...

Послије интонирања химне *Боже правде* и минуте путовања за Миланом Маљковићем Маљом и свим страдалим српским жртвама од 1991. до 1995. присутнима се обратио Славко Прошић, иницијатива и председник организационог одбора овог турнира.

Он је говорио о животном и спортском путу Милана Маљковића, као и развоју кошарке у Личком Осик. Потом је прочитано поздравно писмо кошаркашке легенде Николе Плећаша (Брувно, 1948) који је, између осталог, поручио:

– Ја, Никола Плећаш, престао сам активно играти кошарку прије више од 35 година.

МИЛАН МАЉКОВИЋ – ИГРАЧ И ТРЕНЕР МОЛ-а

Милан Маљковић био је један од оснивача и првих играча кошаркашког клуба МОЛ Лички Осик (1979. године). Клуб се у првој сезони такмичио у Приморско-горанској лиги са клубовима: КК Шкрљево, КК Златни оток Крк, КК Винодол, КК Бајер Фујине, КК Слога Оточац, КК Партизан Плашки, КК Црквицевица и КК Лич. Већ наредне сезоне, 1980. године, КК МОЛ прелази у виши ранг такмичења и такмичи се у Хрватској лиги – запад. У оквиру клуба формиран је и женски клуб, а био је веома развијен и рад са млађим селекцијама у чему се Милан Маљковић Маљак истицао и као тренер.

на. Из тога времена нема пуно видео записа о игри и мојим потезима. Нити из *Локомотиве*, а нити из репрезентације Југославије. Зато ми је посебно драго да још увијек инспиришем младе генерације спортиста. Надам се да ће у будућности на кошаркашко игралиште доћи нови млади кошаркаши који ће бити још бољи од мене, а који су због мене заволели кошаркашки спорт.

Посебно емотиван тренутак био је кад су сви играчи и публика дугим аплаузом поздравили Маљкову породицу: супругу Сње-

» ПУН ЕМОЦИЈА
Бранко Маљковић

» ОРГАНИЗАТОРИ: Милан Десница, Славко Прошић, Милорад Ђалић, Синиша Крсмановић

жану и синове Бранислава и Предрага.

Турнир је у име великог кошаркашког стратега, такође родом Личанина, Божицара Маљковића, отворио његов син Небојша, поручивши да се нада да ће овај турнир постати традиционалан.

Снежана Маљковић, супруга покојног Маља, подбацила је прву лопту на центру. Поред ње, ту је и био и Маљков брат Бранко, дугогодишњи кошаркашки судија, који је с ауторитетом судио и на овом турниру.

Госпићани су у веома узбудљивом полуфиналном мечу савладали екипу *Бијели орлови*.

ЋАЛИЋ: ЗАЈЕДНО ИГРАЛИ ОЧЕВИ И СИНОВИ

– У свакој екипи било је саиграча или сабораца покојног Милана, а радује нас што је било и пуно младих. Заједно су играли очеви и синови, што и јесте био наш циљ. Надамо се да ће данашња младост направити тим који ће једног дана да наслиједе и њихова дјеца, што би била најбоља гаранција да ће овај турнир имати и квалитет и дуг вијек – рекао је Милорад Ђалић, први „оперативац“ турнира.

Сјећање на Милан Маљковића Маља 25 година након смрти повезало је бројне пријатеље, саиграче и земљаке

Слоја резултатом 41:36. Овај меч обиљежили су дуели двојице великих играча – Милана Дозета и Ненада Чанка. Све до последње четвртине комбинована екипа *Ошочица* и *Грачаца* била је у предности, да би меч са неколико везаних погодака ријешило Милан Дозет.

У другој полуфиналној утакмици МОЛ Лички Осик био је бољи од *Партизана* из Плашког, прије свега захваљујући сјајној партији Предрага Шупута. Коначан резултат овог полуфиналног сусрета био је 38:23.

У утакмици за треће мјесто састали су се *Бијели орлови/Слоја* и *Партизан*, а прилику да играју углавном су добили ветерани двију екипа. Коначан резултат био је 32:20 за Плашчане.

Финале између *Госпића* и *Личког Осика* обиљежила је боља завршница Госпићана, који су имали више расположених играча, па је утакмица завршена резултатом 47:38.

Утакмице су се играле у нешто скраћеном временском интервалу (умјесто 10, четвртине су трајале по шест минута `чисте` игре), па отуда и мали број постигнутих кошева.

За најбољег играча турнира проглашен је Никица Марјановић (*МОЛ Лички Осик*), док је најбољи асистент Ђорђе Дозет (*Госпић*). По завршетку турнира и после додјеле трофеја, играчи и остали гости окупили су се у ресторани *Камп* на Кошутњаку, гдје су подијелене дипломе најбољим играчима и спонзорима. **ТРИФКО ЂОРОВИЋ**

» Стево Вуксан испред Поште Србије уручио је пригодне поклоне Браниславу и Предрагу, синовима покојног Милана Маљковића

ПОРОДИЦА: ТУЖНИ СМО АЛИ ПОНОСНИ...

Дуго након завршетка турнира породица покојног Милана Маљковића била је под утисцима:

– Маљка готово да нико није помињао 25 година. Одушевлени смо што је овај турнир организован и што ће успомена на покојног Милана остати сачувана – рекла је његова супруга Снежана.

Синови Предраг и Бранислав бранили су боје татиног Личког Осика на овом турниру:

– Данас смо и тужни и поносни. Веома помијешана осјећања. Породица ће увијек бити ту да подржи турнир. Хвала Удружењу Госпићана *Никола Тесла* на овој иницијативи.

Бранко Маљковић, брат покојног Милана и кошаркашки судија, захвалио се свима на помоћи у организовању турнира: – Покојни Милан је био веома брижљив човек. Да је овдје и он би био задовољан добром организацијом.

ДВА МИЛАНА - ПРЕВАГА ЗА ГОСПИЋАНЕ

Милан Дозет заиграо је за екипу родног Госпића и сигурно је најзаслужнији што је ова екипа побједник првог турнира.

– Моја породица је из тих крајева и до рата је тамо и живјела.

Драго ми је да сам био у прилици да видим бројне пријатеље и сретнем се са Чанком, Шупутом, Бјеговићем... Добро се знамо са паркета и поносни смо на свој завичај. Ових дана сам се изненадио и смс порукама неких играча који су показали интересовање за овај турнир. За неке нисам ни знао да су поријеклом из Лике, тако да очекујем да ће овај турнир сваке године бити квалитетнији.

Допринос титули Госпићана донио је и бивши кошаркаш Партизана Милан Бјеговић, који је поријеклом из Дивосава. – Обрадовао ме је позив на турнир на коме само се срео са пријатељима и на коме смо на достојан начин указали поштовање Маљку.

ШУПУТ: МОЈИ ПОЧЕЦИ У ЛИЧКОМ ОСИКУ

Предраг Шупут одиграо је у дресу *Партизана* много евролигашких утакмица, али веома је поносан на учешће на овом турниру на коме је био и најбољи стријелац.

– За мене је била велика част сама позивница за учешће на овом турниру. Рођен сам у Госпићу, али сам живио у Личком Осик и гледајући старије почео да тренирам кошарку. Пуно ми је срце сада када сам након 25 година овдје видео кошаркаше из свог родног мјеста. Наредне године би овај турнир могао да се одржи и код мене у Апатину. Ми, Личани смо расељени посвуда, и велики је успјех што нас је овај турнир сабрао на једном мјесту. Мада је одувјек било талената, кошарка никад није била толико популарна у Лици, јер се никад није много ни улагало у тај спорт.